ÜGYFELEM ÉRDEKÉBEN

150 éves a Budapesti Ügyvédi Kamara

Kiállításvezető

IN DEFENCE OF MY CLIENT

Budapest Bar Association 150

Exhibition Guide

BUDAPESTI ÜGYVÉDI KAMARA

§

BUDAPEST BAR ASSOCIATION

ÜGYFELEM ÉRDEKÉBEN

150 éves a Budapesti Ügyvédi Kamara

Kiállításvezető

IN DEFENCE OF MY CLIENT

Budapest Bar Association 150

Exhibition Guide

ÜGYFELEM ÉRDEKÉBEN

150 éves a

BUDAPESTI ÜGYVÉDI KAMARA

§

BUDAPEST BAR ASSOCIATION

2025. 02. 20
—
2025. 06. 22

Magyar Nemzeti Múzeum
Közgyűjteményi Központ

MNM | MAGYAR NEMZETI MÚZEUM

ÜGYFELEM ÉRDEKÉBEN

150 éves a Budapesti Ügyvédi Kamara

Kiállításvezető

IN DEFENCE OF MY CLIENT

Budapest Bar Association 150

Exhibition Guide

A Budapesti Ügyvédi Kamara és a Magyar Nemzeti Múzeum Közgyűjteményi Központ
közös időszaki kiállítása • Joint temporary exhibition by the Budapest Bar Association
and the Hungarian National Museum Public Collection Centre
Budapest, 2025

A Budapesti Ügyvédi Kamara és a Magyar Nemzeti Múzeum Közgyűjteményi Központ
közös időszaki kiállítása • Joint temporary exhibition by the Budapest Bar Association
and the Hungarian National Museum Public Collection Centre
Magyar Nemzeti Múzeum • Hungarian National Museum
2025. február 20. – 2025. június 22. • 20th February 2025 – 22nd July 2025

Szerző • Author: GÁL Vilmos
Közreműködött • Contributors: Dr. TÓTH M. Gábor
Fordító • Translation into English: Dr. BÁNHEGYI Mátyás
Olvasószerkesztő • Copy editor: CAMPOS Mária
Angol nyelvi korrektor • Proofreader: SEBŐK Katalin
Fényképek • Photos: FERANCZ Attila, ROSTA József, JAKSITY Iván, TÖRŐ Vivien Anna
Arculat • Design: HEGYI Béla
Borító- és kötetterv, tördelés • Cover and volume design, page-setting: VINCZE Judit

© Budapesti Ügyvédi Kamara, a szerzők és a fényképek készítői, 2025
Minden jog fenntartva. Bármilyen másolás, sokszorosítás, elektronikus közzététel,
illetve adatfeldolgozó rendszerben való tárolás csak a kiadó előzetes írásbeli hozzájárulásával megengedett.

© Budapest Bar Association, authors, and photographers of images, 2025
All rights reserved. Any copying, reproduction, electronic publication or storage in a data processing system
of this material is permitted only with the publisher's prior written consent.

Felelős kiadó • Publisher in charge: Dr. TÓTH M. Gábor
Nyomta és kötötte • Printing and binding: Prime Rate Zrt.
Felelős vezető • In charge: Dr. Tomcsányi Péter ügyvezető igazgató

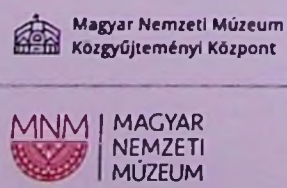

ISBN 978-615-02-2762-7

TARTALOM

ÜGYFELEM ÉRDEKÉBEN 7
IN DEFENCE OF MY CLIENT 9

A BUDAPESTI ÜGYVÉDI KAMARA ELNÖKEINEK NÉVSORA
AZ ALAPÍTÁSTÓL NAPJAINKIG 13
A SZEGEDI BOSZORKÁNYPER (10. TEREM) 20
JOGÁSZPORTRÉK (11. TEREM) 24
MÁRCIUSI ÜGYVÉD IFJAK (12. TEREM) 27
A TISZAESZLÁRI PER (15. TEREM) 33
A LOTTÓPER (15. TEREM) 40
A FRANKHAMISÍTÁSI PER (17. TEREM) 44
A BIATORBÁGYI MERÉNYLET ÉS
MATUSKA SZILVESZTER PERE, 1931–1934 (17. TEREM) 50
RÉSZLET KAPA MÁTYÁS ÜGYVÉDSORS CÍMŰ REGÉNYÉBŐL (19. TEREM) 55
NAGY IMRE ÉS TÁRSAI PERE, 1958 (20. TEREM) 60
A MARTFŰI SOROZATGYILKOSSÁG (1957–1968) 65
A MAGYAR ÜGYVÉDSÉG TÖRTÉNETE – IDŐVONAL 72
A BUDAPESTI ÜGYVÉDI KAMARA SZÉKHÁZÁNAK TÖRTÉNETE 84
AZ ORSZÁGOS ÜGYVÉDMŰZEUM TÖRTÉNETE 91
MAGÁNÜGYEK – ÜGYVÉDEK ADOMÁNYAI A KIÁLLÍTÁS SZÁMÁRA –
KÖZÖSSÉGI KIÁLLÍTÁS 94
DR. UNGÁR MARGIT ÜGYVÉD, AZ ELSŐ NŐ AZ ÜGYVÉDEK KÖZÖTT 98
DR. HORVÁTH JENŐ KAMARAI ELNÖK ÉLETÚTJA 101
ÜGYVÉDEK A MINDENNAPOKBAN ÉS AZ ÜNNEPNAPOKON 105
DR. LADÁNYI ÁRMIN (1881–1973) KAMARAI ELNÖK KONCEPCIÓS PERE 107
EGY KITELEPÍTETT ÜGYVÉDCSALÁD TÖRTÉNETE 109
A TÖRTÉNELMI MAGYARORSZÁG TELEPÜLÉSNEVEINEK MAI MEGFELELŐI •
LIST OF MODERN-DAY NAMES OF HISTORICAL GREATER HUNGARY'S
SETTLEMENT NAMES APPEARING IN THE EXHIBITION TEXT 121

ÜGYFELEM ÉRDEKÉBEN

150 éves a Budapesti Ügyvédi Kamara
Időszaki kiállítás a Magyar Nemzeti Múzeumban
2025

Egy több szempontból különleges kiállítás vezetőjét tartja kezében a kedves látogató. Egyrészt ez a kiállítás a magyar ügyvédség, illetve a területi ügyvédi kamarák 150 évre visszanyúló történetét feldolgozó regénnyel szimbiózisban készült el (a regény bemutatása és a kiállítás megnyitása is egyszerre történt meg), másrészt, bár nem példa nélküli, de mindenképpen rendhagyó, hogy ennek az időszaki kiállításnak „szigetei" a Magyar Nemzeti Múzeum állandó történeti kiállításának azon termeiben kerültek megvalósításra, amelyekhez időrendben, tartalmukban kapcsolódnak. Harmadrészt pedig az sem szokványos (bár ugyancsak nem példa nélküli, lásd a *Közös időnk 1989* vagy a *Magyar Menyasszony*, illetve a közösségi régészetet bemutató kiállításainkat), hogy ún. közösségi kiállítást szervezzünk. E tárlatunkhoz ugyanis a Budapesti Ügyvédi Kamara felhívásának köszönhetően számos ügyvéd ajánlotta fel azokat a saját tulajdonukban lévő tárgyakat, dokumentumokat, amelyek a magyar ügyvédség történetéhez kapcsolódnak.

A kiállítás különlegessége, hogy a látogatók akaratlanul megismerik múzeumunk állandó kiállításának utolsó fejezeteit a „kiállítás a kiállításban" koncepció okán.

A nyitókép az északi kandallóteremben fogadja vendégeinket. Itt csupán ízelítőt kapnak kiállításunk szellemiségéből, illetve erős kapcsolódási pontokat találnak a fentebb említett regénnyel, amelyet egy ügyvéd, dr. Kapa Mátyás írt, aki nem mellékesen hosszú évek óta történelmi témájú zsánerregényekkel szórakoztatja nagy sikerrel a magyar olvasókat.

Az állandó történeti kiállítás termeibe érve azután egészen fantasztikus utazásban lehet részük a látogatóknak. Megismerkedhetnek a szegedi boszorkányperrel, amikor a vádlottaknak még nem járt védőügyvéd. Majd megcsodálhatják a Lánchíd avatásának mo-

numentális festményét, amelyhez kapcsolódva kiderül, hogy a festményen felismerhető alakok közül számos férfi ügyvédként is tevékenykedett, vagy legalábbis jogi végzettséget szerzett. Az 1848–49-ről szóló részben a márciusi ifjak közül azokat mutatjuk be, akik ügyvédként is jeleskedtek, többen közülük harcoltak is a szabadságért. Azután a kiegyezést követő időből a korszak sztárügyvédjének, Eötvös Károlynak két kiemelkedő büntetőügyét citáljuk a nagyérdemű elé: a drámai tiszaeszlári ügyet, illetve a komikus, ún. temesvári lottópert.

A két világháború közötti időből két nemzetközi sajtóvisszhangot kiváltó büntetőügygyel foglalkozunk: egyrészt a botrányos frankhamisítási perrel, másrészt Matuska Szilveszter perével, aki Magyarország történetének legvéresebb terrorista akcióját hajtotta végre a biatorbágyi viadukt felrobbantásával.

Az állandó kiállításunk holokauszttal foglalkozó termében megemlékezünk a zsidó származású ügyvédek tragikus sorsáról.

A második világháborút követő sötét, kommunista diktatúra időszakából a Nagy Imre és társai ellen folytatott koncepciós pert, illetve az 1957–1968 között zajló ún. martfűi rémhez kapcsolódó sorozatgyilkosság ügyét mutatjuk be. Ezekben a büntetőügyekben megpróbáljuk végigkísérni, hogy a védőügyvédek milyen hatással voltak az egyes ítéletekre.

Az állandó történeti kiállításból kilépve a magyar ügyvédség, illetve az ügyvédi kamarák története kerül előtérbe. Itt egy részletes idővonallal találkozhatnak az érdeklődők, illetve a Budapesti Ügyvédi Kamara által átadott tárgyi emlékek jelennek meg, köztük néhány értékes portréfestmény. Itt mutatjuk be a kamara épületének létrejöttét, illetve megismerkedhetnek néhány különleges epizóddal a magyar ügyvédség történetéből, többek között az első magyar női ügyvéddel, Ungár Margittal és az Országos Ügyvédmúzeum létrejöttével.

Ezt követően az ügyvédek által rendelkezésünkre bocsátott tárgyak és dokumentumok fala következik számos igen érdekes és látványos darabbal. Kiemelkedik ezek közül az a tárgyegyüttes, amelyet dr. Horváth Jenő egykori kamarai elnök családja adott kölcsön a kiállítás számára.

Továbbhaladva a Nemzeti Múzeum Fényképtárának rendkívül gazdag gyűjteményéből válogatott fotóanyagot láthatják a magyar ügyvédek mindennapjairól, majd egy egészen

különleges gyűjtemény néhány becses darabját: a neves karikaturista, dr. Füzér József ügyvéd öniróniától egyáltalán nem mentes alkotásait.

A kiállítás utolsó részének megtekintéséhez a látogatóknak még néhány lépcsőfokot meg kell mászniuk, itt egy kedves kis galériára jutnak fel, ahol dr. Ladányi Ármin, egykori neves szociáldemokrata ügyvéd és politikus, 1945 után rövid ideig kamarai elnök élettörténetét, illetve a Rákosi-korszakban történt meghurcoltatását mutatjuk be személyes tárgyain, iratain és fényképein keresztül, valamint itt ismerkedhetnek meg egy kitelepített ügyvéd és családja történetével.

IN DEFENCE OF MY CLIENT

Budapest Bar Association 150

Temporary exhibition in the Hungarian National Museum

2025

You are reading the guide to a very special exhibition. This display is unique for a number of reasons. On the one hand, it was developed hand in hand with the publication of a novel describing the 150-year-long history of the Hungarian legal profession and regional bar associations in Hungary. (The publication of the novel and the opening of the exhibition took place at the same time.) On the other hand – although not unprecedented but certainly unusual –, the island exhibits of this temporary exhibition are showcased in those rooms of the Hungarian National Museum's permanent exhibition entitled *The History of Hungary* that connect chronology-wise and content-wise to the present exhibition. And thirdly, it is not unusual (although it is not exceptional, either; see the exhibitions entitled *Our Common Time '89-90* or the *Hungarian Bride*, or the ones on community archaeology) that the Hungarian National Museum has organised a so-called community exhibition. Thanks to an invitation by Budapest Bar Association, several lawyers have offered their own objects and documents that constitute part of the history of the Hungarian legal profession for this exhibition.

A special feature of this display is that visitors will unintentionally be acquainted with the last chapters of our Museum's permanent exhibition through the concept of "exhibition within the exhibition", applied in this temporary display.

An opening image welcomes visitors to this temporary exhibition in the Northern Fireplace Hall. In this Hall, visitors are provided with an appetiser of the spirit of this exhibition, and they can identify strong connections between the display and the above-mentioned novel written by lawyer Dr. Mátyás Kapa, who has been entertaining Hungarian readers with historical-themed genre fiction for many years.

And once having stepped inside the rooms of the Museum's permanent exhibition, *"The History of Hungary"*, visitors are taken on a fantastic journey in time. They can learn about the witch trials of Szeged, when the accused did not have the opportunity to get a defence lawyer. Then visitors can admire a monumental painting of the inauguration and opening of Budapest's Chain Bridge: the artwork reveals that many of the men in the painting also worked as lawyers, or at least had legal qualifications. In the section on the Hungarian Revolution and Freedom Fight of 1848–1849, some of those Young Men of March (*márciusi ifjak*) are introduced who were also lawyers, and many of whom actually fought for Hungarian freedom. Then, from the period after the Austro-Hungarian Compromise of 1867, we present two outstanding criminal cases undertaken by the star lawyer of the period, Károly Eötvös: the dramatic Tiszaeszlár case and the comic Temesvár lottery case.

Concerning the period between the two World Wars, we focus on two criminal cases that attracted international media attention at the time: the scandalous French Frank counterfeit trial, and the trial of Szilveszter Matuska, who committed the bloodiest terrorist act in Hungarian history by blowing up a viaduct in Biatorbágy.

In the permanent exhibition's room dedicated to the Holocaust, we commemorate the tragic fate of Hungarian lawyers of Jewish origin.

From the sinister period of the Communist dictatorship following World War II, we present the show trial of Imre Nagy and his associates, and the serial murder case of 1957–1968 linked to the so-called Monster of Martfű. Regarding these criminal cases, we will try and trace the influence of defence lawyers on the verdicts.

Stepping out of the rooms of the Museum's permanent exhibition on Hungarian history, we address the history of the Hungarian legal profession and that of bar associations. Here, visitors find a detailed timeline of the Hungarian legal profession, as well as a display of objects made available by the Budapest Bar Association, including some valuable painted portraits. Here, visitors are introduced to the development of the building of the Association and learn about some special episodes in the history of the Hungarian legal profession, including the first Hungarian female lawyer, Margit Ungár, and the establishment of the Hungarian National Museum of Lawyers.

The next exhibit is a wall of objects and documents provided by lawyers, and it has numerous very interesting and spectacular pieces on display. The most remarkable of these is the collection of objects loaned to the exhibition by the family of the former President of the Budapest Bar Association, Dr. Jenő Horváth.

Moving on, visitors find a selection of photographs from the Hungarian National Museum's extremely rich Photograph Collection on the everyday life of Hungarian lawyers. Then, some precious pieces from a very special collection are displayed: works by renowned caricaturist and lawyer Dr. József Füzér, whose artworks are not lacking in self-irony.

The last part of the temporary exhibition requires visitors to climb a few steps into a charming little loft space, where Dr. Ármin Ladányi's life story and persecution during the Rákosi era of 1948–1953 are presented through personal belongings, documents and photographs. Dr. Ármin Ladányi was a prominent lawyer and politician, who supported the then Social Democratic Party of Hungary and also served as President of the Budapest Bar Association for a short period after 1945. Besides Dr. Ladányi's life course, the loft also showcases the story of a lawyer and his family deported by Hungary's Communist regime.

A BUDAPESTI ÜGYVÉDI KAMARA ELNÖKEINEK NÉVSORA AZ ALAPÍTÁSTÓL NAPJAINKIG

1875–1876	Dr. Ghyczy Gyula
1876–1878	Dr. Funták Sándor
1878–1893	Dr. Hodossy Imre
1893. 03. 26. – 1902. 02. 06.	Dr. Győri Elek
1902. 02. 07. – 1902. 03. 24.	Dr. Győrffy Gyula (Győri Elek halálát követően a következő választó közgyűlésig megbízott elnök)
1902. 03. 25. – 1912. 03. 20.	Dr. Szivák Imre
1912. 05. 08. – 1918. 10. 22.	Dr. Brüll Ignác
1918 – 1935. 03. 04.	Dr. Pap József
1935. 03. 05. – 1944	Dr. Kövess Béla
1946. 03. 10. – 1948	Dr. Ladányi Ármin
1948. 05. 07. – 1955	Dr. Joannovich Emil
1955. 06. 17. – 1956	Dr. Bánki Dénes
1956. 10. 27. után	Dr. Jármay Zsigmond (a Forradalmi Bizottmány elnöke)
Az 1956. októberi eseményeket	követően – 1958 dr. Bárd Imre (a BÜK kormánybiztosa)
1958. 12. 28. – 1964	Dr. Pöstényi Márton
1965. 01. 09. – 1967	Dr. Kárpáti László
1967. 11. 18. – 1973	Dr. Gárgyán Tibor
1973. 11. 17. – 1988	Dr. Horváth Jenő
1988. 12. 04. – 1992	Dr. Ferenczy Attila
1992. 03. 01. – 2006.03.05.	Dr. Bánáti János
2006. 03. 06. – 2018.11.20.	Dr. Réti László
2018. 11. 21. –	Dr. Tóth M. Gábor

„Illy módon, s ily nemes törekvésből keletkezett 1865-ben a 'budapesti ügyvédi egylet' és utána az országban több ügyvédi egyletek, mellyeknek czéljuk volt a tudományos mívelődésen kívül, az ügyvédi állás magasztos érdekeinek felkarolása, a testületi szellem és tekintély ébresztése, megóvása."
(Részlet Sárkány Józsefnek, a Pesti Királyi Törvényszék elnökének a törvényszék épületében 1875. február 20-án, a Budapesti Ügyvédi Kamara alapításakor elmondott megnyitó beszédéből)

A magyar ügyvédség kialakulása és történelmi útja elválaszthatatlanul kötődik a magyar társadalomhoz. A magyar államiság első ötszáz esztendejéből alig áll rendelkezésünkre írott forrás a magyar ügyvédségről. Mindössze annyi biztos, hogy mivel már a korábbi századokban megjelent az érdekeltektől elkülönült, igazságot szolgáltató szervezet, annak természetes szüksége is felmerült, hogy az ilyen eljárások alanyait *advocatus*ok, azaz ügyvédek segítsék. Hunyadi Mátyás korától kezdve a források, törvénycikkek, utalások már nagyobb számban jelentek meg a magyar törvénycikkek szövegében. Az uralkodó az 1471. évi XIV. törvénycikkében úgy rendelkezett, hogy „a birák a pereket birálják el és meghatalmazottakul vagy ügyvédekül ne perlekedjenek; továbbá, hogy az itélőmesterek és ülnökeik ne lehessenek ügyvédek", azaz megtiltotta, hogy ítélőmesterek (*iudex*ek) alkalmi ügyvédként – prókátorként – működjenek. Természetes módon a következő két évszázadban már sokkal több dokumentum maradt fenn az ügyvédség munkájának szabályozásáról. Az 1569. évi XLI. törvénycikkben például „mivel ugy mondják, hogy bizonyos, a szentszék előtt ügyködő idegen ügyvédek, a peres feleket, némely behozott uj visszaélésekkel és álbölcselkedésekkel sulyosan meghurczolják és a máskülönben rövid eljárással végződő pereket, haszon- és nyereségvágyból a vételenig huzzák: megállapitották, hogy jövőre az ilyenek, az emlitett szentszéknél ne ügyvédeskedhessenek és peres ügyekben ne müködhessenek". Akkoriban elsősorban a nagy főúri vagyonokat képviselték az ügyvédek, illetve polgári perekben jártak el. A büntetőügyekben az ügyészek jobbára vizsgálóbíróként működtek, a magyar igazságszolgáltatásban ez a szokás vert gyökeret. Ennek érdekessége, hogy az ügyész, akinek a dolga az igazság kiderítése volt, mind a vádat, mind a védelmet képviselhette az elé kerülő megoldandó ügyekben.

1723-ban az ügyvédség szempontjából nagyon fontos esemény zajlott le az országban. III. Károly német-római császár és egyben 1711 óta magyar király – ambivalens

megítélésű – országlása idején viszonylag ritkán tartott országgyűlést, közel harminc-éves időszaka alatt háromszor, és döntő részben a királyi kancellárián, illetve az 1723-ban felállított helytartótanácson keresztül valósította meg különböző elképzeléseit az országban. 1694-re tehető az első olyan írott emlék, amely az ügyvédség történetét érintő összefoglaló királyi rendelkezést tesz I. Lipót időszakából, de ami az első átfogó szabályozást adta, az az 1723-as pozsonyi országgyűlésen születő három nagyon fontos jogszabály volt az ügyvédséggel kapcsolatban. Ezek az 1723. évi XXXVI., XXXVII. és XXXVIII. törvénycikkek. A XXXVI. törvénycikk, amely *Az ügyvédvallások kiállításának módjáról* címet viselte, mai nyelven megfogalmazva a meghatalmazások kérdéséről szólt, a meghatalmazások részleteit szabályozta. Ennek van egy passzusa, amelyet egyébként gyakran olvasni ügyvéd kollégák mai meghatalmazásaiban is a helyettesítés körében, s így szól: „s ezen levélnek más, az országban esküvel kötelezett előmutatóit" felruházza képviselettel. Ami azt jelenti, hogy bárki, aki abban az időben az országban esküvel rendelkezett, jogosulttá vált az adott prókátor helyettesítésére. A XXXVII. törvénycikk – mennyire megelőzték korukat a jogalkotók! – *A törvényesen kezdett, s bármi módon akadályozott peres ügyeknek további előmozdításáról* nevet viselte. Ami nekünk, ügyvédeknek a leginkább fontos szabályozási alkotásnak tekinthető, az a XXXVIII. törvénycikk, amely kifejezetten az ügyvédekre tartalmazott rendelkezést már háromszáz évvel ezelőtt. Ezeket aztán Mária Terézia 1769-ben ügyvédi rendtartással váltotta fel az országban akkor működő nyolcszáz ügyvéd tevékenysége szabályozásának igényével. Mária Teréziának a *Constitutio Criminalis Theresianá*ban lefektetett reformjai után a büntetőperekben is általánossá vált a védelemhez való jog elve, s így az ügyvédek mind jelentősebb szerephez jutottak. II. József 1785-ben egységes perrendet adott ki egész Magyarországra érvényesen, s az ügyvédekre vonatkozó intézkedései halála után is érvényesültek. A felvilágosult abszolutizmus így a rendeleteivel önálló hivatássá emelte az ügyvédséget.

A 19. század nemcsak általában a magyar történelemnek volt nagy százada, hanem a magyar ügyvédségnek is. A magyar ügyvédség komoly szerepet vállalt a reformkori polgárosodó törekvésekben, és mind az 1848. március 15-i forradalom kirobbantásából, mind az azt követő szabadságharcból derekasan kivette a részét.

A Budapesti Ügyvédi Kamara az idén ünnepli alapításának 150. születésnapját. E tárlat eme jeles eseménynek szeretne méltó emléket állítani. Éppen 150 éve, 1875. február 20-án tartotta meg alakuló közgyűlését a Budapesti Ügyvédi Kamara 430 alapító tagja.

E köztestület a megalakulásától kezdve jelentős befolyással bírt a teljes magyar ügyvédségre és az ország általános jogfejlődésére is. Ezt ismerte fel és méltányolta az 1893. szeptember 30-i bejegyzés szerint Budapest székesfőváros tanácsa, amikor az 1893. július 28-án kelt ajándékozási szerződés alapján a telek tulajdonjogát a Budapesti Ügyvédi Kamarának adományozta azzal a feltétellel, hogy a telek és az arra emelendő épület kizárólag a Budapesti Ügyvédi Kamara céljaira használható.

Budapest Bar Association celebrates the 150th anniversary of its foundation this year. The present exhibition aims to commemorate this event in a fitting manner. It was exactly 150 years ago, on 20th February 1875, that the 430 founding members of the Budapest Bar Association held their inaugural general meeting.

Since its very foundation, the public body of Budapest Bar Association has had a significant effect on the Hungarian legal profession as a whole and on the overall development of law in Hungary. According to a record dated 30th September 1893, this impact was recognised and esteemed by the Town Council of Budapest: on the basis of a deed of gift dated 28th July 1893, the Town Council donated the ownership of a plot to the Budapest Bar Association with the proviso that the plot and the building to be erected on the site should be used exclusively for the purposes of the Budapest Bar Association.

Ha a kamara ennek a kötelezettségnek nem felelne meg, vagy ha a telek vagy épület elidegenítésre kerülne, akkor az Ügyvédi Kamara vagy az ingatlan mindenkori tulajdonosa a telek négyszögölenkénti területére vonatkozóan 200 forinttal számolva összesen 56 858 forintot köteles megfizetni Budapest főváros közönségének. A kamara az ajándékozást követően a székház megtervezésével a jónevű építészpárost, Korb Flórist és Giergl Kálmánt bízta meg. Az építési terveket Budapest székesfőváros 1894. október 13-án hagyta jóvá, 1895. május 20. napján pedig lerakták az alapkövet.

A kamara az ügyvédség anyagi erőforrásait felhasználva indította el az építkezést, majd az eredetileg háromemeletes épületet 1937-ben egy negyedik emelettel bővítették.

A kor szokásai szerint gyorsan, alig egy év alatt fel is épült a székház. A megnyitásra fényes ünnepség közepette került sor. Napjainkban éppen e ragyogó épület teljes rekonstrukciója zajlik, hogy méltóképpen ünnepelhessük a másfélszáz esztendős szolgálatot.

A második világháborúban az épület súlyos károkat szenvedett. A budapesti ügyvédség azonban ismételten bizonyította érzelmi kötődését az épülethez, és – a háború utáni nehéz körülmények ellenére – adományokkal teremtette elő a helyreállítás anyagi alapját és tette lehetővé, hogy 1947-re a felújítás befejeződhessék. A jogsértő államosításokat azonban az ügyvédség sem kerülhette el: az ügyvédek adományaiból felépült, majd a háború után ugyanígy újjáépített székházat 1952-ben államosították.

Az 1950-es évektől kezdve az ügyvédek száma jelentős mértékben csökkent. A millennium idején a budapesti ügyvédi kar létszáma ezerkétszáz fő volt, ez a két háború között három-négyezer főre is felemelkedett, de ez a szám az ötvenes évek végére mintegy hatszázra csökkent, és e szám körül ingadozott egészen a rendszerváltásig.

Az 1990-es évek elején azonban jelentősen megváltozott a budapesti ügyvédség társadalmi szerepe, és ezzel párhuzamosan létszáma is. Az ügyvédi kar integrálta a korábban munkaviszonyban dolgozó jogtanácsosokat. Számos új lehe-

Úgy tűnik, a jogászok mindig szerettek mulatni; táncrend egy jogászbálról; paragrafus, Kossuth-címer és jurátusszablya, három elengedhetetlen szimbólum, 1884, MNMKK Magyar Nemzeti Múzeum • Order of dances. It seems that lawyers have always liked to have balls and fun; an order of dances at a lawyers' ball, with a paragraph symbol, a Kossuth coat of arms of Hungary, and a student of law's sabre – three indispensable symbols, 1884, Hungarian National Museum Public Collection Centre Hungarian National Museum

Báli divatkép: Kazinczy-ünnep a siklósi várban 1860. január 18-án (a bált Gózon Lajos helybéli ügyvéd kezdeményezte), litográfia, MNMKK Magyar Nemzeti Múzeum • Image from a ball: celebration of Hungarian writer, poet, linguist and politician Ferenc Kazinczy in the Castle of Siklós on 18th January 1860 (the ball was initiated by local lawyer Lajos Gózon), lithograph, Hungarian National Museum Public Collection Centre Hungarian National Museum

tőség nyílt meg az immáron egységes ügyvédi kar előtt, ezzel párhuzamosan rohamosan emelkedett kamaránk tagjainak száma, amely ma már – a kamarai jogtanácsos kollégákkal – meghaladja a nyolcezret is.

A rendszerváltás óta eltelt három és fél évtizedben nemcsak hazánk, de az ügyvédi kar is sokat változott: az ügyvédek létszáma majd' megtízszereződött, a korábbi ügyvédi munkaközösségek eltűntek, és átadták helyüket az egyéni ügyvédeknek és ügyvédi irodáknak. Ezek általában csupán egy, esetleg néhány ügyvéd munkahelyei, de megjelentek már – a nyugat-európai, s különösen amerikai mértékkel mérve még mindig kicsi – húsz–

Marastoni József: Magyar jogászok arcképcsarnoka: az első magyar jogászgyűlés állandó bizottsága, 1870, litográfia, MNMKK Magyar Nemzeti Múzeum • József Marastoni: Portrait Gallery of Hungarian Lawyers – Standing Committee of First Hungarian Lawyers' Assembly, 1870, lithograph, Hungarian National Museum Public Collection Centre Hungarian National Museum

harminc ügyvédet alkalmazó, az üzleti élet igényeit kiszolgáló nagy irodák is. Mind több az ügyvédi szakvizsgán túl akár több posztgraduális végzettséggel is rendelkező, nyelveket is jól beszélő magyar ügyvéd. Irodáikban gyorsan teret nyert a modern technológia, egyre többen járatosak már az elektronikus, ún. e-eljárásokban is. Hivatásuk együtt változik a világgal, amely körülveszi őket.

Az uniós csatlakozás után immár szabályozott keretek között tevékenykednek nálunk a más uniós tagállamokból érkező, saját hazájukban ügyvédi képesítést szerző, de nálunk

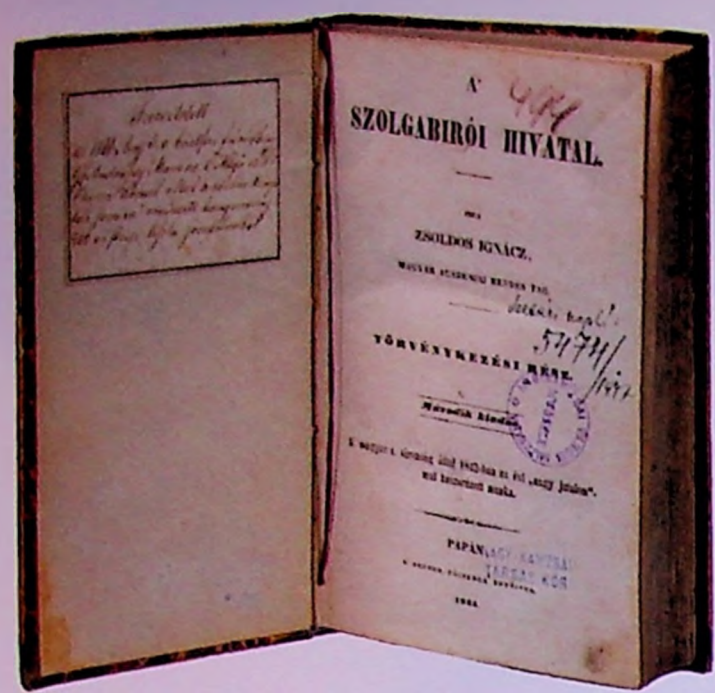

Zsoldos Ignác: *A szolgabírói hivatal*, Pápa, 1844; a könyvet Kossuth Lajos dedikálta; Grád András tulajdona • Ignác Zsoldos, *The szolgabíró's office*, Pápa, 1844; the book was signed by Lajos Kossuth; property of András Grád

dolgozó és a kamara által nyilvántartott, ún. európai közösségi jogászok is. Ezzel párhuzamosan lassan-lassan megjelennek a magyar ügyvédek is az Unió más tagállamaiban. A magyar ügyvédség egyik legrégebbi és – mind társadalmi jelentőségét, mind taglétszámát tekintve – legjelentősebb köztestülete, a Budapesti Ügyvédi Kamara aktívan részt vesz az ügyvédség nemzetközi szervezeteinek munkájában, és szoros kollegiális kapcsolatokat ápol a szomszédos országokban és az Európai Unió távolabbi tagországaiban működő számos ügyvédi kamarával, szakmai szervezettel.

A SZEGEDI BOSZORKÁNYPER (10. TEREM)

Hazánk egyre zavarosabb politikai viszonyai mellett talán a perek számának növekedése is okozhatta, hogy 1563-tól már a vármegyei perekben a per során a törvényszék előtt is lehetett ügyvédet vallani. Az 1723. évi XXXV., XXXVI. és XXXVIII. törvénycikk, valamint az 1729. évi XXIV. törvénycikkek az ügyvédvallás (egy vagy több perben leendő eljárás végett valamely ügyvédnek a bíróság előtt szóval vagy írásban történő vagy történt bejelentése) korszerűsítését szolgálták.

A törvényhatóságokban (vármegyékben, városokban) a 17–18. századtól választott tiszti ügyészek (*fiskális*nak nevezték őket) működtek. Teendőik közé tartozott a vármegye, a város jogi képviselete, valamint az önmagukról gondoskodni nem tudók (árvák, gyámoltak) jogainak megóvása. A büntetőjog terén az ő feladatuk volt a vád alá helyezés előkészítése, a vádképviselet, a büntetések végrehajtásának ellenőrzése. A tiszti ügyész szerepe kettős volt: míg egyes ügyekben a vád képviseletét látta el, máskor a védelmet gyakorolta, illetve magánszemélyek részére ügyvédi megbízásokat is teljesített. A tiszti ügyészek sem

egymással, sem pedig a jogügyigazgatóval nem voltak szervezeti kapcsolatban. Katona József, a *Bánk bán* írója Kecskemét város első fiskálisa volt 1826 és 1830 között.

Magyarországon az ügyvédség szabályozására a 18. században több jelentős törvényt hoztak, miközben a védőügyvédek szerepe a büntetőügyekben még nem alakult ki. Erre az egyik legékesebb példa a szegedi boszorkányper, amelyben a városi ügyész képviselte mind a vádat, mind a védelmet, a vádlottaknak nem volt védőügyvédjük. Az ítélőszéket a városi tanács tizenkét tagja gyakorolta. Ezt az ügyet éppen emiatt emeltük ki: nevezhetjük zéró, avagy kiindulási pontnak.

1728. július 23-án hat férfit és hat nőt égettek meg máglyán Szegeden boszorkányság vádjával. A büntetést egy akkor még a városon kívül eső erdős területen hajtották végre, amelyet azóta Boszorkányszigetnek neveznek. A leghíresebb magyarországi boszorkánypernek bizonyíthatóan legalább huszonegy áldozata volt. Ekkoriban a boszorkányperek ideje Európában már leáldozóban volt, éppen ezért a szegedi per hatalmas visszhangot váltott ki a nyugati világban.

Witch Trial of Szeged

Several important laws were enacted for the regulation of the legal profession in Hungary in the 18th century. However, the role of defence lawyers in criminal cases had not yet been established. One of the most prominent examples of this is the witch trial of Szeged: in this case, the town prosecutor represented both the prosecution and the defence, and the accused had no defence lawyers of their own. Also, the jury was composed of the town council's twelve members. This case is highlighted here for the very reason of presenting this undesired state of affairs: this situation can be called "ground zero", a starting point in the history of legal professionals.

On 23rd July 1728, six men and six women were burned at the stake in Szeged on charges of witchcraft. The punishment was enforced in a forested area outside the town, which has since been called Witch Island. There were at least twenty-one documented victims of the most famous witch trial in Hungary. At that time, witch trials were already becoming a thing of the past in Europe, which is why the trial in Szeged generated a huge uproar in Western Europe.

A szegedi boszorkányper vádlottjainak kivégzése, ismeretlen festő, MNMKK Magyar Nemzeti Múzeum • Execution of the Accused in the Witch Trial of Szeged, unknown painter, Hungarian National Museum Public Collection Centre Hungarian National Museum

A boszorkánypert a városi hatóságok kezdeményezték, az évek óta a környéket sújtó aszály és a hozzá kapcsolódóan kialakult éhínség lehetett az egyik kiváltó oka. A hosszan tartó környezeti katasztrófa magyarázatát a sötét természetfeletti erőkben keresték. A városi gonosz pletykák alapján vádolták meg boszorkánysággal Kökényné Nagy Anna bábaasszonyt, akit kínzásokkal tanúságtételre bírtak. Bevallotta a boszorkányságot és tizennyolc másik emberre vallott, akiket ugyancsak vallatóra fogtak, majd a városi bíróság elé citáltak. A vádlottak között volt a város egykori főbírája és leggazdagabb embere, a nyolcvankét éves Rózsa Dániel is, aki a kínzások hatására megtört, és ugyancsak beismerő vallomást tett.

A jegyzőkönyv szerint ő volt a boszorkányok vezetője, és társaival együtt egy akó pénzért hét esztendőre eladták a csapadékot a töröknek. A vád szerint az esőt egy zacskóban kötötte el, amelyet hordói alá rejtett.

A gyanúsítottakat vízpróbának és mérlegpróbának vetették alá: aki „könnyűnek találtatott", azt elítélték. Hosszú tűkkel szurkálták őket, hogy az ördög testi bélyegét megtapasztalhassák rajtuk. Testük ezeken a pontokon érzéketlen volt, nem vérzett. A kínvallatások során többen elhunytak vagy végeztek magukkal tömlöcükben.

Az 1728-as szegedi per osztrák–német jogi mintára folyt, ami elsősorban nyomozópert jelentett. Az igazság kiderítése érdekében a korabeli jogrendszer kényszerítő eszközök használatát is megengedte.

Német mintára alkalmazták az egykori istenítéletet, a vízpróbát az Alsó-Tisza partján. Három öregasszony nyomban vízbe fulladt, akiket ily módon ártatlannak tekintettek, ám ez számukra csekély vigaszt jelenthetett. Egy másik kora középkori eredetű istenítéletet (ordáliát) is elővettek a bírák: a mérlegelést. A mérlegen az alacsony testsúly is a boszorkányságot bizonyította.

Légrádiné Malmos Katalinnak előbb fejét vették, és csak teste került a máglyára. Végné Koncz Sára megégetését elhalasztották, mivel gyermeket várt. Őt és Bogadussánét 1729. március 7-én égették el, de nekik is előbb fejüket vették.

A szegedi per aktáit a bécsi udvar száz évre titkosította. A város olyannyira szégyellte tettét, hogy még egy évszázad múltán, 1830-ban is megtagadta az akták kiadását, mivel féltették Szeged városának jó hírnevét.

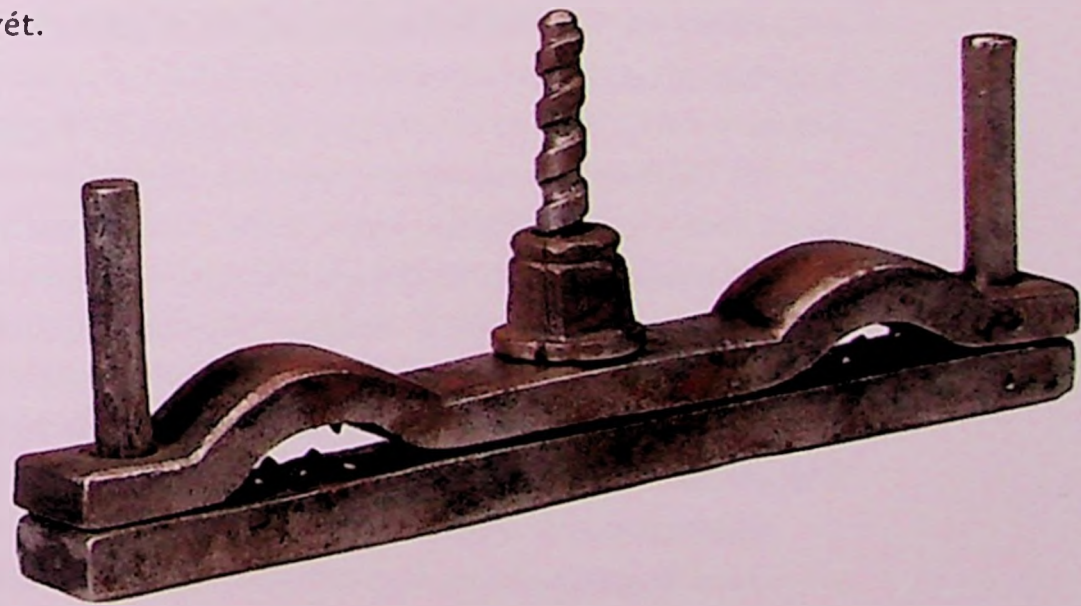

Korabeli kínzóeszköz: hüvelykujjszorító, 18. század, MNMKK Magyar Nemzeti Múzeum • Implement for torture of the time: screw for thumbs, 18th century, Hungarian National Museum Public Collection Centre Hungarian National Museum

JOGÁSZPORTRÉK (11. TEREM)

Barabás Miklós *A Lánchíd alapkőletétele* című híres festményén számos alakot felismerhetünk, sőt olyan korabeli grafikák is születtek, amelyek nevesítik a képen látható személyeket. Az itt látható tíz portré az avatáson jelen lévő férfiakat ábrázol, akik jogász végzettségűek voltak, többségük ügyvédként is tevékenykedett. Talán kevesen tudják, hogy a híres író, báró Jósika Miklós és Vörösmarty Mihály, a korszak egyik költőgéniusza is a jogi pályát hagyta el a művészi dicsőségért.

Lawyer portraits

In Hungarian painter Miklós Barabás' famous painting "The Laying of the Foundation Stone of the Chain Bridge", many figures of the time can be recognised, and there are even contemporary drawings that actually name the people in this painting. The ten portraits showcased here are of men who were present at the laying of the foundation stone: they had lawyers' qualifications, and most of them were also practising lawyers. Perhaps few people know that famous Hungarian writer Baron Miklós Jósika and one of the period's Hungarian poet geniuses, Mihály Vörösmarty, both left the legal profession to achieve artistic glory in literature.

Érdy János (1796–1871) magyar jogász, régész, numizmatikus. Az 1830-as években felhagyott a jogászi pályával.

Szemere Pál (1785–1861) magyar költő, író. 1808. június 4-én ügyvédi vizsgát tett. 1818-tól 1829-ig Pest vármegye második alügyésze volt.

Bajza József (1804–1858) jogász, költő, színigazgató, kritikus. 1824-ben végzett a pozsonyi jogakadémián, 1828-ban tett ügyvédi esküt.

Szalay László (1813–1864) magyar történetíró, jogász, liberális politikus és publicista. A pesti egyetem jogi és bölcsészeti karán végzett, Kölcsey Ferencnél volt joggyakornok. 1833-ban ügyvédi oklevelet szerzett, de ügyvédi gyakorlatot nem folytatott.

Erdélyi János (1814–1868) magyar ügyvéd, költő, kritikus, esztéta, népköltési gyűjtő. A sárospataki kollégiumban tanult, itt végezte el a jogi iskolát 1837-ben, majd Pestre ment joggyakorlatra. Ügyvédi oklevele 1841. március 26-án kelt.

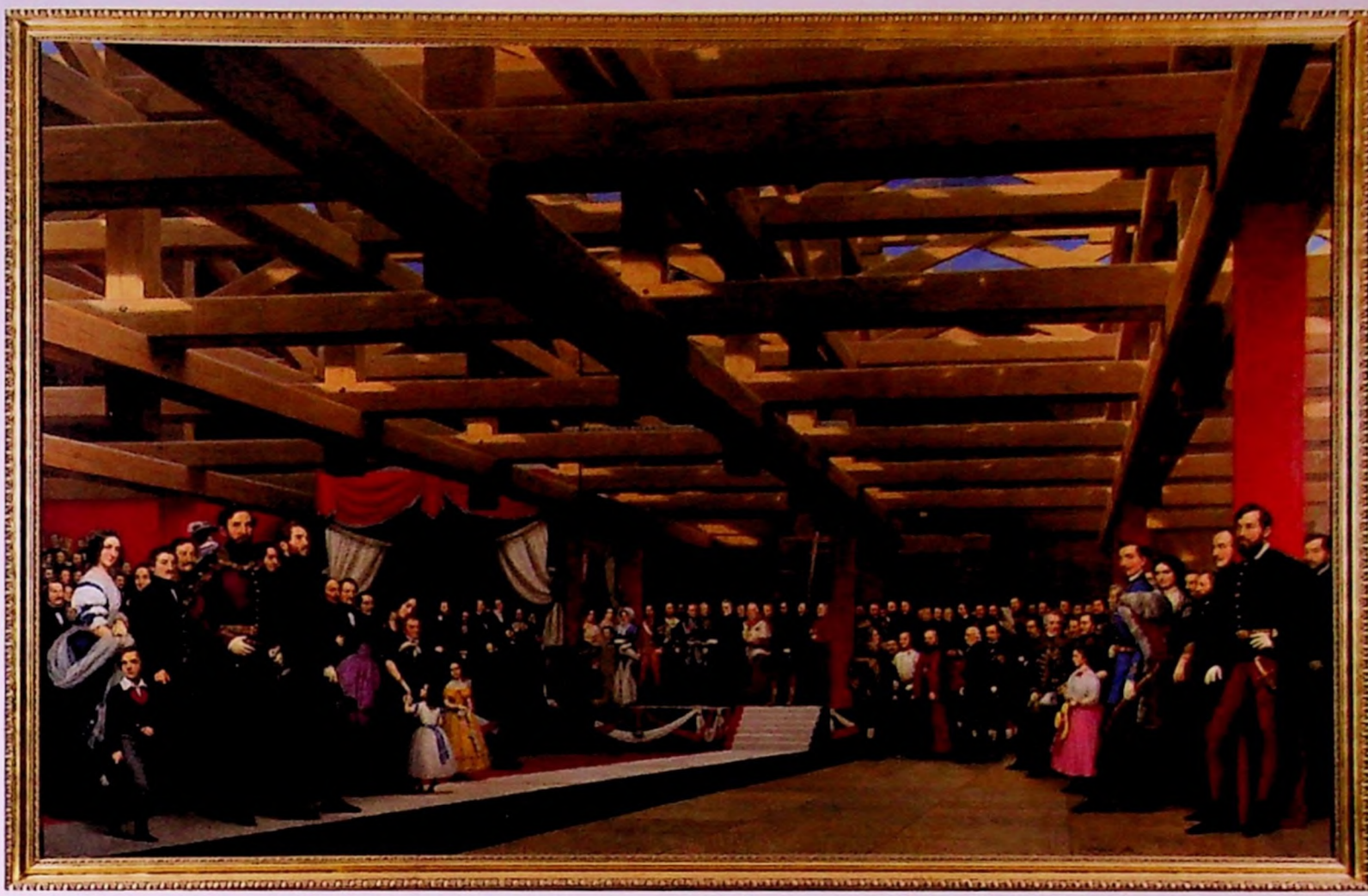

Barabás Miklós: A Lánchíd alapkőletétele 1842. augusztus 24-én, vászon, olaj, MNMKK Magyar Nemzeti Múzeum • Miklós Barabás: The Laying of the Foundation Stone of the Chain Bridge on 24th August 1842, canvas, oil, Hungarian National Museum Public Collection Centre Hungarian National Museum

Fáy András (1786–1864) író, politikus és nemzetgazda, a magyar reformkor irodalmi és társadalmi mozgalmainak egyik legtevékenyebb alakja. A pozsonyi evangélikus líceumban és a sárospataki református kollégiumban tanult. 1804-ben Pesten lett joggyakornok, ahol aztán ügyvédi oklevelet szerzett kitűnő képesítéssel.

Nyáry Pál (1805–1871) politikus. Elemi iskoláit Nagykőrösön, középiskoláit Debrecenben végezte. Pesten tett ügyvédi vizsgát.

Simonyi Antal: Nyári Pál alispán, papír, MNMKK Magyar Nemzeti Múzeum • Antal Simonyi: Portrait of Reeve Pál Nyári, paper, Hungarian National Museum Public Collection Centre Hungarian National Museum

Franz Eybl: Fáy András, litográfia, MNMKK Magyar Nemzeti Múzeum • Franz Eybl: Portrait of András Fáy, lithograph, Hungarian National Museum Public Collection Centre Hungarian National Museum

Báró Jósika Miklós (1794–1865) író, újságíró, politikus, a magyar romantikus regény megteremtője. 1804-től a kolozsvári konviktusban tanult, itt végezte el a jogakadémiát.

Vörösmarty Mihály (1800–1855) magyar költő, író, ügyvéd, táblabíró. Pesten végezte el a bölcsészkart 1820-ban. A Perczel-család házitanítójaként folytatta jogi tanulmányait, félévenként vizsgát tett, és kitűnő osztályzattal végzett. 1824. december 20-án letette az ügyvédi vizsgát, de nem ügyvédkedett.

Báró Vay Miklós (1802–1894) jogász, politikus. Pesten hallgatott jogot, azután patvaristáskodott Bárczay Pál Pest vármegyei alispán, majd Szögény Zsigmond királyi személynök mellett. 1825-ben Zemplén vármegye aljegyzője lett. 1827-ben Zemplén főjegyzője, alig pár hétre rá alispánja lett. 1831-ben a kolerajárvány miatt lázongó vármegyék királyi biztosa, majd még ugyanabban az évben királyi táblabíró lett.

MÁRCIUSI ÜGYVÉD IFJAK (12. TEREM)

A márciusi ifjak közül többen jogvégzettek voltak, és néhányan közülük ügyvédként is tevékenykedtek. Az itt bemutatott néhány ifjú közül többen a szabadságharc során fegyvert is fogtak, és harcoltak forradalmi eszméikért és a magyar szabadságért.

1848-ban a magyar ügyvédtársadalom jelentős része fegyverrel vett részt a nemzet szabadságharcában. A márciusi ifjakon kívül néhány nevet mindenképpen érdemes megemlíteni: Farkas István pécsi ügyvéd honvéd hadnagyként harcolt, Kovács Sándor ügyvéd őrmesterségig vitte, Szalay Mihály komáromi ügyvéd főhadnagyként harcolt. Az aradi Kornis Károly ügyvéd törzstisztként szolgált Aulich Lajos tábornok alatt. A nagykállói Böszörményi László a komáromi várban volt százados, Szacsvay Imre százados meghalt a piski csatában. Major János kassai ügyvéd is századosságig vitte. A zalai honvédek névtára szerint a megyéből harminchét jogvégzett férfiú állt be a honvédseregbe, közülük huszonöt ügyvéd volt.

Young lawyers of March

Many of the Young Men of March had qualifications in law, and some of them were also practicing lawyers. During the Hungarian Revolution and Freedom Fight of 1848–1849, many of the men shown here took up arms and fought against the Habsburgs, protecting their revolutionary ideas and Hungarian liberty.

In 1848, a significant part of Hungarian legal professionals fought in the nation's Revolution and Freedom Fight. In addition to the Young Men of March, the following persons are also worthy of mentioning: István Farkas, a lawyer from Pécs, fought as a second lieutenant in the Hungarian Forces; lawyer Sándor Kovács' highest rank was 'sergeant'; while Mihály Szalay, a lawyer from Komárom, was a lieutenant. Károly Kornis, a lawyer from Arad, served as a field-officer under Hungarian General Lajos Aulich. László Böszörményi from Nagykálló was a captain in Komárom Castle, while Captain Imre Szacsvay was killed in the Battle of Piski. János Major, a lawyer from Kassa, finally rose to the rank of captain. According to the register of Hungarian soldiers from Zala County, thirty-seven men with legal qualifications joined the Hungarian Forces from the county, and twenty-five of them were lawyers.

Degré Alajos (1819–1896) ügyvéd, író.

A nagyváradi jogakadémián tanult. 1842-ben már joggyakornok Pesten. 1843-ban tette le ügyvédi vizsgáit, majd a pozsonyi országgyűlésen mint királyi táblai jegyző tevékenykedett. 1848 nyarán beállt honvédnek Földváry Károly önkéntes zászlóaljába. Világos után a békési pusztákon bujdosott, majd 1849 végén a végvidékre menekült, ahonnét az amnesztia hírére visszatért Pestre, azonban Aradra internálták.

Bulyovszky Gyula (1827–1883) újságíró, ügyvéd. Pesten és Debrecenben tanult, majd a pesti egyetem jogi karára iratkozott be, 1847-ben tette le ügyvédi esküjét. Az 1848. márciusi forradalom egyik főszereplője volt, fontos szerepet játszott a 12 pont megszövegezésében. A szabadságharc alatt a Belügyminisztériumban vállalt állást, fegyveresen nem vett részt a haza védelmében. A világosi fegyverletétel után kizárólag írói munkásságának élt, franciásan szellemes írásaival az 1840–1850-es évek egyik népszerű írójává vált.

G. Roemer: Bulyovszky Gyula, 19. század közepe, rézmetszet, MNMKK Magyar Nemzeti Múzeum • G. Roemer: Portrait of Gyula Bulyovszky, mid-19th century, copper engraving, Hungarian National Museum Public Collection Centre Hungarian National Museum

Degré Alajos huszáregyenruhában, ismeretlen festő, 1848–1849, vászon, olaj, MNMKK Magyar Nemzeti Múzeum • Alajos Degré in hussar uniform, unknown painter, 1848–1849, oil on canvas, Hungarian National Museum Public Collection Centre Hungarian National Museum

Bereczki (született Bagyinszky, majd Romhányi) Máté (1824–1895) közjegyző, pomológus. 1839-ben a váci piarista gimnáziumba küldték tanulni. 1843 és 1845 között tanulmányait a váci püspöki líceumban folytatta. 1845 őszén a pesti egyetem jogi és államtudományi karára iratkozott be, 1848-ban tett ügyvédi vizsgát. A szabadságharc idején katonai szolgálatra jelentkezett, tiszti rangban szolgált. A közkegyelem után nem vállalt hivatalt, nem kívánta az önkényuralmat szolgálni.

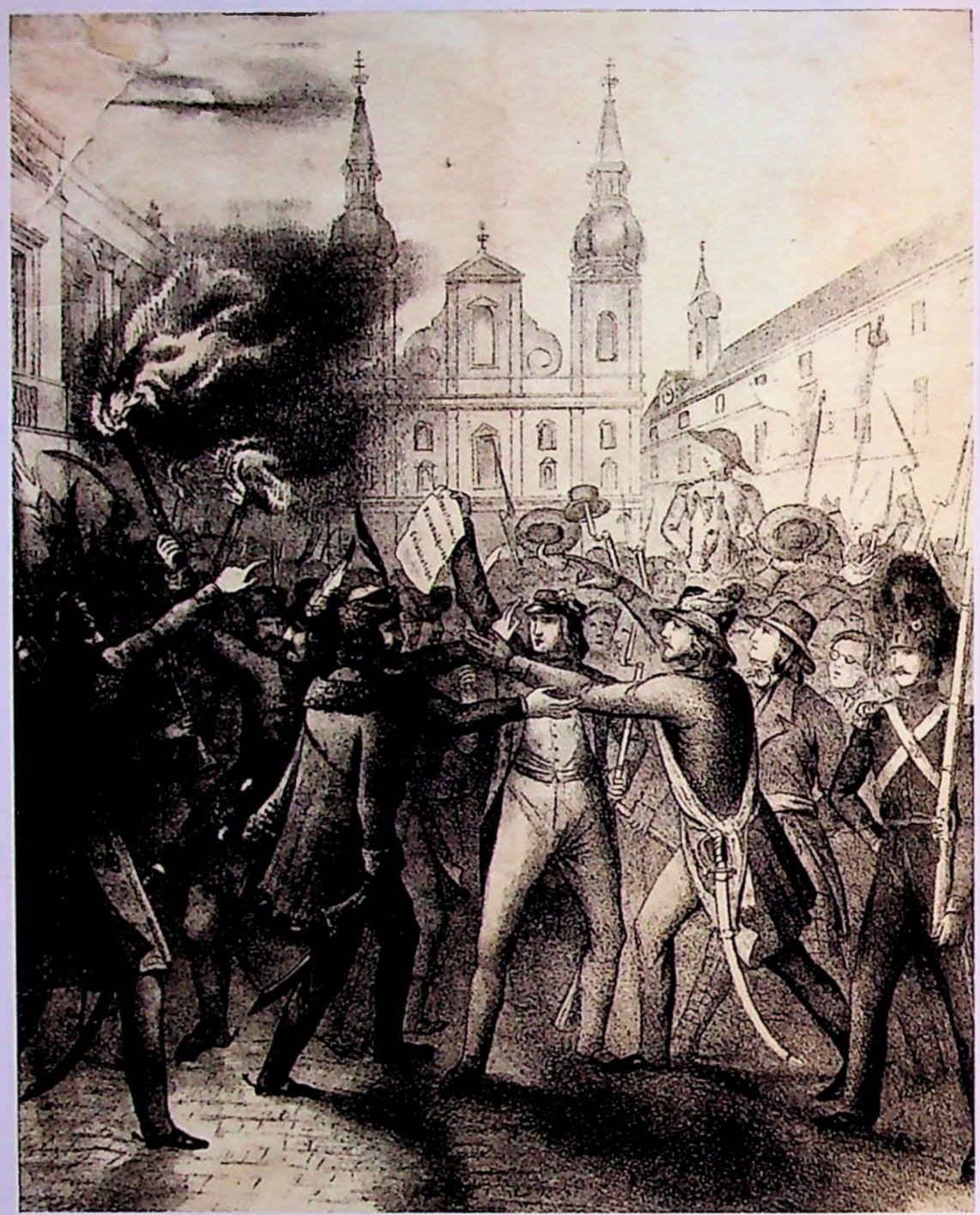

Franz Kollarz: A pozsonyi jurátusküldöttség megérkezése Bécsbe 1848. március 15. éjjelén, litográfia, MNMKK Magyar Nemzeti Múzeum • Franz Kollarz: Arrival of the Delegation of Law Students from Pozsony in Vienna on the night of 15th March 1848, lithograph, Hungarian National Museum Public Collection Centre Hungarian National Museum

Irinyi József (1822–1859) újságíró, műfordító, politikus.

Nagyváradon, majd 1838-tól Debrecenben tanult. Egyéves joggyakorlat után Pestre költözött, 1843-ban tette le ügyvédi vizsgáját. Az 1848-as pesti forradalomban tagja volt annak a választmánynak, amely követelte a helytartótanácstól a cenzúra eltörlését, Táncsics Mihály szabadon engedését. Ő javasolta, hogy követeléseiket foglalják össze pontokba. 1848. október 8-án a kormány követségi tanácsosként Párizsba küldte a magyar érdekek képviseletére. A szabadságharc bukása után külföldre akart menekülni, de Grazban elfogták. Pestre, az Újépületbe hozták, majd több havi fogság után halálra ítélték, ám Haynau megkegyelmezett neki.

Kléh István (1825–1913) ügyvéd.

Középiskolai és egyetemi jogi tanulmányait Pesten folytatta. 1843–44-ben Pozsonyban országgyűlési tudósítóként dolgozott, 1844-ben ügyvédi vizsgát tett, és 1848-ig az ügyvédi pályán működött. Részt vett a forradalom kirobbantásában, majd a kormány megalakulása után Kossuth Lajos pénzügyminiszteri titkára lett. 1849-ben őrnagyi rangban kinevezték Szatmár vármegye kormánybiztosává. A világosi fegyverletételt követően sokáig bujdosott, míg Haynau rémuralma véget nem ért. A közkegyelem után visszatért tanult hivatásához, az ügyvédséghez.

Jókai Mór (1825–1904) író.

Miután elvégezte a gimnáziumot, Jókai Kecskemétre ment jogot tanulni, itt 1846-ban ügyvédi oklevelet szerzett, és egy pert is szerencsésen megnyert. A márciusi ifjak egyike, ám a szabadságharcban nem vett részt sem katonaként, sem politikusként, azzal foglalkozott amihez értett: írt, újságot szerkesztett.

Pálffy Albert (1820–1897) újságíró.

Ügyvéd, lapszerkesztő, író, politikus, Debrecenben, Nagybányán és Aradon végezte középiskoláit. A nagyváradi jogakadémián fél év alatt abszolválta a szükséges vizsgákat. Egy évi joggyakornokság után 1842 augusztusában Pestre költözött és 1843-ban letette az ügyvédi vizsgát. 1848. március 19. és 1849. július 6. között a *Márczius Tizenötödike* című forradalmi-radikális napilap felelős szerkesztője volt. A világosi fegyverletétel után bujkálni kényszerült. 1853. február 2-án Pestre utazott, ahol letartóztatták és haditörvényszék elé állították. Öthavi fogság után elengedték, már életbe lépett az amnesztia.

Irányi Dániel, ismeretlen fényképész, 1862, MNMKK Magyar Nemzeti Múzeum • Portrait of Dániel Irányi, unknown photographer, 1862, Hungarian National Museum Public Collection Centre Hungarian National Museum

Irányi (Halbschuh) Dániel (1822–1892) ügyvéd, politikus, publicista.

Eperjesen, Késmárkon és Rozsnyón végezte iskoláit, az eperjesi evangélikus líceumban jogot és bölcseletet tanult. A jogi gyakorlat első évét az eperjesi kerületi tábla jurátusaként töltötte, majd Pestre költözött, ahol 1844-ben köz- és váltóügyvédi vizsgát tett. A forradalom győzelme után a Közcsendi Választmány tagjává választották. 1848 júliusában bekerült az első népképviseleti országgyűlésbe Pest-Lipótváros országgyűlési képviselőjeként. Belépett az országgyűlés önkénteseiből alakított egységbe, és részt vett a pákozdi csatában. Pest felszabadítása után a főváros teljhatalmú kormánybiztosává nevezték ki. Világos után előbb itthon bujkált, majd sikerült Stájerországon át Svájcba, majd Párizsba menekülnie. Távollétében halálra ítélték.

A TISZAESZLÁRI PER (15. TEREM)

1882. április 1-jén Solymosi Eszter, a tizennégy éves, református felekezetű szolgálólány, akit gazdasszonya, Huri Andrásné festékért küldött a falusi boltba, hazafelé menet eltűnt. Aznap volt a pészahot megelőző szombat ünnepe, amikor a falusi és a környékbeli zsidók a kántor- és metszőválasztásra messziről érkező vendégekkel együtt összegyűltek a tiszaeszlári zsinagógában. Az eredménytelen keresés után elterjedt a faluban, hogy Esztert a zsidók ölték meg vallási célzattal. A lány anyja a szóbeszédre hallgatva, a helyi zsidóságot vádolva tett feljelentést a községi bírónál, majd április 4-én Jármy Jenő tiszalöki főszolgabírónál. A hatóságok elrendelték a lány országos körözését.

A nyíregyházi törvényszék Bary József aljegyzőt küldte ki a vizsgálatot lefolytatni. Bary Tiszaeszlárra utazott, letartóztatta a zsidó templomszolgát (samesz), Scharf Józsefet és feleségét, majd megkezdte a falubeliek kihallgatását.

Másnap a vádlottak kamaszfia, Móric beismerő vallomást tett. (Később a védelem azt állította, hogy a fiút kényszerítették a vallomástételre.)

Móric vallomása szerint az apja a szombat reggeli istentisztelet után behívta az arra járó Esztert, hogy segítsen levenni a gyertyatartókat (ami a zsidóknak szombaton tilos volt). Ezután egy Hermann Wollner nevű zsidó vándorkoldus, aki a házukban kapott szállást, a zsinagógába vitte a lányt, ahol a három ott tartózkodó sakter, Buxbaum Ábrahám, Braun Lipót és Schwarz Salamon elvágta a nyakát, és a vérét egy edénybe gyűjtötték.

Móric vallomása alapján tizenkét zsidót letartóztattak. Recsky András csendbiztos átvizsgáltatta a zsinagóga és a sírok környékét, de nem találta nyomát a holttestnek.

A magyar antiszemitizmus vezéralakjai, Ónody Géza és Istóczy Győző néhány nappal később felszólaltak a parlamentben, és a tiszaeszlári vádlottak bűneit kivetítették a teljes magyar zsidóságra. Ónody ráadásul tiszaeszlári birtokosként a nyomozásban is részt vett.

Az ügyet tovább bonyolította, hogy június 18-án tiszai tutajosok egy fiatal nő holttestét találták meg a folyó partján, Tiszadada közelében. A halott Solymosi Eszter ruháit viselte, és a helyi orvos tizennégy évesnek becsülte. A holttest nyaka ugyanakkor sértetlen volt.

A rögtönzött halottszemlén a tömegből kiszólított falubeliek a holttestben Solymosi Esztert ismerték fel, viszont édesanyja, Solymosi Gáborné és annak húga, akik a legjobban

ismerték őt, tagadták, hogy Eszter lenne a halott. A három neves szakértőből álló orvosi bizottság megállapította, hogy a halott 10–24 éves, és 8–10 napja hunyt el.

Bary azt feltételezte, hogy a zsidók egy másik nő holttestét öltöztették Eszter ruháiba, és felmentésük érdekében megszervezték a már nem egyértelműen felismerhető halottnak a hatóságok kezére juttatását. Utasítására letartóztatták a testet megtaláló tutajosokat, és kettejükből, Matej Ignácból és Herskó Dávidból beismerő vallomást csikartak ki, mely szerint pénzért vállalták a tetem beöltöztetését és leszállítását. Vallomásuk alapján két tiszaeszlári zsidó, Grósz Márton és Klein Ignác adta nekik a holttestet. A további vallatás nem járt eredménnyel.

Tizenöt személy ellen indítottak eljárást, előzetes letartóztatásba helyezték őket, majd a Királyi Ügyészség nyújtotta be ellenük egy évvel később, 1883. április 14-én a vádiratot a Nyíregyházi Törvényszéken.

A megvádoltak védelmét Eötvös Károly ügyvéd, a Függetlenségi Párt országgyűlési képviselője vállalta el, aki saját pártjával is nézeteltérésbe került emiatt. Védőtársa Funták Sándor (korábban a Budapesti Ügyvédi Kamara elnöki tisztét is betöltötte), Friedmann Bernát és Székely Miksa volt.

1882. szeptember közepén a védők indítványára a holttestet exhumálták és felboncolták a budapesti egyetem kirendelt tanárai: Scheuthauer Gusztáv patológus, Belky János, a korai magyar törvényszéki orvostan egyik nagy alakja és Mihalkovics Géza orvos, anatómusprofesszor. A szakértők a holttestet már felbomlott állapotban találták, így számos tényt nem tudtak tisztázni, azt viszont megállapították, hogy a holttest nyaka ép, így a nyakelvágás mint a halál oka kizárható. A bíróság ítéletének indoklása szerint a megtalált holttest azonossága Solymosi Eszterrel kétséges, ezért nem fogadta el bizonyítéknak a vádlottak felmentéséhez.

A nagy per végtárgyalása Nyíregyházán zajlott le 1883. június 20. és augusztus 3. között. Eötvös Károly hétórás védőbeszédet tartott július 30-án.

A védelem szerint a megtalált holttest valóban Solymosi Eszteré volt, aki gazdasszonya, Huriné kíméletlen bánásmódja miatt elkeseredésében a Tiszába ölte magát.

A Magyar Királyi Kúria részmegállapításként kimondta: nem állapítható meg teljes bizonyossággal, hogy a megtalált holttest Solymosi Eszteré, ám összességében az augusztus 3-án kihirdetett ítéletében kimondta a megvádolt zsidók felmentését.

Az elsőfokú felmentő ítélet hírére zavargások törtek ki szinte minden magyar nagyvárosban, különösen a Dunántúlon. Statárium elrendelésére és a katonaság halálos áldozatot is követelő bevetésére volt szükség a tömeg felszámolásához.

Az országosan felkorbácsolódó antiszemita érzelmeket kihasználva 1883 októberében megalakult az Országos Antiszemita Párt, amely az 1884-es és 1887-es választásokon is bejutott az Országgyűlésbe.

A tiszaeszlári per Európa-szerte hatalmas figyelmet és példátlan felháborodást keltett.

Eötvös Károly (1842–1916) Mezőszentgyörgyön született, jogi tanulmányait a pápai és a kecskeméti jogakadémián végezte, majd Pesten államvizsgázott 1865-ben. 1872-től országgyűlési képviselő, előbb a Deák-párt, majd a Függetlenségi Párt, később a 48-as Függetlenségi Párt politikusa volt. 1878-ban Budapesten ügyvédi irodát nyitott. Népszerű politikusként dolgozott, s közben a korszak egyik legelismertebb ügyvédjévé vált. Többek között ő védte a tiszaeszlári perben a zsidó vádlottakat, majd a temesvári lottóper fővádlottját.

A pesti társasági-szellemi életben „a Vajdaként" emlegették, aki évtizedeken át az Abbázia kávéházban tartott fenn nagy tekintélyű törzsasztalt. Ügyvédi és politikai karrierje mellett publicistaként és íróként is korának elismert közéleti szereplője volt. 1905 után már nem választották meg képviselőnek (az Új Párt, később a Nemzeti Munkapárt színeiben indult). 1914-ben hagyott fel az ügyvédi hivatással.

The trial of Tiszaeszlár

One of the most significant criminal cases in the history of Hungarian law is the blood libel trial of Tiszaeszlár. On 1st April 1882, a 14-year-old Reformed servant girl called Eszter Solymosi was sent by her mistress, Mrs. Andrásné Huri, to the village shop to buy some paint. However, on her way home, the servant girl disappeared. That day was the Sabbath before Passover, and the Jews from the village and the neighbouring settlements gathered in the Tiszaeszlár synagogue in the company of guests from faraway regions for electing their cantor and butcher. After a fruitless search for the girl, word spread throughout the village that the servant girl had been killed by the Jews on religious grounds. Listening to the rumours,

the girl's mother filed a complaint with the village judge and later with chief constable of Tiszalök Jenő Jármy on 4th April, accusing the local Jews with killing her daughter. The authorities ordered a nationwide manhunt for the girl.

Not much later, the case was further complicated by the discovery of the body of a young girl: on 18th June, raftsmen came across a body on the bank of River Tisza near the village Tiszadada. The dead person was wearing Eszter Solymosi's clothes and was estimated to be 14 years old by the local doctor. The neck of the body was in fact perfectly intact, thus, she certainly did not die because her throat had been sliced.

The Royal Hungarian Curia ruled in part that it could not be established with absolute certainty that the body found was that of Eszter Solymosi and acquitted the accused Jewsin its overall judgment delivered on 3rd August. Upon a subsequent appeal, the final acquittal was granted on 10th May 1884.

The Trial of Tiszaeszlár attracted close attention across Europe and generated exceptional outrage. Not only Hungarian theologists but also the most distinguished Christian theologians elsewhere condemned the trial, which they called a remnant of medieval superstition.

Károly Eötvös (1842–1916) was born in Mezőszentgyörgy, studied law at the Law Academies in Pápa and Kecskemét, and passed his state examination in Pest in 1865. From 1872, he was a Member of Parliament, first for the Deák Party, then for the Party for Independence, and later for the Independence Party of 1848. In 1878, he opened his law office in Budapest. He worked as a much-liked politician and in the meantime became one of the most respected lawyers of the time. He defended, among others, the Jewish defendants in the Trial of Tiszaeszlár and the main defendant in the Temesvár Lottery Trial.

In the contemporary social and intellectual life of Pest, he was known as the "*Vajda*" ("Chief"), who had a prestigious table set aside for him at Pest's Abbázia Coffee House for decades. In addition to his career as a lawyer and politician, he was also a respected public figure of his time in his capacity as a publicist and writer. After 1905, he was not re-elected for member of parliament (first he ran for the New Party, and later for the National Labour Party), and in 1914, he eventually also gave up the legal profession.

Bilincs, 19. század vége, MNMKK Magyar Nemzeti Múzeum • Handcuffs, end of 19th century, Hungarian National Museum Public Collection Centre Hungarian National Museum

Eötvös Károly ügyvéd írógépe, MNMKK Magyar Nemzeti Múzeum • Károly Eötvös' typewriter, Hungarian National Museum Public Collection Centre Hungarian National Museum

Eötvös Károly pipája, Eötvös Károly Községi Könyvtár és Művelődési Ház, Mezőszentgyögy • Károly Eötvös' pipe, Village Library and Community Centre, Mezőszentgyörgy

Giehsz Alfonz: Eötvös Károly portréja, 1882 körül, litográfia, MNMKK Magyar Nemzeti Múzeum • Alfonz Giehsz: Portrait of Károly Eötvös, ca. 1882, lithograph, Hungarian National Museum Public Collection Centre Hungarian National Museum

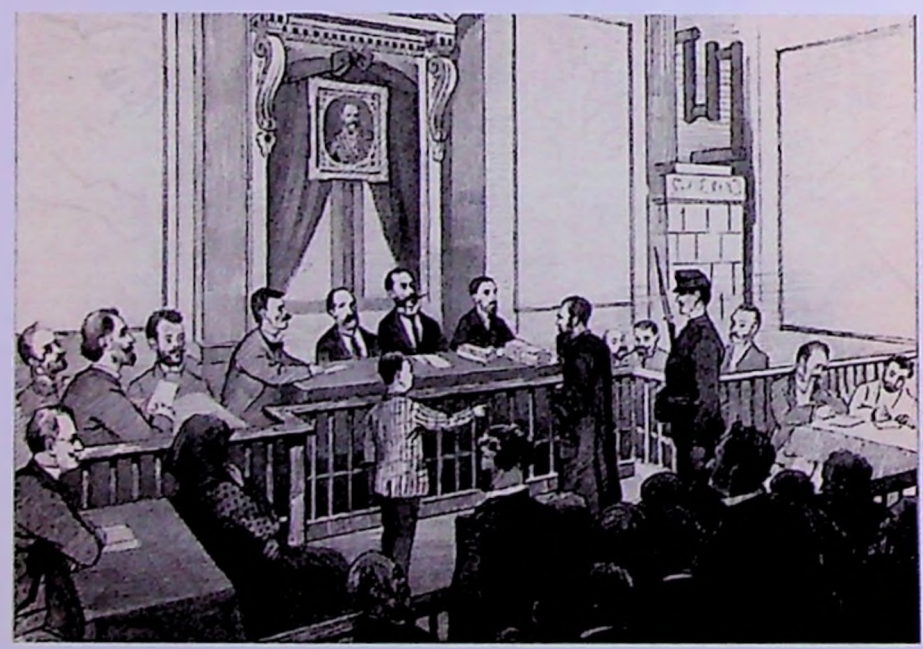

Ábrányi Lajos: A tiszaeszlári per tárgyalása, *Vasárnapi Ujság,* 1883/28, 425. • Lajos Ábrányi: Hearing at the Trial of Tiszaeszlár, *Vasárnapi Ujság,* 1883/28, p. 425

A tiszaeszlári per szereplőinek rajzai az *Illustrierte Zeitung* 1889. évi egyik számában, Budapesti Ügyvédi Kamara • Drawings of those involved in the Trial of Tiszaeszlár in an 1889 issue of *Illustrierte Zeitung*, Budapest Bar Association

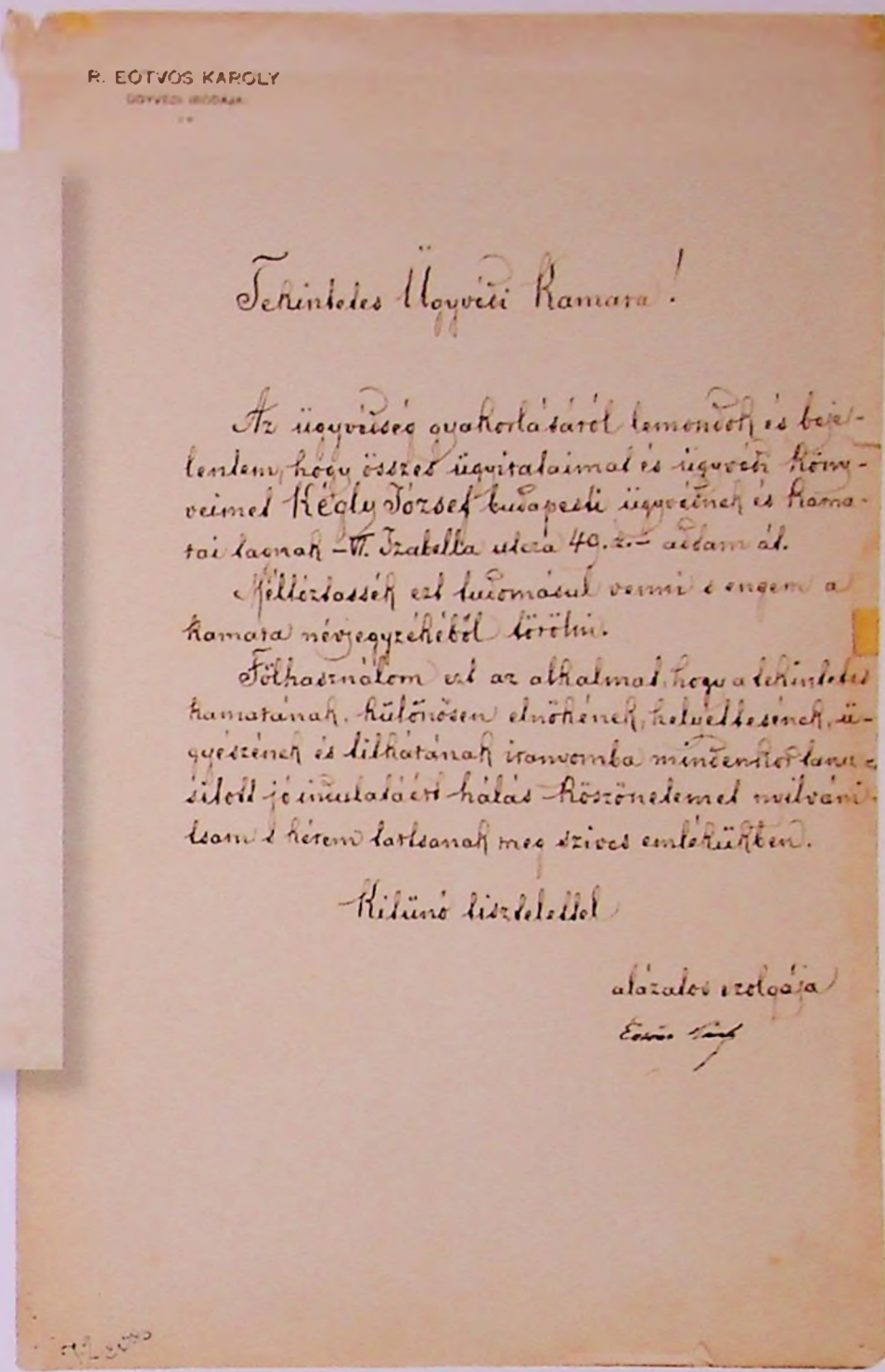

R. EÖTVÖS KÁROLY
ÜGYVÉDI IRODÁJA

Tekintetes Ügyvédi Kamara!

Az ügyvédi gyakorlásáról lemondok és bejelentem, hogy összes ügyiratainak és ügyeim könyveimet Kégly József budapesti ügyvédnek és Kamarai lakának – VI. Izabella utca 40. sz. – adtam át.

Méltóztassék ezt tudomásul venni és engem a Kamara névjegyzékéből törölni.

Felhasználom ezt az alkalmat, hogy a tekintetes Kamarának, különösen elnökének, helyettesének, ügyészének és titkárának irányomba mindenkor tanúsított jóindulatáért hálás köszönetemet nyilvánítsam és kérem őket szíves emlékükben.

Kitűnő tisztelettel

alázatos szolgája

Eötvös Károly

Eötvös Károly levele a Budapesti Ügyvédi Kamarához, melyben bejelenti, hogy lemond az ügyvédi hivatás gyakorlásáról, 1914. március 28., Budapesti Ügyvédi Kamara • Letter from Károly Eötvös to the Budapest Bar Association announcing his resignation from his job as a legal professional, 28th March 1914, Budapest Bar Association

A LOTTÓPER (15. TEREM)

A temesvári királyi törvényszéknek fennállása óta a legszenzációsabb bűnügye a Farkas Menyhért és társai ellen közokirat-hamisítás bűntette miatt indított bűnper volt, amely kis ideig nemcsak a magyar, de a nemzetközi publikumot is lázba hozta.

Az ügy: Az 1889. július 6-án Temesvárott tartott állami lottóhúzás alkalmával a szerencsekerékből a 44-es, 50-es, 55-ös, 80-as és 88-as számok kerültek ki nyerőkként. Bécsben csakhamar jelentkezett a szerencsés nyertes, akinek az osztrák államkincstár 480 000 forintot fizetett ki nyereményként. A kis lutrinak nevezett állami lottójövedéknél addig hallatlan összegű nyeremény gyanút keltett. Rövidesen kiderült, hogy Bécsben három ottani lottógyűjtőben a 40-es, 44-es, 50-es, 55-ös, 60-as, 66-os, 70-es, 77-es, 80-as és 88-as számokból különböző változatossággal összeállított kétszáznegyven ternósorozat mindegyikét 5-5 forinttal rakta meg Farkas Menyhért volt városi hivatalnok, ügyvédi írnok az 1889. július 9-én Temesvárott tartandó húzásra július 1. és 3. között. A vizsgálat kiderítette, hogy Farkas Menyhért a húzás napjára Temesvárra érkezett, ahol a Koronaherceg Szállóban vett ki szobát. Itt találkozott özvegy Telkessy Nándorné nevű bűntársával és ennek tizenegy éves Margit nevű leányával, akit fiúruhába öltöztettek, és a húzás helyére, a lottóhivatalba mentek. A nyerőszámokat az erre rendelt bizottság előtt mindenkor a Gizella-árvaházból odaküldött egyik fiúcska emelte ki a szerencsekerékből, ezt a fiúcskát azonban Püspöky József lottóhivatalnok, Farkas Menyhért másik bűntársa elküldte, és a szerencsekerékhez Telkessy Margitot állította. A negyedik bűntárs, Szobovits Károly lottóhivatalnok eközben a szerencsekerékbe a számokat berakta, a számok befogadására szolgáló fatokok közül azonban tíz, előzőleg a többinél kissé sötétebbre festett tokba a Farkas Menyhért által megtett tíz számot helyezte el. A kis Margit, akit Farkas Menyhért megelőzően erre kitanított, a kerékből hat sötét tokot húzott ki, miáltal Farkas Menyhért húsz ternónyereményt, egyenként 24 000, összesen 480 000 forintot nyert. A bírói vizsgálat az egész bűnszövetkezetet leleplezte, Farkas Menyhért öt, Szobovits Károly és Püspöky József négy és fél, özv. Telkessy Nándorné pedig másfél évi börtönnel lakolt. Farkas Menyhért védelmét a kor ügyvédfejedelme, Eötvös Károly vállalta el, aki keményen küzdött védencéért. Miután kiszabadult, Farkas a családjával együtt Ausztráliába költözött. A gyanú szerint a hatalmas nyeremény okozta bukása előtt több kisebb hasonló lutricsalást is elkövetett, de ezek pontos nagyságára soha nem derült fény.

Lottery Trial

Since its establishment, the most sensational criminal case of the Temesvár Royal Tribunal was the trial of Menyhért Farkas and his associates for the crime of forgery of public documents. For a short time, this case excited not only the Hungarian but also the international public.

The case is as follows: At the state lottery draw held in Temesvár on 6th July 1889, the winning numbers picked from the wheel of fortune were 44, 50, 55, 80 and 88. The lucky winner soon appeared in Vienna, and was paid 480,000 *forints* by the Austrian State Treasury.

The related investigation, nevertheless, revealed that Menyhért Farkas arrived in Temesvár on the day of the draw, and he had booked a room at Koronaherceg Hotel. There he met his widowed accomplice, Mrs. Nándorné Telkessy, and her 11-year-old daughter Margit. They dressed the girl in boy's clothes and went to the lottery office, where the draw was to take place. The winning numbers were always picked from the wheel of fortune in front of a commission appointed for the purpose by a boy sent from Gizella Orphanage. This boy, however, was sent home on that day by lottery official József Püspöky, who acted as another accomplice of Menyhért Farkas, and Margit Telkessy, the girl in a boy's clothes, was made to stand at the wheel of fortune. Meanwhile, the fourth accomplice, lottery official Károly Szobovits, loaded the numbers into the wheel of fortune. But he placed ten numbers, selected by Menyhért Farkas, in wooden cases previously painted slightly darker than the others. Little girl Margit, who had previously been trained by Menyhért Farkas to do the drawing as formerly instructed, picked six of the dark cases from the wheel. This way, Menyhért Farkas had twenty *ternós* (hitting three of the five winning numbers), earning him 24,000 *forints* each, thus making a total of 480,000 *forints* in cash.

Intriguingly, Károly Eötvös was the defence lawyer in both the Tiszaeszlár and the Lottery Trials.

Lottó-királyi leirat.

MI I. Farkas Menyhért, Szobovics és Püspöki kegyelméből a lutri királya, Ambó örökös grófja, Terno nagyherczege, Quaterno választó fejedelme és Quinterno nagymestere, híveinknek királyi üdvözletünket és kegyelmünket!

Jól esett atyai szivünknek látni azt a hűséget, melyet eddig iránt unk tanusitottatok és azt a hódoló ragaszkodást, mellyel szeretett országunk: a Kis-Lutri iránt viseltettetek.

Csak legyetek továbbra is kitartók és állhatatosak, hogy szeretett Kis-Lutrinkról a veszélyt elháritsátok.

Áldozzátok továbbra ezután is a szátoktól megvont falatokat ennek a szent ügynek, mert nem sokára eljön a szerencse a ti számotokra.

Bizalmunkat helyezzük az annyi válságos helyzetben rendithetlen hűségtekbe és elvárjuk, hogy minden kivülről jövö ármánykodásnak ellen fogtok állani, és a Kis-Lutri nagy birodalmát minden erötökbül megvéditek.

Ne tántoritsanak el benneteket a hamistanok, se statisztika, se ethika, se pénzügytan. Akik ilyen könyveket irtak, sohasem nyertek egy ternót sem, azért akarják elcsábitani tapasztalatlan lelketeket.

Rakjatok ezután is krajczárt krajczárra a Kis-Lutriba, gyüjtsetek tőkét és szaporitsátok az alapot, melyen a Kis-Lutri áll. Majd elkövetkezik ideje, midőn szabadon rendelkezhetem és megmutatom ujra, hogy nem hiába hordtátok össze a fillérekat.

Egyébként továbbra is biztositunk királyi kegyünk felöl.

Kelt Fö- és Székvárosunkban Temesvárott a temesvári huzás napján.

Eötvös Károly s. k. — *I. Farkas Menyhért* s. k.

Lottó-királyi leirat, élc, *Borsszem Jankó*, 1890. november 2., 7. • Satirical text on royal lottery win, magazine *Borsszem Jankó*, 2nd November 1890, p. 511

Dr. Hombár Mihály védbeszédeiből.

— Tekintetes Törvényszék! Bárány Gáspár lutri hamisitással vádolt védenczem nem büntethető. Nem pedig a következő megdönthetetlen okoknál fogva. A lutri intézmény mint szerencsejátók tudvalevőképen a kormány védnöksége alatt áll. A szerencsének ilyetén módon való megkisérlését pedig a kormány bárkinek egyaránt megengedi. Aki tehát a szerencse kerekén kinálkozó minden esélyt fölhasznál, nem véthet az intézmény szelleme ellen. Védenczem tehát azzal a bizonyos lutri-manipulácziával nem tett egyebet, mint hogy *szerencsét próbált*. Ezért tehát még csak vádolható sem lévén, kérem Bárány Gáspárnak azonnali szabadlábra való helyezését!

Dr. Hombár Mihály védbeszédeiből, élc, karikatúra, *Borsszem Jankó*, 1889. december 22., 8. • Excerpts from Defence Speeches by Dr. Mihály Hombár, sarcastic caricature, magazine *Borsszem Jankó*, 22nd December 1889, p. 612

Julius 28. 1889. BORSSZEM JANKÓ. 7

A KIS LUTRI NAGY HETE.

Lutris nénike: Jajajaj! Oda a biztos ternóm. Már megint itt van a fekete ruhás asszony. — Jaj, az én szép számaim!

Anya: Mit álmodál, mondd, szivem magzata,
Hogy oly mosolygva kelsz?
Gyermek: 27, 38, 46. Ugy-e mamusztám medtesszüt a lutliba?

Kucséber: Tessék kérem ássan. A ki tesz, annak lesz.
Vendég: Ma nem lutrizunk, Vendel; mert majd becsukatsz, ha nyerni találunk.

Ur: Ezt a levelet elviszi a czimzetthez. Válaszra nem vár. — — Mi is a száma, hordár?
Hordár: 18, 56, 72, kérem oláson.

A kis lutri nagy hete, karikatúra, *Borsszem Jankó,* 1889. július 28. • Small Gambling Trick Brings Rewarding Week, caricature, magazine *Borsszem Jankó*, 28th July 1889

A FRANKHAMISÍTÁSI PER (17. TEREM)

1925. december 19-én a Magyar Távirati Iroda közleményt adott ki arról, hogy Hollandiában letartóztattak három magyar állampolgárt, mert tízmillió francia frank értékű hamisított ezerfrankos bankjegyet találtak náluk.

A holland hatóságok elsőként a külügyi futárigazolványt felmutató Jankovich Arisztid nyugalmazott ezredest vették őrizetbe, aki két hamis ezerfrankost akart felváltani. Nem sokkal később a hamisított román útlevéllel rendelkező Mankovich Györgyöt és Marsovszky Györgyöt is elfogták, akiknél tele bőrödnyi hamis frankot találtak. (Jankovichot a holland bíróság három, a másik két vádlottat két-két év börtönre ítélte.)

A botrány akkor vált politikailag érzékennyé, amikor az eleinte hallgató Jankovich beszélni kezdett, és azt vallotta, hogy a hamis bankjegyeket Magyarországon nyomtatták. Feladata szerint csak át kellett volna adnia a hamis pénzt két társának, ám megpróbálkozott a beváltással is, ezen vesztett rajta. Elmondása szerint a hamisítási ügyletről a magyar politikai elit nagy része tudott, de a szálakat végül sikerült elvarrni, és „csak" Nádosy Imre országos rendőrfőkapitány bukott bele az ügybe. A célt illetően több teória is terjedt: egyrészt Trianon megbosszulása, a Felvidék és Erdély felszabadítása lehetett az indok, de felmerült az is, hogy a Habsburgok restaurációját akarták a bűntény kitervelői finanszírozni, avagy a francia nemzeti fizetőeszköz gyengítését, bedöntését remélték a nagy volumenű hamis pénz piacra dobásától.

A szálak Windischgrätz Lajos herceghez, az 1848–49-es szabadságharc ellen harcoló osztrák tábornagy unokájához, a királypárti legitimisták vezéralakjához vezettek. A herceg 1918-ban közoktatási miniszteri posztjáról panamái (korrupciós ügyei) miatt lemondásra kényszerült, és Svájcba emigrált. Később visszatért Magyarországra, országgyűlési képviselő lett. A per során kiderült, hogy családi birtokait jelentős adósságok terhelik. Az is kiderült, hogy Windischgrätz már 1922-ben kísérletezett a frank hamisításával, és ezzel az ötletével megkereste Bethlen István miniszterelnököt is, aki visszautasította. A herceg és társai ezután fogadtak fel egy Arthur Schulze nevű német profi hamisítót. Az állami szerepvállás és finanszírozás azért is gyanús, mert a szükséges nyomdagépet a Pénzügyminisztérium rendelte meg, a feladat műszaki részét pedig a Teleki Pál volt mi-

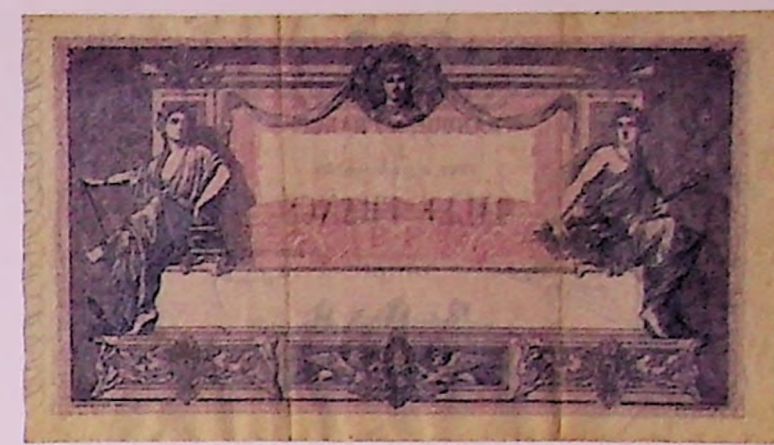

A hamis ezerfrankos bankjegy egyetlen Magyarországon fellelhető példánya, MNMKK Magyar Nemzeti Múzeum • The only example of a counterfeit one thousand-franc note found in Hungary, Hungarian National Museum Public Collection Centre Hungarian National Museum

miniszterelnök által vezetett Állami Térképészeti Intézetben végezték el. Ugyan egy évig próbálkoztak a tökéletes hamisítványok elkészítésével, de csak részsikereket értek el: a végül elkészült harmincezer bankjegyből csak négyezer-négyszáz lett elfogadható, de ezekkel sem lehetett a banki alkalmazottakat becsapni.

A nyomozás eredményeként idehaza és Európa nagyvárosaiban is sorra buktak le a csalás résztvevői. A kínos incidens miatt a magyar kormány parlamenti vizsgálóbizottság felállítása mellett döntött. A bizottság jelentését végül a parlament elfogadta, és ezzel felmentette a kormányt a felelősség alól.

A frankhamisítási per tárgyalása 1926. április 30-án kezdődött el. A legismertebb védőügyvéd Gál (Spitzer) Jenő (1872–1940) volt, aki Vázsonyi Vilmoshoz hasonlóan az ellenzéki Nemzeti Demokrata Polgári Párt színeiben parlamenti képviselőként is dolgozott. A per végül enyhe ítéleteket hozott. A bíró Windischgrätzre és Nádosyra négy-négy év fegyházat, valamint fejenként tízmillió korona pénzbüntetést szabott ki. A többi huszonkét alsóbbrendű vádlott kisebb fogházbüntetéssel úszta meg az ügyet. A két fővádlott 1928-ban kormányzói kegyelemben részesült. A botrány súlyosan rombolta Magyarország nemzetközi megítélését, külföldön a kabarékban és vicclapokban sokáig élcelődtek az ügyetlen magyarokon.

The Counterfeit French Franc Trial

On 19th December 1925, the Hungarian Telegraphic News Office issued the following news: three Hungarian citizens were arrested in the Netherlands because they had been found in possession of counterfeit one thousand French franc banknotes amounting to ten million francs.

The Dutch authorities first arrested retired colonel Arisztid Jankovich, who was trying to exchange two counterfeit one thousand franc notes and was holding a foreign courier's passport. Soon afterwards, György Mankovich and György Marsovszky, both holding forged Romanian passports, were arrested: they were found to be carrying suitcases full of counterfeit French francs.

The trial for counterfeiting the notes began on 30th April 1926. The judge sentenced Windischgrätz to four years of imprisonment and fined him for 10 million Hungarian crowns. The other twenty-two lesser defendants received only brief prison sentences. The two main defendants of the case were granted a pardon by Hungary's Regent Miklós Horthy in 1928. The ensuing scandal seriously damaged Hungary's international reputation.

Márton Ferenc: Gróf Bethlen miniszterelnök kihallgatása a frankpörben, a tárgyaláson készült grafika, 1926, MNMKK Magyar Nemzeti Múzeum • Hearing of Prime Minister Count Bethlen in the trial for counterfeit French francs, pencil sketch of the trial, 26th May 1926, Hungarian National Museum Public Collection Centre Hungarian National Museum

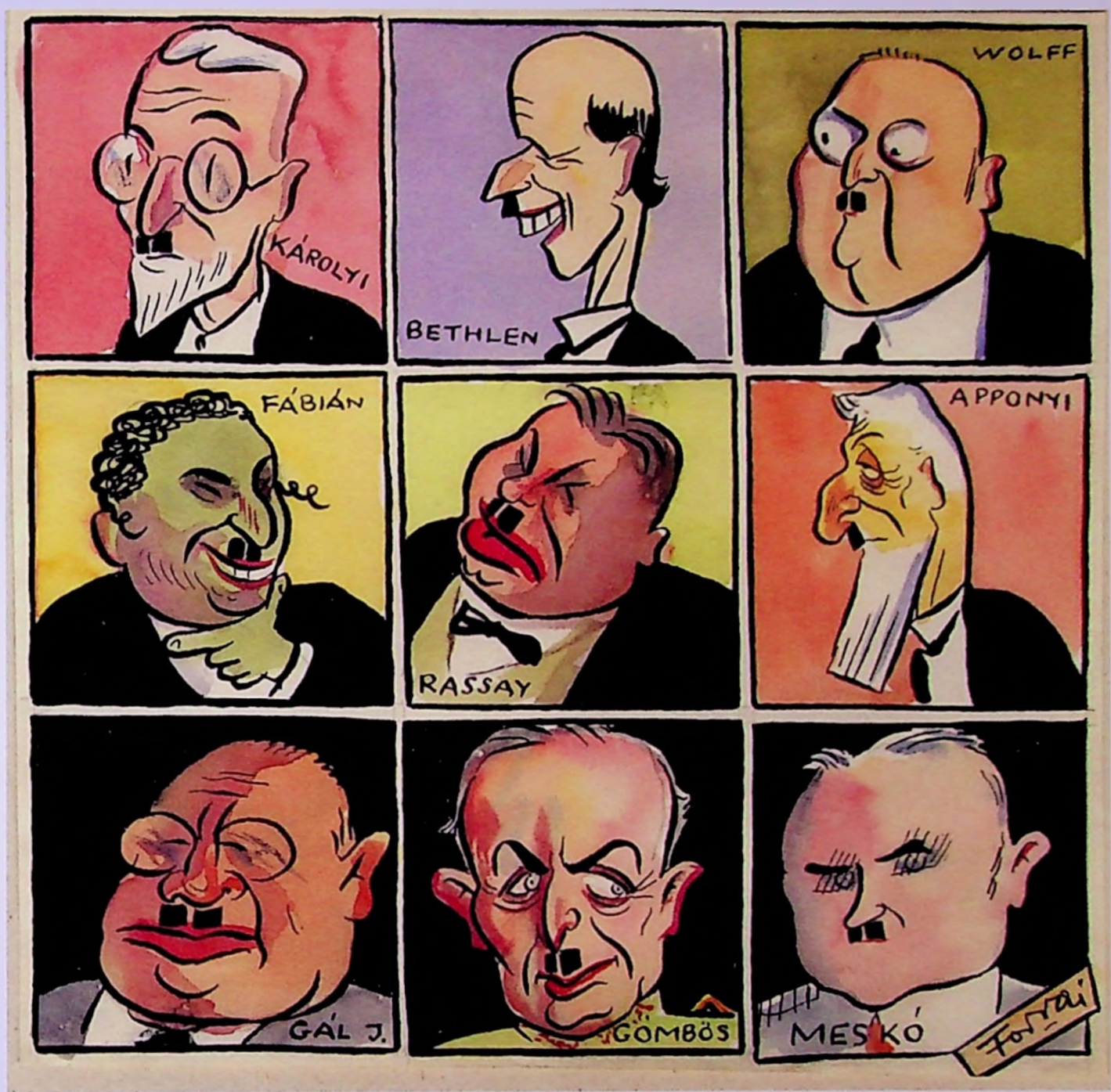

Forrai Zoltán karikatúrája: Ha majd a Hitler-bajusz divatba jön; az alsó sor első portréja Gál Jenőt, az egyik védőügyvédet ábrázolja, 1932, MNMKK Magyar Nemzeti Múzeum • Caricature by Zoltán Forrai: When Hitler's Toothbrush Moustache Comes into Fashion; the first portrait in the bottom row is that of Jenő Gál, one of the defence lawyers, 1932, Hungarian National Museum Public Collection Centre Hungarian National Museum

Francia detektívek és a Banque de France képviselői a frankhamisítási peren, 1926, MNMKK Magyar Nemzeti Múzeum • French detectives and the representatives of Banque de France at the trial for counterfeit French francs, 1926, Hungarian National Museum Public Collection Centre Hungarian National Museum

Márton Ferenc: Dr. Töreky elnök felolvassa az ítéletet a frankpörben, a tárgyaláson készült grafika, 1926. május 26., MNMKK Magyar Nemzeti Múzeum • Dr. President Töreky reads out the verdict at the trial for counterfeit French francs, pencil sketch of the trial, 26th May 1926, Hungarian National Museum Public Collection Centre

A BIATORBÁGYI MERÉNYLET ÉS MATUSKA SZILVESZTER PERE, 1931–1934 (17. TEREM)

1931. szeptember 12-én éjjel, közvetlenül éjfél után Biatorbágyon súlyos merénylet történt, amelyben huszonketten életüket vesztették, tizenheten pedig súlyosan megsérültek. A falu határában egy kisebb völgyet átívelő vasúti viaduktnál pokolgép robbant, amely a pályatest egyik szakaszát felszakította, és a Bécsbe tartó gyorsvonat mozdonya, valamint a tizenegy kocsi közül az első hat a mélybe zuhant. A menetrend szerint a bécsi gyors előtt tizenöt perccel egy tehervonatnak kellett volna áthaladnia a hídon, amelyet azonban késés miatt félreállítottak, és előreengedték a gyorsvonatot. A robbantás után a nyomozók megtalálták a robbanószerkezetet, valamint egy levelet, amelyben kommunista szervezkedésről írtak. A helyszínen jelen volt (a helyszíneléskor készült fényképeken is láthatóan) a merénylet elkövetője, a Bécsben élő Matuska Szilveszter részvénytársasági igazgató, aki első kihallgatásakor azt állította, hogy a vonat egyik lezuhant kocsijában utazott. Már akkor felkeltette a gyanút a nyomozókban, de sikerült tisztáznia magát. Matuskát 1931. október 7-én tartóztatták le Bécsben – a kihallgatásokat és a beismerő vallomást követően ottani tárgyalását 1932 júniusában tartották. (Elfogása után nemcsak a biatorbágyi, hanem egy németországi és egy ausztriai robbantást is magára vállalt.) A tárgyaláson Matuska az elmebeteget játszotta, a tudatát hatalmában tartó „Leót" emlegette, az orvosok azonban épelméjűnek nyilvánították, és az osztrák bíróság hat év börtönbüntetésre ítélte. A budapesti főtárgyaláson az elnök dr. Márton Albert volt, a vádat dr. Götz Károly, a Pestvidéki Ügyészség helyettes elnöke képviselte, a védelmet pedig az a dr. Lévai Tibor ügyvéd látta el, aki a Tisza-gyilkosság tárgyalásán is szerepelt védőként. A biatorbágyi merénylet perében a vádlott felesége bízta meg, hogy járjon el férje érdekében. A védelem a főtárgyalás utolsó előtti napján felmentést kért, mert „a vádlott a cselekmény elkövetése idejében szabad akaratelhatározási képességét kizáró elmezavarban szenvedett". Dr. Lévai nyilvánvaló célja az volt, hogy védence elmegyógyintézetbe kerüljön a börtön helyett. Mindezt nem sikerült elérnie, 1934. november 20-án a bíró halálra ítélte Matuskát.

Railway Assassination in Biatorbágy and Szilveszter Matuska's Trial (1931–1934)

On the night of 12th September 1931, a serious rail assassination took place in Biatorbágy. Twenty-two people lost their lives and seventeen were seriously injured in the incident. An explosive device detonated at a railway viaduct over a small valley on the outskirts of the village of Biatorbágy. The blast destroyed a section of the railway track and caused the locomotive and the first six of the eleven carriages of the high-speed train bound for Vienna to end up in the deep valley. After the detonation, investigators found the explosive device and came upon a letter detailing a Communist plan of action. The perpetrator of the bombing, joint-stock company director Szilveszter Matuska, who at that time was living in Vienna, was also present at the incident. During his first interrogation, he claimed that he had been travelling in one of the train carriages that crashed. Even if he had immediately aroused the suspicion of the investigators, he managed to clear himself that time. Matuska was finally arrested in Vienna on 7th October 1931. Following interrogations and his confession, his trial was held in Vienna in June 1932. At the trial, Matuska acted as if he had mental disorders, but was ultimately declared sane by expert doctors. On the penultimate day of the main hearing, the defence asked for an acquittal because "the accused was suffering from a mental disorder which precluded him from having free will at the time of the commission of the offence". The acquittal could not be achieved, and on 20th November 1934 the judge sentenced Matuska to death.

Korabeli ujjlenyomat-levevő szett, MNMKK Magyar Nemzeti Múzeum • Contemporary fingerprint-taking equipment, Hungarian National Museum Public Collection Centre Hungarian National Museum

A biatorbágyi merénylet színhelye, 1931, MNMKK Magyar Nemzeti Múzeum • Photo of the scene of the explosion at the viaduct near Biatorbágy, 1931, Hungarian National Museum Public Collection Centre Hungarian National Museum

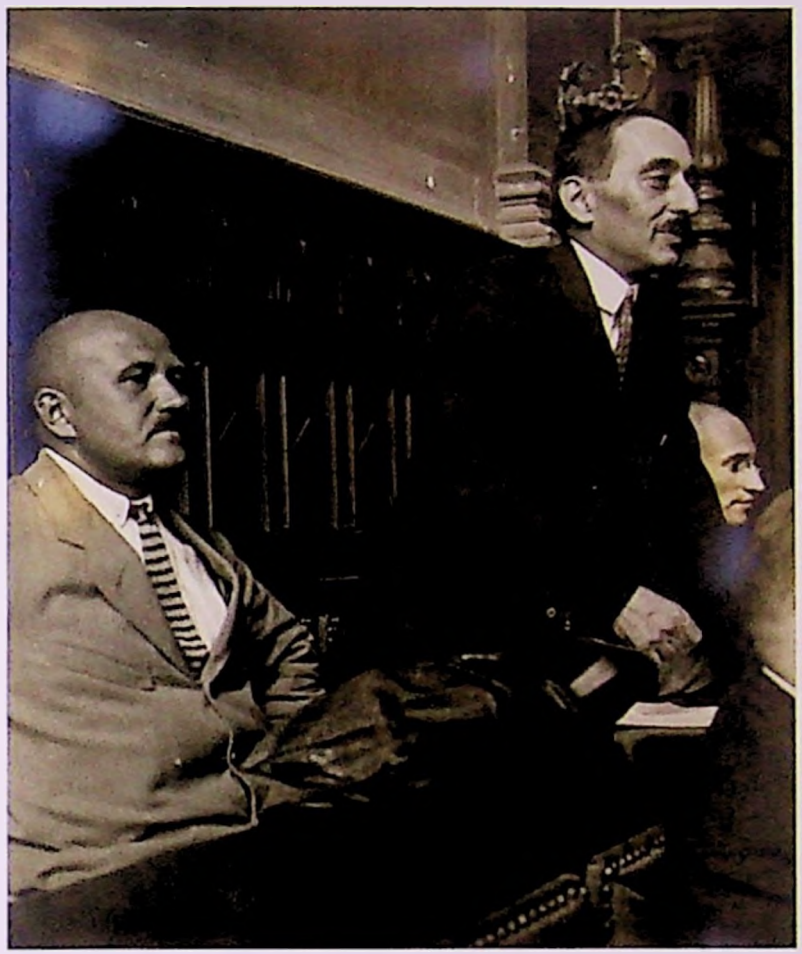

Lévai Tibor ügyvéd, Matuska Szilveszter védője a Tisza-perben is védőügyvédként tevékenykedett, 1931, Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár • Attorney Tibor Lévay, who defended Szilveszter Matuska, worked as an attorney in the Tisza suit as well, 1931, Metropolitan Ervin Szabó Library

A megbilincselt Matuska Szilvesztert kísérik a helyszíni szemlére, ismeretlen fényképező, 1931, MNMKK Magyar Nemzeti Múzeum • Handcuffed Szilveszter Matuska is escorted to an on-site inspection, unknown photographer, 1931, Hungarian National Museum Public Collection Centre Hungarian National Museum

Matuska Szilveszter a bíróság előtt, 1934, MNMKK Magyar Nemzeti Múzeum • Szilveszter Matuska in front of the court, unknown photographer, 1934, Hungarian National Museum Public Collection Centre Hungarian National Museum

RÉSZLET KAPA MÁTYÁS *ÜGYVÉDSORS* CÍMŰ REGÉNYÉBŐL (19. TEREM)

„A származási adatok átvizsgálása alapján a zsidónak számító ügyvédek aránya a kamarában 52%, 1695 ügyvéd, 44 helyettes ügyvéd és 214 ügyvédjelölt esik az 1939. évi IV. törvény hatálya alá. [...]

Kövess Bélát[1] annak idején, 1935-ben, a tizenhat évig regnáló, nagy tekintélyű és népszerű Pap József után választották a Budapesti Ügyvédi Kamara elnökévé. Különös, kihívásokkal és belső harcokkal teli időszakban került a szervezet élére. Szinte rögtön a megválasztása után rajta kívül az összes tisztviselő és választmányi tag lemondott, hogy aztán a közgyűlés – néhány hónap elmúltával – újabb vezetőket válasszon. Két évvel később új ügyvédi rendtartást fogadott el az országgyűlés, számos újítással.[2] Ettől kezdve már csak férfiak kerülhettek be az ügyvédi karba, igaz, a korábban felvételt nyert hölgyek megtarthatták a státusukat. Egyebekben is korlátozták a kamarába történő felvételt: az ilyen tárgyú kérelmekről egy évente kétszer ülésező bizottság döntött a törvényi kizáró okok vizsgálata alapján. Az ügyvédi köztestületek csúcsszerveként létrehozták az Ügyvédi Kamarák Országos Bizottságát, amelynek elnöke szintén Kövess lett. Időközben egymással rivalizáló ügyvédi szervezetek, pártok jöttek létre, mint például a Magyar Nemzeti Ügyvédek Egyesülete, a Keresztény Ügyvédek Nemzeti Szövetsége, a Független Ügyvédek Pártja, a Nemzeti Liberális Ügyvédek Pártja.

1938-tól megkezdődött a zsidók háttérbe szorítása az értelmiségi pályákon, ami természetes módon érintette az ügyvédi kart is, ahol az összes létező hivatás közül a legnagyobb arányban voltak jelen. Az 1939. évi IV. törvény előírta, hogy az ügyvédi, mérnöki, orvosi kamarába, sajtókamarába, színművészeti és filmművészeti kamarába zsidót tagul csak olyan arányban lehet felvenni, hogy a zsidó tagok száma az illető kamara összes tagjai számának hat százalékát ne haladja meg. Amíg a zsidó kamarai tagok száma az illető kamara összes tagjai számának hat százalékát kitevő szám alá nem csökken, zsidót kamarai tagul felvenni nem lehet. Ugyanezen törvény szerint a felsorolt kamarák vezetőségében legfeljebb hat századalék lehet a zsidók aránya. Ha a kamara tisztségvi-

1 Kövess Béla (1871–1946) ügyvéd, a Budapesti Ügyvédi Kamara elnöke (1935–1944).
2 1937. évi IV. törvénycikk.

selőinek, vezető testületeinek tagjai közt a zsidók száma a hat százalékot meghaladta, a zsidó tisztviselők, választmányi tagok megbízatása megszűnt, és helyüket új választás útján kellett betölteni.

Amíg az orvosi és a mérnöki szervezetekben a jogfosztó rendelkezések széles körű támogatásra leltek, úgy tűnt, az ügyvédek nagyobbik része nem enged az antiszemita közhangulatnak, és érdemi ellenállást tanúsít a zsidóellenes törvényekkel szemben. A Budapesti Ügyvédi Kamara 1939. szeptemberi tisztújító közgyűlése ennek a küzdelemnek egy újabb állomását hozta, nem csekély kihívás elé állítva az elnököt. A korábban zsidók által betöltött, a törvény erejénél fogva megürült posztokra ugyanis a tagok több olyan jelöltet is állítottak, akik nyíltan ellenezték a zsidók jogfosztását.

A választás napján kora reggeltől kezdve végletekig feszült hangulat uralkodott a kamara székházában. Lassan gyűltek a szavazati joggal rendelkező ügyvédek. Egyesek nyíltan »a régi, megcsontosodott zsidó uralom« ellen agitáltak, mások azonban lehurrogták őket.

A 3245 budapesti ügyvéd közül eleve csak 1092 voksolhatott. Ugyanakkor egy friss jogszabály immár nemcsak a kamarai tisztségviselők körében, de a szavazati joggal rendelkezők között is százalékos korlátozást vezetett be a zsidók számára. A július 31-én kihirdetett 1941. évi XIII. törvény szerint – a díjtartozásoktól függetlenül – az összes szavazati joggal rendelkezők legfeljebb hat százaléka lehetett zsidó. Így közülük mindössze 69, a zsidó tagok által megválasztott delegált adhatta le szavazatát a kamara tisztségviselőire. Ha ez nem lett volna elég, a szélsőjobboldali Magyar Nemzeti Ügyvédek Egyesülete mindent bevetett annak érdekében, hogy az ország összes kamarájában átvehesse a hatalmat. 1941. október 27-én így kerül sor a budapesti ügyvédi választásokra..."

From 1938 onwards, the marginalisation of persons of Jewish origin began to take place in intellectual jobs, which obviously affected the legal profession as well. Act IV of 1939 stipulated that the number of Jewish persons admitted to bar associations and, as well as engineering, medical, press, and theatre and film arts chambers should not exceed six per cent of the total number of members of the respective association or chamber. As long as the number of Jewish members of an association or chamber does not fall below six per cent of the total number of its members, no persons of Jewish origin were to be admitted as new members. According to the same law, the proportion of Jews on the boards of such associations or chambers may not exceed six per cent. If the number of Jews among the managing officers and the members of the executive bodies of such associations or chambers exceeded six per cent, the mandate of the Jewish officers and members of such executive bodies and electoral boards was terminated, and the places having become vacant in such a way had to be filled through elections.

A review of the data of personal origins shows that the proportion of Budapest Bar Association's lawyers with Jewish origin was 52%, and therefore, 1,695 lawyers, 44 deputy lawyers and 214 trainee lawyers fell within the scope of Act IV of 1939.

Between 1939 and 1944, the situation of lawyers of Jewish origin continued to deteriorate in terms of practicing their jobs, and in 1944, it eventually became impossible for Jewish lawyers to practice their profession. Also, during the Holocaust, many lawyers of Jewish origin and their families perished. Marble plaques in Budapest Bar Association's seat commemorate those Jewish lawyers who were murdered in the genocide of World War II.

A BUDAPEST-VÁROSMAJORI „JÉZUS SZIVÉRŐL" NEVEZETT R. K. PLÉBÁNIÁTÓL.
TELEFON: 156–644. I. KERÜLET, CSABA-UTCA 5 TELEFON: 156–644.

217. szám.

Áttérési bizonylat.

Alulirott hivatalosan bizonyitom, hogy ifj. dr. Szilágyi Jenő ügyvéd, és 1868. évi február 24-én született *ki Budapest* II. *ker.,* Marcit krt. ~~utca~~ 58. *sz. alatt lakik az 1868. évi 53. t. c. rendelkezéseinek eleget téve, plébániánkon 19*38. *évi* szeptember *hó* 29-*én a* járszólás *vallásról a római katolikus vallásra tért át.*

Vallása ezentúl „római katolikus".

*Budapest, 19*38. julius 14.

plébános.

4784 Attila-nyomda rt. Budapest.

Ifj. dr. Szilágyi Jenő ügyvéd áttérési bizonylata 1938-ból, Budapesti Ügyvédi Kamara • Lawyer Dr. Jenő Szilágyi Jr's certificate of conversion, 1938, Budapest Bar Association

Foglyok a csepeli Mauthner Maggyárban létesített internálótáborban (balról a negyedik Glückstahl Andor ügyvéd, a hetedik Vadász Mihály ügyvéd), 1944. június, MNMKK Magyar Nemzeti Múzeum• Prisoners in an internment camp in the area of the Mauthner Seed Processing Factory in Budapest's Csepel district (the fourth person from the left is lawyer Andor Glückstahl, the seventh is lawyer Mihály Vadász), June 1944, Hungarian National Museum Public Collection Centre Hungarian National Museum

NAGY IMRE ÉS TÁRSAI PERE, 1958 (20. TEREM)

Nagy Imre (1896–1958) az 1956-os forradalom és szabadságharc miniszterelnöke, korábbi moszkovita kommunista politikus (volt belügyminiszter, később élelmezési, majd begyűjtési miniszter, rövid ideig a Magyar Országgyűlés elnöke, 1953–1955 között miniszterelnök).

A szabadságharc leverése után előbb a budapesti jugoszláv nagykövetségen kért és kapott menedéket társaival, majd szovjet közvetítéssel a romániai Snagovba vitték őket, ahol házi őrizetben tartották a magyar politikusokat. Itt hiába akarták rávenni a szovjetek, hogy ismerje el Kádár János kormányát, Nagy kitartott álláspontja mellett. Kádár ezek után elérte Moszkvában, hogy Nagy Imrét és társait hazaszállíthassák és bíróság elé állítsák. Mindez 1957 tavaszán megtörtént, majd a kihallgatások után augusztusra elkészült a vádirat Nagy Imre és társai ügyében, melyet Moszkva jóváhagyott.

1958. február 5-én vette kezdetét a közvélemény előtt titkolt per, amelyet a katonai bíróság Fő utcai tárgyalótermében tartottak. A Nagy Imre-per vádlottainak tárgyalása a Legfelsőbb Bíróság dr. Radó Zoltán által vezetett Népbírósági Tanácsa előtt kezdődött. A vádat a legfőbb ügyész első helyettese, dr. Szalai József képviselte. Kádárék számára az első napon kiderült, hogy Radó Zoltán bíróval rossz lóra tettek: Radó nem tudta az elvárt szigorúsággal vezetni a tárgyalást, nem tudott érdemben vitát folytatni a vádlottakkal és a kívánt irányba vinni a bizonyítások menetét. Már másnap elnapolták a tárgyalást betegségre hivatkozva, és csupán négy hónappal később fejezték be, de ekkor már a sokkal keményebb bíró, a vádlottak bűnösségében meggyőződésesen hívő Vida Ferenc vezette a tárgyalást.

1958. június 9. és június 15. között foly le a tárgyalás, melynek utolsó napján a Legfelsőbb Bíróság Népbírósági Tanácsa Nagy Imrét, Gimes Miklóst és Maléter Pált halálra, valamint teljes vagyonelkobzásra, Kopácsi Sándort életfogytiglani börtönre, Donáth Ferencet 12 évi, Jánosi Ferencet 8 évi, Tildy Zoltánt 6 évi, Vásárhelyi Miklóst 5 évi börtönre ítélte. A vádlottak mind bűnösnek vallották magukat, a miniszterelnököt kivéve. A per áldozatának tekintjük Szilágyi Józsefet (1917–1958) és Losonczy Gézát (1917–1957) is.

A hatalom a politikailag megbízható védőkről listát állított össze, ez alapján választhattak a vádlottak. Dr. Bárd Imre, Nagy Imre védője hithű kommunista volt. A háború előtt illegális kommunistákat védett, 1956 után a Budapesti Ügyvédi Kamara kormánybizto-

Vida Ferenc bíróként a Nagy Imre-perben, képkocka a mozgófilmből, 1958. június 15., MNMKK Magyar Nemzeti Múzeum • Ferenc Vida acting as judge in Imre Nagy's trial, still frame from the moving image, 15th June 1958, Hungarian National Museum Public Collection Centre Hungarian National Museum

saként tevékenykedett. A per idején hetvennégy éves volt, súlyos betegen vállalta az ügyet, 1958 júliusában ő is elhunyt. Bátor beszédet mondott, talán mert tudta, már nincs veszítenivalója. Vida Ferenc egy ízben meg is fenyegette: „Figyelmeztetem a védőt, hogy ha nem hagyja abba pártunk és kormányunk vezetőinek rágalmazását, a vádlottak padján találja magát!"

Kopácsi Sándor először kirendelt védőt kapott, aki az értésére adta, hogy minden bizonnyal halálra ítélik, és ő nem sokat tud és akar tenni érte. Kopácsi felesége ezért kétezer forintot adott neki, hogy lépjen vissza, így választhatnak a listáról másik ügyvédet. Az ezt bizonyító számlát Kopácsiné megőrizte.

Mindegyik védő mondandójából az világlott ki, hogy a vád koncepciója képtelenség, tehát a vádlottak ártatlanok. Ezt azonban nem mondhatták ki. Így nem kérhették védenceik felmentését sem bűncselekmény hiányában, legfeljebb enyhébb ítéletért folyamodhattak. A legtöbb védő elismerte védence tetteinek veszélyességét, de a vádlottakban rejlő veszélyesség csekély mértékét hangsúlyozták: a vádlottak nem tudatosan és nem szándékosan munkálkodtak a népi demokratikus államrend megdöntésén, legfeljebb a politikai helyzetértékelésük volt hibás, téves döntéseket hoztak, amivel objektíve valóban elősegíthették az ellenforradalom térnyerését, de hibáikat belátják, meg tudnak javulni, ezért személyükben nem jelentenek veszélyt az államrendre, ergo nem kell őket meggyilkolni vagy egy életre börtönbe zárni.

Nagy Imrét, Gimes Miklóst és Maléter Pált már másnap, június 16-án kivégezték a gyűjtőfogház udvarán.

Trial of Imre Nagy and Others, 1958

Imre Nagy was Hungary's Prime Minister when the Hungarian Revolution and Uprising of 1956 broke out. With the support of the Soviet Union, Imre Nagy and his associates were tried in 1957 by the Moscow-supported Hungarian Kádár regime.

The Kádár regime prepared a list of politically reliable defenders: it was from this group of defenders that the accused could choose their lawyers for themselves. In fact, Dr. Imre Bárd, who defended Imre Nagy at the trial, was an ardent Communist. Before World War II, he defended illegal Communists, and after 1956, he served as the government commissioner of the Budapest Bar Association. He was seventy-four years old at the time of Imre Nagy's trial: he was already seriously ill when he took the case, and then died in July 1958. Dr. Imre Bárd gave a brave speech at the court, perhaps knowing at the time that he had nothing left to lose.

In the show trial, Imre Nagy, Miklós Gimes, and Pál Maléter were sentenced to death and total confiscation of property. Sándor Kopácsi was sentenced to life imprisonment, while Ferenc Donáth to 12 years, Ferenc Jánosi to 8 years, Zoltán Tildy to 6 years , and Miklós Vásárhelyi to 5 years of imprisonment. The defendants all pleaded guilty, except for Prime Minister Imre Nagy. József Szilágyi (1917–1958) and Géza Losonczy (1917–1957) are also considered victims of the trial.

Dr. Bárd Imre a tárgyaláson, 1958, Magyar Nemzeti Levéltár • Dr. Imre Bárd at the trial, 1958, National Archives of Hungary

Nagy Imre beszél az utolsó szó jogán, 1958, MNMKK Magyar Nemzeti Múzeum • Imre Nagy has his last word at the trial, 1958, Hungarian National Museum Public Collection Centre Hungarian National Museum

Dr. Bárd Imre személyi lapja a Budapesti Ügyvédi Kamara ügyvédi lajstromában, 1913, Budapesti Ügyvédi Kamara • Dr. Imre Bárd's card with his personal details in Budapest Bar Association's register of lawyers, 1913, Budapest Bar Association

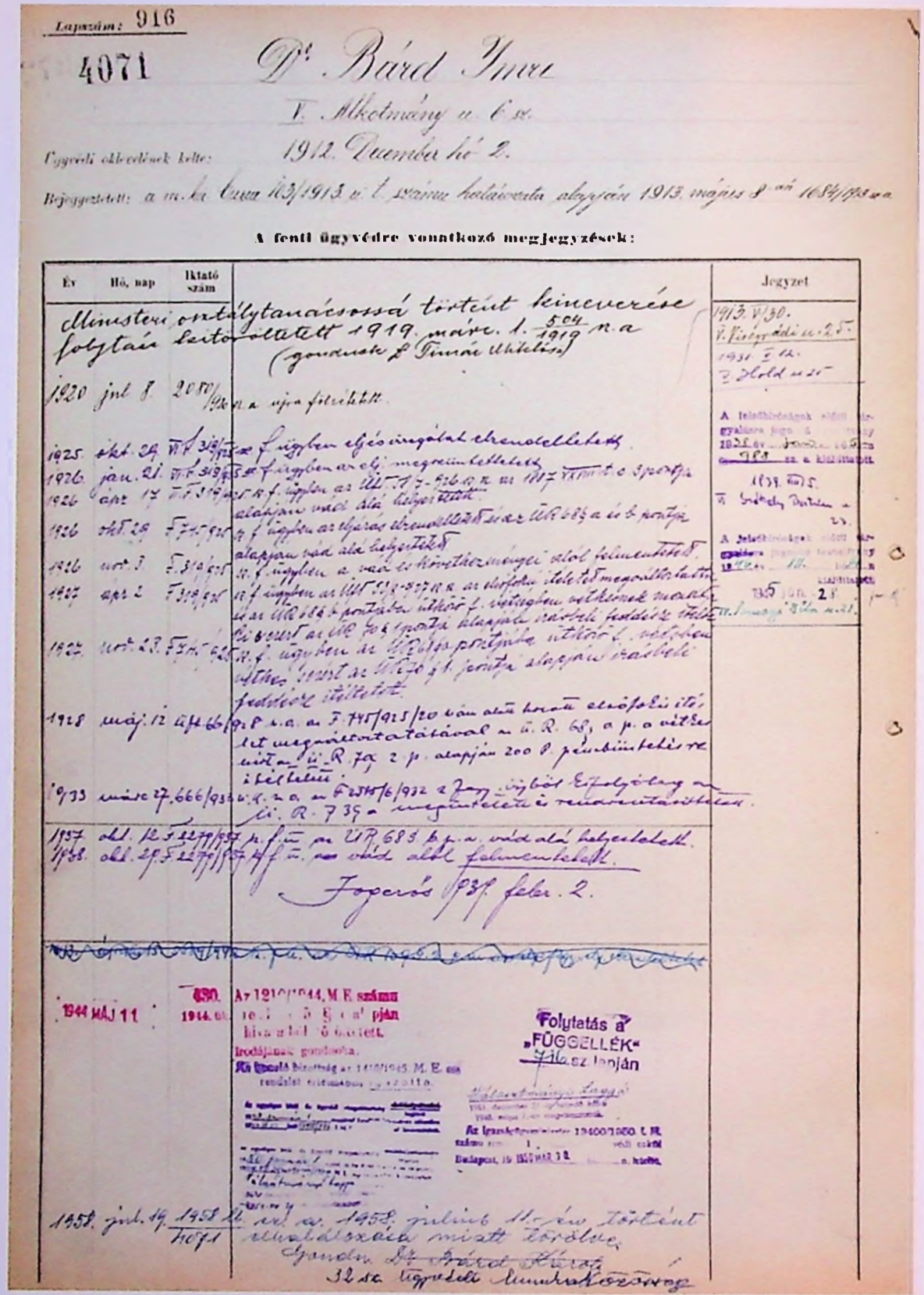

Lapszám: 916

4071

Dr. Bárd Imre

V. Alkotmány u. 6 sz.

Ügyvédi okleveleinek kelte: 1912. December hó 2.

Bejegyzettetett: a m. kir. Curia 103/1913 sz. t. számú határozata alapján 1913. május 8-án 1084/1913 sz. a.

A fenti ügyvédre vonatkozó megjegyzések:

Év	Hó, nap	Iktató szám		Jegyzet
			Minisztériumi osztálytanácsossá történt kinevezése folytán beírtatott 1919. márc. 1. 504/1919 sz. a (gondnok Dr. Pinnó Ottelina)	1913. V/30. V. Váci körút 25. 1931. I. 12. I. Dohány u. 25
1920	jún. 8.	2050/920	sz. a. újra felvétetett.	
1925	okt. 24.	VII. 318/925	sz. f. ügyben elbocsátott chronologiailag.	
1926	jan. 21.	VII. 318/925	sz. f. ügyben az elj. megszüntetettetik	
1926	ápr. 17	VII. 318/925	sz. f. ügyben az ÜR. 917-926 sz. sz. 1917 VII. 318/925 c. sportja alapján más alá helyeztetik	
1926	okt. 29	F. 745/925	sz. f. ügyben az eljárás chronologiailag az ÜR. 683 a és b pontja alapján más alá helyeztetik	
1926	nov. 3	F. 319/925	sz. f. ügyben a más sz. kötelezettségei alól felmentetett.	
1927	ápr. 2	F. 319/925	sz. f. ügyben az ÜR. 918-977 sz. sz. alapján elítélt megszüntetett, és az ÜR. 683 b pontjában ítélő f. ügyben vétkesnek mondatik	
1927	nov. 23.	F. 319/925	sz. f. ügyben az ÜR. 683 b pontjába ütköző f. ügyben vétkesnek mondatik, és az ÜR. 683 c sportja alapján bűntetés feloldásra ítéltetik. sz. f. ügyben az ÜR. 683 b pontjába ütköző f. ügyben vétkes ítélet az ÜR. 720 § b. pontja alapján bűntetés feloldásra ítéltetik.	
1928	máj. 12	4466/928	sz. a. az F. 745/925/20 szám alatt folyó eljárás ítélet megszüntetésével a Ü. R. 68, a p. a vétkes ítélet az Ü. R. 79 2 p. alapján 200 P. pénzbüntetésre ítéltetett	
1933	márc. 27.	666/933	sz. a. az F. 319/6/932 sz. Fny. ügyből Elfogyóság az Ü. R. 739 a megszüntetett és rehabilitáltatott.	
1937	okt. 12.	F. 2271/937	p. f. ü. az ÜR. 683 b. p. a. más alá helyeztetett.	
1938.	okt. 29.	F. 2271/937	p. f. ü. az más alá felmentetett.	
			Fogerős 1939. febr. 2.	
1944 MÁJ 11		630. 1944. sz.	Az 1210/1944. M. E. számú rendelet 5 § a pján hivatalból törlésre került. Irodájának gondozása. Az Ügyvédi Bizottság az 1410/1945. M. E. sz. rendelet rendelkezése szerint eljárt. Folytatás a „FÜGGELÉK" 7/a. sz. lapján Alkotmány Lapja Budapest, IV. Szent István tér 1. Az igazságügyminiszter 194007/1950. I. M. szám alatt vezetett.	
1958. júl. 14.	1958 ZL / 1071		Az az 1958. július 10-én történt elhalálozása miatt törölve. Gondn. Dr. Bárd Márta 32 sz. ügyvédi kamarai tanácsos	

A MARTFŰI SOROZATGYILKOSSÁG (1957–1968)

A huszonhárom éves Szegedi Margitot szétvert fejjel találták meg egy csatorna partján 1957. július 22-én. A bűntett nyilvánvalóan kéjgyilkosság volt. A nyomozás egy kikosarazott udvarlójához, Kirják Jánoshoz vezetett, aki (talán a hatóságoktól való félelemből) azt vallotta, hogy a gyilkosság időpontjában az édesanyjánál volt, aki ugyanakkor ezt nem erősítette meg. Minden bizonnyal ez a hazugság vezetett ahhoz, hogy tíz évre ártatlanul börtönbe kerüljön. A nyomozók ugyanis a hazugsága miatt meg voltak győződve bűnösségéről, és rövid úton megtörték a gyanúsítottat, aki beismerő vallomást tett. A tetthelyen lefolytatott helyszíni szemlén, mint jóval később kiderült, ott volt a bámészkodók között a valódi tettes, Kovács Péter is.

Első fokon Kirják Jánost halálra ítélték, noha a visszavont vallomásban szereplő egyszeri hazugságán kívül nem volt ellene más bizonyíték. A legfontosabb tanú, egy mozdonyvezető pedig nem azonosította Kirjákot, ő egy dús, sötét hajú embert látott, míg Kirják szőkés, ritka hajú ember volt.

Kirják Jánost dr. Lánczi Ferenc szolnoki ügyvéd védte, a korszakból fennmaradt történetek szerint zseniálisan, ezért sikerült a halálbüntetést életfogytiglani fegyházbüntetésre mérsékelni másodfokon. Úgy tűnt, Kirják örökre börtönben marad, azonban...

1962. május 4-én a húszéves Sipos Ilona holtteste került elő a Tiszából. Március ötödike estéjén tűnt el, amikor munkába indult a martfűi Tisza Cipőgyárba. A nyomozás elképesztő szakmai hibákat vétett: máig megmagyarázhatatlan, hogy nem merült fel az idegenkezűség egy olyan holttest esetében, amely le volt meztelenítve, a nyakára egy duplán csomózott nejlonsál mellett egy félméteres madzagdarab volt hurkolva, a szájába pedig egy melltartót tömtek. A boncolás nem találta bántalmazás nyomát, így öngyilkosságként kezelték az esetet.

1965. április 12-én a tizennégy éves tiszaföldvári M. Éva holttestét fogták ki a folyóból, akit március 20-án este még élve látott az édesapja. Ugyan a holttest ebben az esetben is ruhátlanul került elő, eleinte ezt az ügyet is öngyilkosságként kezelték, bár a nyomozati anyagokból kiderül az utókor számára, hogy a két eset közötti hasonlóság feltűnt a nyomozóknak.

Végre elrendelték a nyomozást emberölés miatt, ismeretlen tettes ellen. Két gyanúsítottat találtak, Kovács Pétert és P. Jánost, de egyikük esetében sem állt meg a vád, a nyomozást megszüntették.

Két évvel később azonban a Szolnok Megyei Főügyészségen dolgozó dr. Szabó Zoltán csoportvezető nyomozó ügyész összefüggést talált nem csupán a három gyilkosság, hanem másik két, nem halállal végződő támadás, valamint egy, még 1955-ben elkövetett gyilkosság (a tizenkilenc éves Nemes Erzsébetet ölték meg) között. A meggyőződésévé vált, hogy Martfű és Tiszaföldvár körzetében egy sorozatgyilkos garázdálkodik. Az egyezőségek valóban arra utaltak, az ügyésznek igaza van.

Az ügyész kijelentette, hogy a bizonyítékok alapján Kirják János ártatlan, és Tiszaföldvár környékén még mindig szabadlábon van és gyilkol egy sorozatgyilkos. Azonban sorozatgyilkos egy szocialista társadalomban nem létezhet, ezért a tettest a médiumokban soha nem illették a szakmailag helytálló elnevezésén, csupán rémnek, emberi bestiának stb. becézték.

1967. június 20-án az öcsödi hídnál ismét lemeztelenített női holttestet találtak. Szekeres Károlyné (Pénzes Teréz) huszonnyolc évet élt. Itt az elkövető már továbblépett: az áldozat megfojtását követően a tettes a nő mindkét mellét levágta; a hídon, a korlát mellett hatalmas vértócsa éktelenkedett, a korláton pedig zsírszövet nyomait és vérnyomokat rögzítettek. A gyalogjárdán üvegtörmeléket találtak, ami biztosan tehergépkocsikról származott. Az áldozat körmei alatt is találtak ugyanilyen üvegtörmeléket, sőt az egyik körömbe akadva egy Skoda típusú teherautó üléskárpitjából származó textilszálakat azonosítottak.

Ismét felmerült Kovács Péter személye mint gyanúsított, hiszen már előzőleg is vizsgálták esetleges szerepét az ügyekben, ráadásul teherautósofőr volt, a környéken lakott és dolgozott, és minden áldozattal összefüggésbe hozható volt.

Kovács ekkor egy Skoda teherautót használt. Június 19-én, a gyilkosság napján egy fékhiba miatt a martfűi gyár bejáratánál nem tudott megállni, a biztonsági lánc pedig kiverte a vezetőfülke jobb oldalsó üvegét. A bűnügyi technikusok, bár azt addigra már megjavították, a vezetőfülkében ugyolyan mikroszkopikus üvegdarabokat találtak, mint amilyeneket Szekeresné körmei alól gyűjtöttek be. Ráadásul az üléshuzat anyaga is egyezett a Szekeresné körmébe akadt textilszálakéval.

Kovács június 19-én viselt ruházatának átvizsgálása is megerősítette a gyanút, ezért a férfit 1967. augusztus 11-én letartóztatták. Vallomásában elmondta, hogy gyerekként szexuálisan molesztálták – méghozzá Bodócs Mihály, aki műsorszervezőként és úttörővezetőként országszerte több tucat fiatal fiút rontott meg. Kovács Péternél ő idézte elő azt a gátat, ami képtelenné tette a normális szexuális életre, ez a frusztráció vezethetett szörnyű tetteihez.

A bizonyítékok hatására Kovács megtört, és sorra beismerte a gyilkosságokat és gyilkossági kísérleteket, ám az első áldozat, a tizenkilenc éves Nemes Erzsébet megölését soha nem ismerte be.

Az orvosszakértők beszámíthatónak ítélték, így az ítélet nem lehetett más: halál. Kovács Pétert 1968. december 1-jén felakasztották.

Kirják János természetesen szabadlábra került, ám sokáig nem élvezhette a szabad életet: két évvel később, 1970 tavaszán agyvérzésben elhunyt.

Dr. Lánczi Ferenc, Kirják János védője

Dr. Lánczi Ferenc (1924–1987) ügyvéd, 1968 és 1982 között a Szolnoki Ügyvédi Kamara elnöke. A szolnoki ügyvéd a viharos ellenszélben is minden követ megmozgatott védence ártatlanságának bizonyításáért. Tanúkat hajtott fel, állítólagos bizonyítékokat cáfolt. A bíróság azonban azt sem vette figyelembe, hogy a gyilkosság éjjelén egy mozdonyvezető a reflektorok fényében látta a valódi elkövetőt. A szemtanú vallomása szerint a tettesnek hosszú, lobogó haja volt, miközben Kirják erősen kopaszodott. A mozdonyvezető a szembesítéskor nem is ismerte fel a vádlottban az elkövetőt. A bíróságot az sem befolyásolta döntésében, hogy a tiszaföldvári szomszédok a bűncselekmény időpontjában találkoztak és beszélgettek a vádlottal. Ahogy hiába sulykolta a védő azt is, hogy a nyomozás során Kirják ruházatán egy csepp vér- vagy ondómaradványt sem találtak. A Szolnok Megyei Bíróság három hónappal a történtek után, 1957. október 26-án hozta meg az ítéletet: Kirják Jánost előre megfontolt szándékkal elkövetett emberölés és erőszakos közösülés miatt halálra ítélte. Csak az elszánt védő fellebbezésére változtatta meg a Legfelsőbb Bíróság a halálbüntetést megismételt eljárás után életfogytig tartó szabadságvesztésre.

Serial Murder in Martfű (1957–1968)

The trial of the Martfű Monster connects to the sexually motivated serial killing of women in Martfű and the neighbouring settlements between 1957 and 1968. In 1957, János Kirják was convicted for the murder of the first victim, and it was only the conscientious work of his defence lawyer, Dr. Ferenc Lánczi from Szolnok, that saved him from death penalty: eventually, he was sentenced for life imprisonment. In 1967, Dr. Zoltán Szabó, senior investigating prosecutor at the Szolnok County Chief Prosecution Office, found some connection between three murders already under investigation, two other non-fatal attacks, and a murder committed back in 1955 (a 19-year-old woman called Erzsébet Nemes was killed). Dr. Zoltán Szabó became convinced that a serial killer was at large in the Martfű and Tiszaföldvár region. The investigation was re-launched, thanks to which Péter Kovács, the actual perpetrator, was caught, who confessed his crimes. János Kirják was released from prison, but Péter Kovács was sentenced to death and executed. It is noteworthy that at the time, both the press and the judicature avoided using the term 'serial killing'because such a crime was incompatible with the nature of man in the idealistic Socialist-Communist society of contemporary Hungary, and could only be a thing of a "Western Capitalist society entangled in moral decay".

A körözési adatlap le terve

SZOLGÁLATI HASZNÁLATRA

2. ÉVFOLYAM Budapest 1967. julius 25. 4. SZÁM.

KÖRÖZÉSI TÁJÉKOZTATÓ

Kiadja: BM. ORFK. BÜNÜGYI NYILVÁNTARTÓ ÉS STATISZTIKAI OSZTÁLY (Bp. 72. PF. 18.)

Emberölés Szolnok megyében.

1967. junius 19-ről 20-ára virradó éjjel 23 óra és 02 óra 30 perc közötti időben ismeretlen tettes vagy tettesek megfojtották, utána mindkét mellét teljesen levágták, majd lesztelenítve a Körös folyóba dobták Szokoros Károlynó, szül. Pánzes Teréz 1939. február 27. Törökszentmiklós, Holnár Mária, Tiszaföldvár, Toldi Ferenc u. 6. száz alatti lakost, akinek holttestét 20-án reggel 06 órakor a Körösből kifogták.

A sértett 1967. junius 19-én 14 órától 22 óra 40 percig a martfűi Tisza Cipőgyárban dolgozott. A műszak befejezése után - a meghallgatott tanúk vallomása szerint - ismeretlen férfivel találkozója volt, akivel feltehetően gépjárművel távoztak.

A Körös hídján - ahonnan sértettet a folyóba dobták - vérszennyeződés és üvegszilánkok maradtak vissza. A sértett köre alatt is üvegszilánkokat találtak. Szakértői vélemény szerint a helyszínen rögzített, valamint a körön alatt talált üvegszilánkok azonosak a gépkocsi - sokulit - ablaküvegéből származnak.

Ez idáig a sértett ruházatát, táskáját, értéktárgyait és személyi okmányait nem sikerült felkutatni.

Sértett személyleírása:

Kb. 150 cm magas, közepesen fejlett és táplált, gesztenye barna haju, barna szemü, lefelé keskenyedő arcu.

Ruházata:

Sötétszinü, végig gombos bluz, kékszinü kosztümkabát, fehér alapon piros-barna és kék, kockás mintás szoknya, 39-es számú erősen használt, oldalt csatos szandálcipő, továbbá egy fekete szinü, kétfülles sporttáska, 28 cmx26,5cmx12cm, fekete lakkszegélylyel és zsinórral.

Sértett fényképe

Körözési tájékoztató a sértett fényképével, 1967. július 25., Rendőrmúzeum • Wanted notice with a photograph of the victim, 25th July 1967, Police Museum

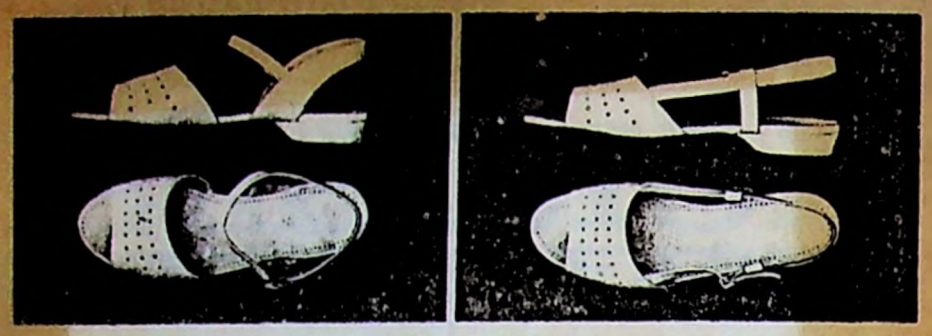

sértett cipője

sértett édesanyja és a tanuk vallomása alapján kiválasztott cipő orr része azonos, míg a cipő hátsó részére vonatkozóan eltérő vélemény voltak, ezért mindkét típus fényképét közöljük.

sértett sporttáskájának fényképe

Az ismeretlen tettes vagy tettesek felderítése, az eltűnt tárgyak felkutatása érdekében a következő intézkedéseket kell végrehajtani:

- felkutatni a sértett - férfi, női - kapcsolatait. Az eddigi megállapítások szerint Szekeres Károlyné Szolnok megye és Budapest területén rendszeresen látogatta a vendéglőket, ahol választás nélkül kötött ismeretséget - főként gépkocsivezetőkkel, illetve gépkocsitulajdonosokkal - üzletszerű kéjelgés céljából.
- meg kell állapítani azoknak a gépjárműveknek adatait, amelyeknek valamelyik ablaka a kérdésben időpontban törött volt és annak oka, helye megnyugtató módon nem tisztázott.
- ellenőrizni kell a legális és illegális értékesítési helyeket, hogy az eltűnt tárgyakat értékesítettékre, vagy mint talált tárgyat nem szolgáltatták-e be.
- a nemibetegt gondozó intézeteknél ellenőrizni kell, nem tett-e valaki bejelentést, hogy Szekeres Károlynő fertőzte meg.
- az ismeretlen elkövetőt, megkísérlőt esetében ki kell térni annak vizsgálatára, hogy tettük elkövetése a bűncselekmény elkövetésével kapcsolatban állhat-e.
- az ellenőrzést az 1967. június 19-e után elme és ideggyógyintézetekbe került személyekre is ki kell terjeszteni.

Az ellenőrzés során felmerülő adatokról a Szolnok megyei Rendőrfőkapitányság Bűnügyi Osztályát kell azonnal kívül értesíteni.

Felelős kiadó: dr.Lázár Bertalan rendőrezredes

Korózési tájékoztató fényképpel a sértett táskájáról és cipőjéről, 1967. július 25., Rendőrmúzeum • Wanted notice with a photograph of the victim's handbag and shoes, 25th July 1967, Police Museum

6 SZOLNOK MEGYE

Néplap

Halálra ítélték a négyszeres kéjgyilkos Kovács Pétert

Tíz évi szemrebbenés nélküli fogság és a gyilkost, tíz évi hallgatás után vallott Kovács Péter, 34 éves tiszafüldvári lakos, aki egy évtizeden keresztül rémületben tartotta a környéket.

Kovács Péter alacsony, enyhén kopaszodó férfi. Nem tűnik az elmúltak a lányok. Még gyermekeinkben megismerkedett egy homoszexuális férfival, aki nagy hatással volt további életére.

Íme a bűnlajstrom

...1957. július 20-án reggel Martfű és Tiszafüldvár közötti az úgynevezett „Cesarek"-ben holtan találták Szegedi Margitot. Brutális gyilkosság áldozata lett. Megfojtották, letépték róla ruháit — eltűntek az ékszerei. Mezőkovácsházán a vizsgálat. Több férfit gyanúsítottak, majd Kirják Jánost állították a bíróság elé, akit kötélre ítéltek. Azóta Kirják Jánost felmentették a vád alól, amit hűtő ártott. Ítélve 12-ére. Az igazi gyilkos viszont hallgatott. Ő évig megúszta magát, nem követett el újabb bűncselekményt. De azután...

1963. március 5-én eltűnt tiszafüldvári lakásáról a húszéves Sipos Ilona. Két hónap múlva a nagyvári kompájáró hűtőben munkálatlan holttestét kivesztre a Tisza. A halál okát az orvosi vizsgálat fulladást állapított meg.

1963. november 14-én újabb merénylet történt. Bálint Éva kopaszodó férfi. Nem tűnik az elmúltak a lányok. Még gyermekeinkben megismerkedett egy homoszexuális férfival, aki nagy hatással volt további életére.

Alig néhány hónap múlva Tiszafüldvár belterületén a Martfűnk útján egy férfi megtámadott egy magányos nőt, aki nem vesztette el lélekjelenlétét, sikoltozott, míg a támadó elmenekült.

Bálint Éva tiszafüldvári lakos ruháin holttestét 1963. tavaszán a Tiszából fogták ki. A boncolás után erőszakos fulladásos halált állapítottak meg. Összefüggéseket keresték a nyomozók az előző ügyekkel kapcsolatban, de nem sok eredményre jutottak. A gyilkos kilátástalan, a homályban maradt.

Szekeres Károlyné tiszafüldvári asszony telemét Csalóné a hídról hét és fél kilométerre a Körös vetette partra. A mentelen, megcsonkított nő holttest azonosítása után derült ki, hogy az eltűnt 1967. június 19-én még az esti műszakban dolgozott a martfűi cipőgyárban, tehát este tíz után élték meg. Az ördögi hidon bűncselekmény. Holtan a Tisza vizén. Szegedi Margit. Szekeres Károlyné. Mindegyik más a helyzet — mondta. — Az ügyvédnek nincs fizetése, abból él, amit munkájáért, az ügyintézésért kap. Az anyagi ellenértéket azonban jogszabály rögzíti. Annál többet nem kérhetünk. Jövedelmünk így is több, mint a bíróké.

Ám tegyük mindjárt hozzá, csak azoké, akik hivatásukat tekintik az ügyvédi pályát és lelkiismeretesen intézik a hozzájuk fordulók dolgait.

— Az ügyvéd tudását, az emberek általában a védői feladat ellátásával mérik, értékelik. Pedig ez csak egy része a munkáinknak. Igaz, a fontosabb része. Az emberek egy-egy nyilvános tárgyaláson nagy figyelemmel kísérik mit mond az ügyvéd, mit kérdez. Nélküle nincs bűntető igazságszolgáltatás. Ezért az első perctől az utolsóig benne kell vénie az eljárásban. Ez alatt figyelemmel kísérni a fejleményeket, ügyelni arra, hogy a valóságos tényállást állapítsák meg, és a hallottak alapján kialakítani a védelem álláspontját, az ügyvédi taktikát.

— Az ügyvéd a tárgyalások során taktikázhat? Hogyan?

— A védő fontos tényeket tudhat meg a vádlott bizalma révén, amelyeket a nyomozó hatóságnak nem mond el, viszont az ügy érdemben megítélésében jelentősége van. Az ügyvédnek tudni kell, hogy mikor és hogyan használja fel ezeket az eljárás során. Ez a taktika. Nem a felelősségvonás alóli mentesítés érdekében, hanem az ember védelmében. S ez lényeges különbség. Az ügyvéd sohasem a bűncselekményt, hanem az embert védi. Éppen ezért a védőnek alapos ismeretekre van szükség.

— Előfordulhat, hogy éppen az említett bizalom keretén az ügyvéd olyan bűncselekményt is megtud, amelyről a bíróság nem tud. Mi történik ilyen esetben?

— Az olyan cselekményekről, amelyek a védőnek számára hátrányosak, az ügyvédnek törvényes kötelessége hallgatni. Kivétel persze akad. Államellenes bűncselekményekre az ügyvédi titoktartás nem kötelező, sőt, állampolgári kötelessége jelententi.

— Milyen érzés, ha a védelem számára eredményesen zárult egy ügy?

— Nagyon jó. Ideiglenkozik azonban annak meghatározása, hogy mi is jelenti az eredményt. Nem feltétlen kell felmentő ítéletnek szülnei ahhoz, hogy azt mondhassuk: eredményesen dolgoztunk. Ha az ítélet nevelő jellegű, arányban van a cselekménnyel, akkor már nem volt hiábavaló a munkánk. S különösen nagy eredmény, ha az eljárás során végzett munka, a perbeszéd találkozik a körülmények helyes felmérésével is. Ez a legnehezebb, hiszen az emberek általában az ügyészszel szimpatizálnak, a vádlottat védő ügyvédet pedig a „bűnös" mellé helyezik. Többször megkérdezték már tőlem: hogyan védhetett egy bűnöst? Nincs lelkiismeretfurdalása? A válaszom: az embert és nem a bűnt védem.

— Mi jellemzi a jó ügyvédet?

— Röviden: a hivatásszeretet. Kicsit bővebben: lelkiismeretesség, az állandó önképzés és még egy nagyon fontos dolog, az emberek megértésére való törekvés.

Ennyit tudtam meg a ma ügyvédjének munkájáról. Illetve még azt, hogy a „kalapert" nyugodtan be lehet menni dr. Láncsy Ferenc „kertjébe" és be is mennek az emberek.

— majnár —

Halálra ítélték..., *Szolnok Megyei Néplap*, 1968. augusztus 10. • Sentenced to Death..., daily journal *Szolnok Megyei Néplap*, 10th August 1968

Az embert védem... *Szolnok Megyei Néplap*, 1968. december 30. • Defending the Person..., daily journal *Szolnok Megyei Néplap*, 30th December 1968

A MAGYAR ÜGYVÉDSÉG TÖRTÉNETE – IDŐVONAL

15. század	Folyamatosan kialakul az ügyvédvallás gyakorlata. Az ügyvéd és ügyfele az arra illetékes egyházi vagy világi hatóság előtt köteles bejelenteni egy-egy ügyre vonatkozóan a megbízás tényét, amelyről a hiteleshely ügyvédvalló levelet *(littera procuratoria)* adott ki, ezt az ügyvédnek minden egyes tárgyaláson be kellett mutatnia.
1405	Zsigmond király megtiltja a *notarii publici*nek (jegyző, közjegyző) a prókátorkodást.
1471:14. tc.	I. Mátyás király megtiltja a bíráknak, ítélőmestereknek és ülnökeiknek, hogy ügyvédként is tevékenykedjenek.
1486	A 69. törvénycikk szerint egy ügyvéd sem vihet egyszerre tizennégynél több ügyet.
1563	A 49. törvénycikk szerint a bíráknak meg kell akadályozniuk az ügyvédek hiábavaló kifogásait és halasztásait, valamint az ügyvédek időrabló vitatkozásait.
1567:27. tc.	A patvarkodási eskü bevezetése az ügyvédi visszaélések ellen.
1649	Az országgyűlés megtiltja, hogy ügyvéd országgyűlési követ is lehessen.
1694	I. Lipót király kiadja az első magyar ügyvédi szabályzatot.
1723:35. tc.	A megyékben hitelesített ügyvédvalló levelet országosan el kell fogadni.
1723:38. tc.	Az ügyvédi eskü letevése továbbra is kötelező.
1769	Mária Terézia rendeleti úton bevezeti a meghatározott idejű gyakorlatot követő ügyvédi vizsgát.
1804	Megszületnek az ügyvédi pályára kerülés kritériumai az *Instructio pro advocatis*ban.
1840	A szabad királyi városok által kiadott ügyvédvalló levél érvényes az ország összes bíróságán.
1841	Egyesületet szervez a pesti ügyvédi kar, Kossuth Lajos is ott van a kezdeményezők között.

1841	Palugyay Imre megírja *Ügyvédek, korszerű tervezet ezeknek ügyében* című munkáját, amely 76 paragrafusban egy ügyvédi törvénytervezetet is tartalmaz.
1848	Kail Sándor megírja *Ügyvédreform* című tervezetét Deák Ferenchez címezve.
1848	Deák az ország nehéz katonai helyzete miatt a következő országgyűlés idejére halasztja a polgári jogalkotás, így az ügyvédtörvény kérdését is.
1852	Császári pátens a birodalom ügyvédi rendtartására vonatkozóan *(Advokaten-Ordnung)*.
1861	Az Országbírói Értekezleten az 1848 előtti állapotok visszaállítása mellett tör lándzsát a magyar jogásztársadalom.
1865	A Pest-Budai Ügyvédegylet létrejötte után sorra alakulnak meg a vidéki (városi, megyei) egyletek.
1868	A Pest-Budai Ügyvédegylet törvényjavaslatot tesz le a Parlament asztalára az ügyvédrendtartás tárgyában.
1871	Elkezdődik a törvény előkészítése az igazságügy-minisztérium és a különféle érdekvédelmi csoportok bevonásával.
1872	Megalakul a Pécsi Ügyvédegylet.
1874	Az Országgyűlés decemberben elfogadja a XXXIV. törvénycikket. December 4-én szentesíti az uralkodó, Ferenc József, az alsóház december 10-én, a felsőház pedig december 12-én adja rá az áldását, és ezzel megszületik az első olyan írott rendtartás az ügyvédi hivatás kapcsán, amely aztán több mint hatvan évig van hatályban, és fundamentumai azóta sem sokat változtak.
1874. december 28.	Pauler Tivadar igazságügyi miniszter 35.365/1874. IM körrendelete az alapításokról.
1875. január 6.	Elsőként megalapítják a Kolozsvári Ügyvédi Kamarát, majd január 26-án a temesvári, január 27-én a nagyszebeni, február 1-jén a soproni, február 4-én a miskolci, február 6-án a pécsi határozza el megalakulását, majd ezeket követi február 14-én az egri,

	február 15-én a győri, február 18-án a besztercebányai és a székesfehérvári, február 20-án a budapesti, 21-én a szegedi, 23-án a debreceni, 25-én a kassai és a kecskeméti kamara, míg a zalaegerszegi március 6-án. 1875-ben a kamarák száma eggyel még emelkedik, április 6-án alakul meg a szombathelyi.
1893. július 28.	A székesfőváros 300 négyszögöl telket ajándékoz az V. kerületi Szalay utcában a BÜK részére székház építése céljából.
1894–1896	A székház terveztetése és építése a Korbl Flóris – Giergl Kálmán építésziroda tervei szerint.
1896	A székház elkészül, a kamara ünnepélyes ceremónia után beköltözik.
1918	Módosítják a felsőoktatási törvényt: nők is felvételt nyerhetnek a jogi egyetemekre.
1920:15. tc.	Visszavonják a nők jogát a jogi egyetemekre való felvételhez, de a tiltás a már felvettekre nem érvényes, így szerez jogi diplomát első nőként Ungár Margit 1923-ban.
1928	A BÜK jóváhagyja, hogy nőket is felvesz a soraiba.
1937:4. tc.	Ismét csak férfiak lehetnek kamarai tagok. Az ügyvédi köztestületek csúcsszerveként létrehozzák az Ügyvédi Kamarák Országos Bizottságát. Időközben egymással rivalizáló ügyvédi szervezetek, pártok jönnek létre, mint például a Magyar Nemzeti Ügyvédek Egyesülete, a Keresztény Ügyvédek Nemzeti Szövetsége, a Független Ügyvédek Pártja, a Nemzeti Liberális Ügyvédek Pártja.
1939:4. tc.	Megvalósul a zsidó származású ügyvédek listája. A származási adatok átvizsgálása alapján a zsidónak számító ügyvédek aránya a kamarában 52 százalék, 1695 ügyvéd, 44 helyettes ügyvéd és 214 ügyvédjelölt esik a törvény hatálya alá.
1939–1944	A zsidó származású ügyvédek hivatásgyakorlásának helyzete folyamatosan romlik.
1944	A zsidó ügyvédek hivatásgyakorlása lehetetlenné válik, a vészkorszakban rengetegen válnak a holokauszt áldozatává.
1945	A BÜK székháza súlyosan megsérül Budapest ostroma közben.

1947	A kamarai tagok anyagi támogatásának köszönhetően a székház újjáépítése befejeződik.
1952	A Rákosi-rezsim államosítja a székházat.
1958:12. tc.	Ügyvéd csak munkaközösségek keretén belül praktizálhat. A kamarák jelentősége csökken az Országos Ügyvédi Tanács létrehozásával.
1991	Az 1991. évi XXIII. törvény megszünteti az ügyvédi munkaközösségeket, és visszaállítja a kamarai jogokat.
2002. július 25.	A székházat jelképes 1 forintért visszavásárolja a BÜK, a folyamatban dr. Bánáti János budapesti kamarai elnök érdemei elévülhetetlenek.
2009	A székház külső homlokzatának felújítása.
2025	A székház teljes körű felújítása befejeződik a BÜK megalakulásának 150. évfordulójára.

Az Eötvös Károly-díj érme, bronz, Budapesti Ügyvédi Kamara[3] • Medal of the Károly Eötvös Award, bronze, Budapest Bar Association

3 Az Eötvös Károly-díj a Budapesti Ügyvédi Kamara elnöksége által 1990-ben alapított díj Eötvös Károly politikus, országgyűlési képviselő, író, publicista ügyvéd tiszteletére. A rendszerváltoztatást megelőzően az e díjnak megfelelő elismerést Landler Jenő-díj néven ítélték oda. A díj a Budapesti Ügyvédi Kamarán belül a legmagasabb hivatásrendi elismerés, a kamara mindenkori elnökségének Eötvös Károly-díjas tagjai ítélik oda. A díjazottakat azok közül választják, akik az ügyvédi hivatás jó hírnevét öregbítve, példásan, szakmailag magas színvonalon, az ügyfelek érdekei és a törvényesség messzemenő tiszteletben tartása mellett gyakorolják hivatásukat, és közéleti elkötelezettségüket tettekkel bizonyították. A díjban évente legfeljebb négy személy részesülhet, anyagi juttatással nem jár.

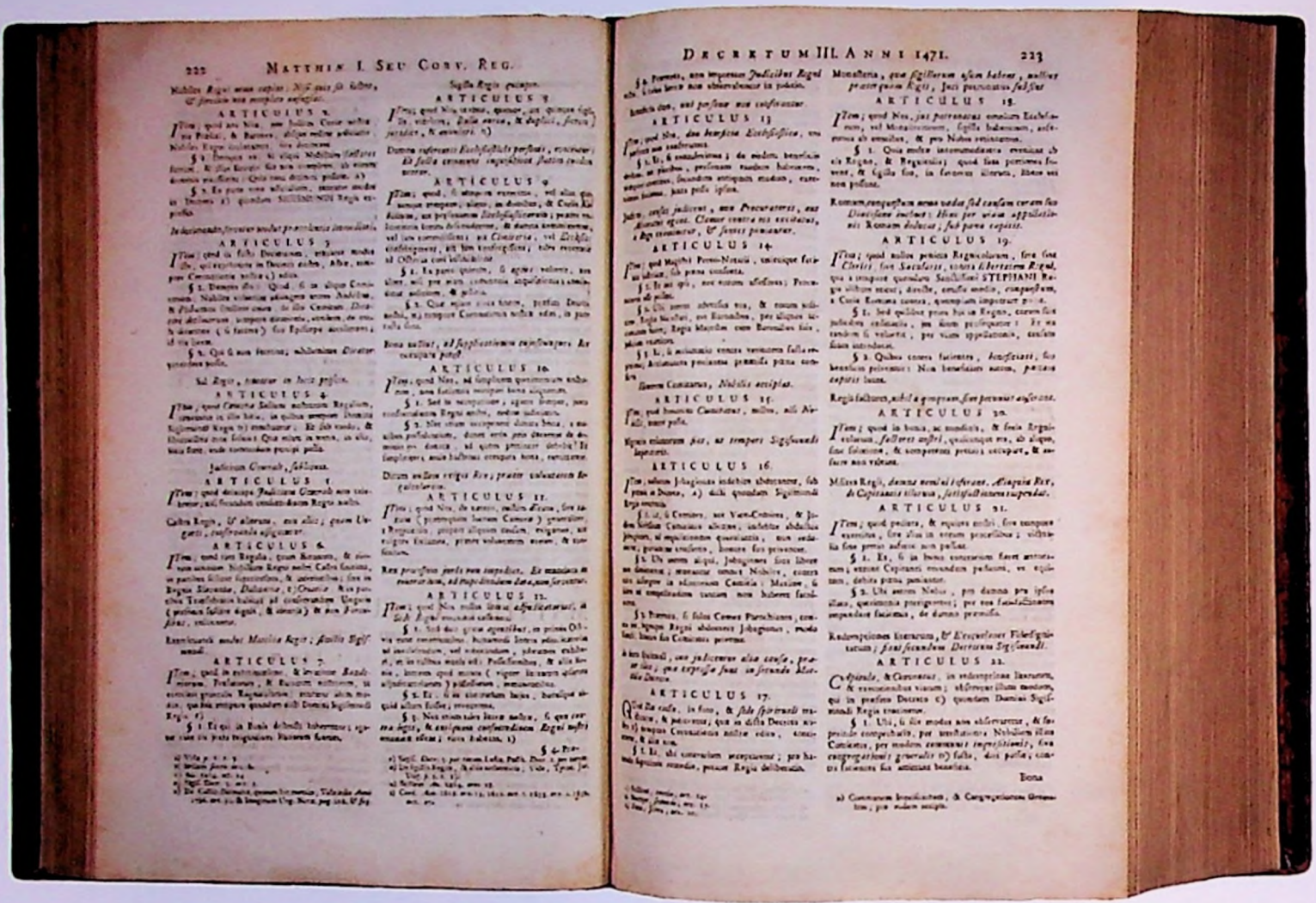

I. Mátyás király megtiltja a bíráknak, ítélőmestereknek és ülnökeiknek, hogy ügyvédként is tevékenykedjenek (1471:14. tc.), másolat, Corpus Juris Hungarici • King Matthias Corvinus forbids judges, regional judges, and assistant judges to also act as lawyers (Act 14 of 1471), copy, Corpus Juris Hungarici

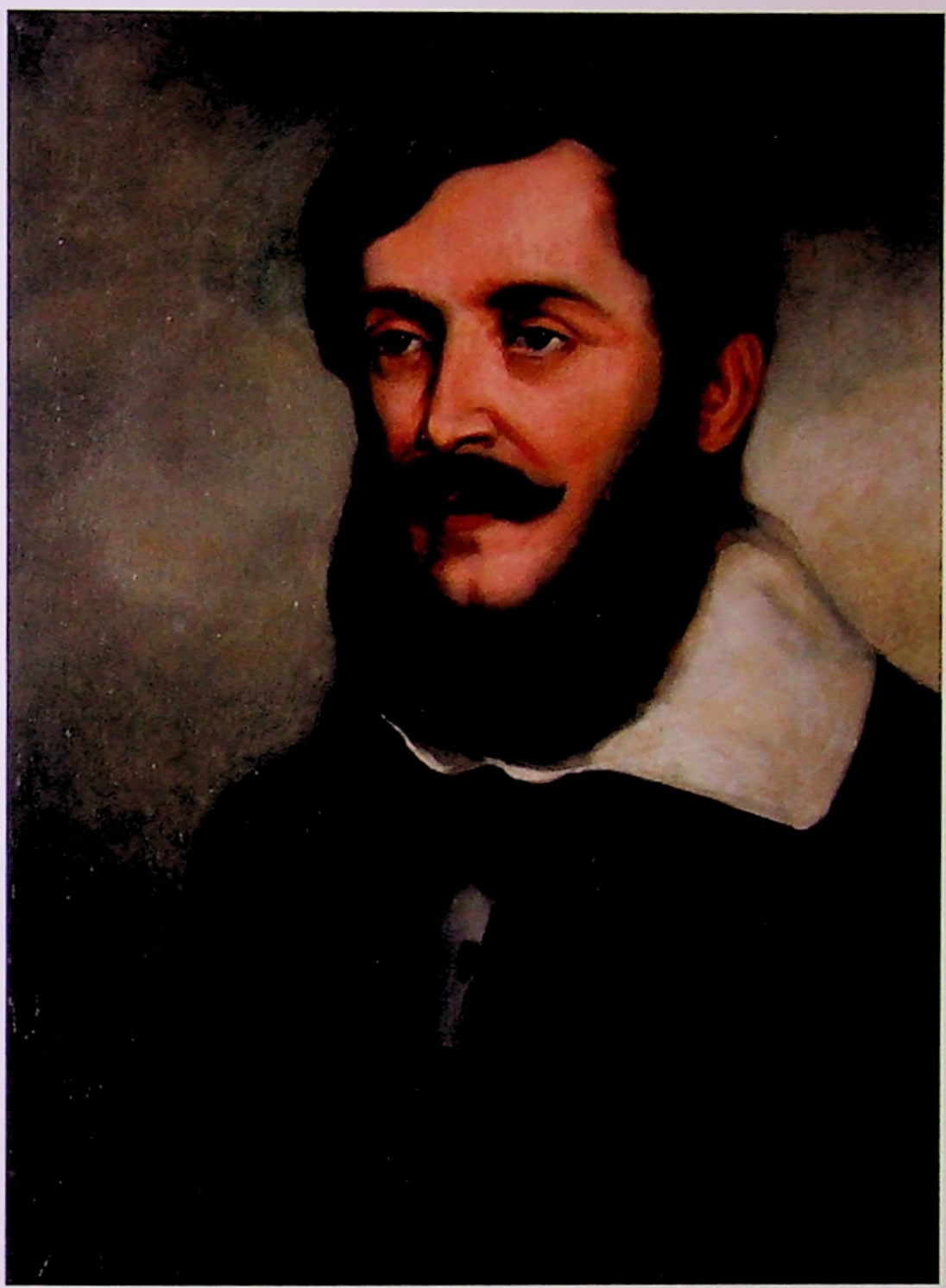

Kossuth Lajos portréja, ismeretlen festő, vászon, olaj, 1875 után, Budapesti Ügyvédi Kamara • Portrait of Lajos Kossuth, unknown painter, oil on canvas, after 1875, Budapest Bar Association

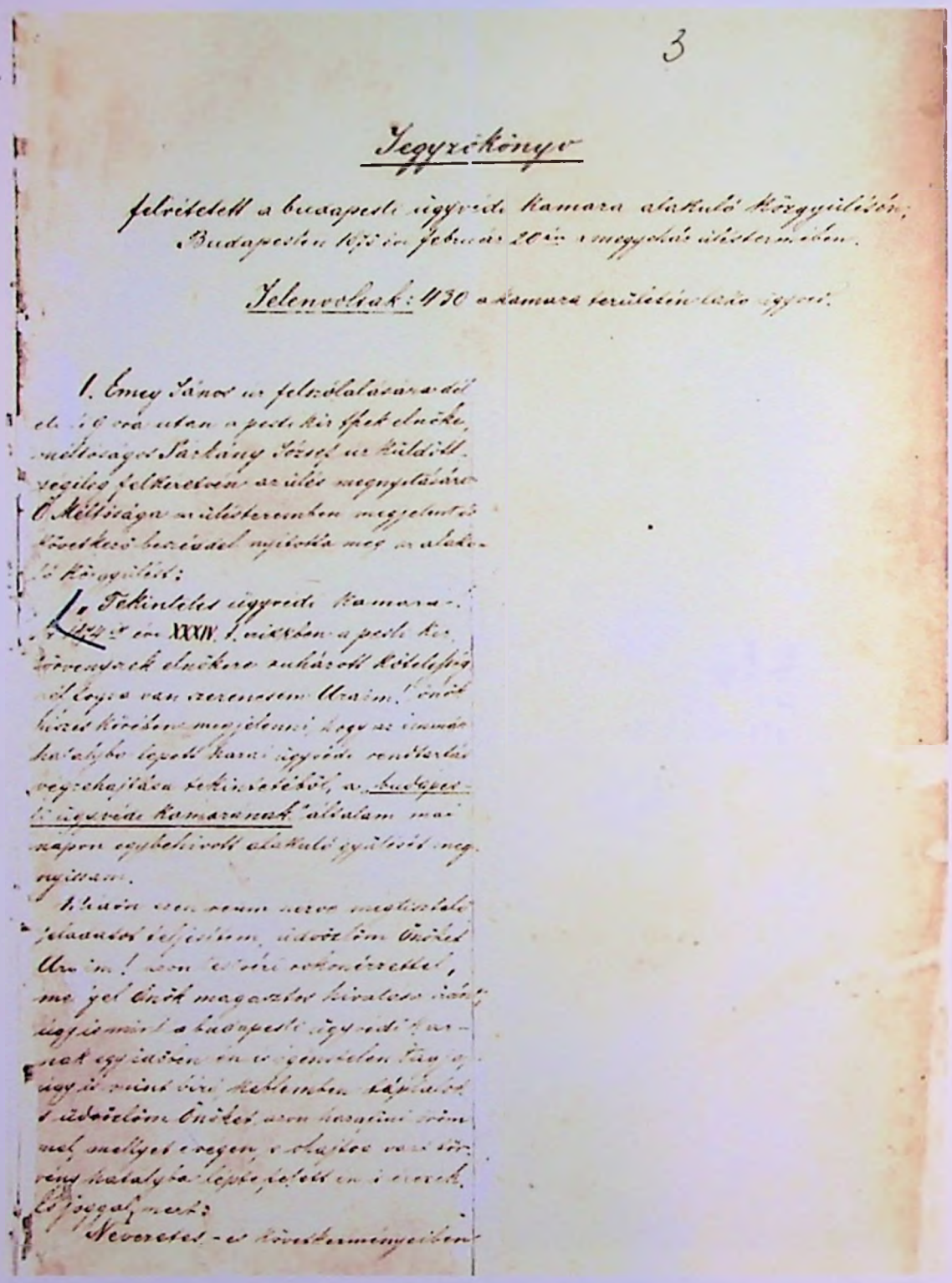

3

Jegyzőkönyv

felvétetett a budapesti ügyvédi kamara alakuló közgyűlésén, Budapesten 1875 évi februárius 20án megtartott ülésterében.

Jelenvoltak: 430 a kamara területén lakó ügyvéd.

1. Emeg János az feltételalacsony del el. 10 órá utan a pesti kir. tőrvszék elnöke, méltóságos Sáchang József az küldött segítő feltételeivel az ülés megnyitására. A Méltóságos az ülésterembe megjelentek köszöntő beszédjével nyitotta meg az alakuló közgyűlést:

Tekintetes ügyvédi kamara! A 1874:évi XXXIV. t. czikkben a pesti kir. törvényszék elnökére ruházott kötelesség lévén szerencsém Uraim! önöket hozzá körülmenő megjelenni, hogy az imnmár hatályba lépett kari ügyvédi rendtartás megcsinálása tekintetében, a budapesti ügyvédi kamarának az általam mai napon egybehivott alakuló gyűlést megnyitnám.

Ahhoz szerencsém szerint mostantalé jelenlétét kéjszívem, azért bátorkodom Önöket Uraim! szintén szívélyes szívélyességgel, meg jelenésére magamtól hivatalos időt ugyszólván a budapesti ügyvédi kamarát egy időben és ugyszólván szóbeli szóbeli szóbeli

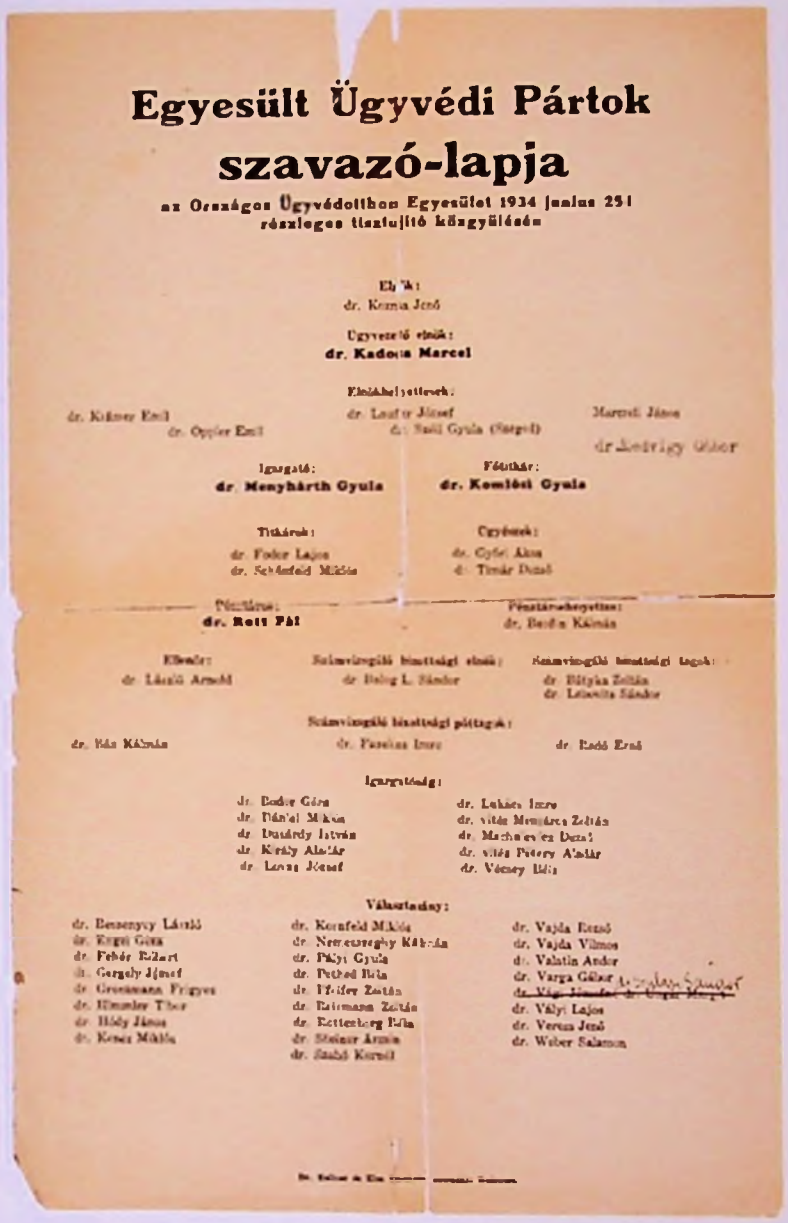

Egyesült Ügyvédi Pártok szavazó-lapja

az Országos Ügyvédotthon Egyesület 1934 junius 25-i részleges tisztujító közgyűlésén

Elnök:
dr. Kozma Jenő

Ügyvezető elnök:
dr. Kadosa Marcel

Elnökhelyettesek:
dr. Kákay Emil — dr. Leufer József — Marcsi János
dr. Oppler Emil — dr. Szili Gyula (Szegfi)

Igazgató:
dr. Menyhárth Gyula

Főtitkár:
dr. Komlóssi Gyula

Titkárok:
dr. Fodor Lajos
dr. Schönfeld Miklós

Gyűjtők:
dr. Györi Ákos
dr. Tinár Dezső

Pénztáros:
dr. Rott Pál

Pénztárnokegyettes:
dr. Berán Kálmán

Ellenőr:
dr. Lázár Arnold

Számvizsgáló bizottsági elnök:
dr. Balog L. Sándor

Számvizsgáló bizottsági tagok:
dr. Bátyka Zoltán
dr. Lőwitz Sándor

Számvizsgáló bizottsági pótlagok:
dr. Bán Kálmán — dr. Pásztor Imre — dr. Radó Ernő

Igazgatóság:
dr. Bodor Géza — dr. Lukács Imre
dr. Dián'el Miklós — dr. vitéz Menyárcz Zoltán
dr. Dutárdy István — dr. Machaczka Dezső
dr. Király Aladár — dr. vitéz Pétery Aladár
dr. Lovas József — dr. Vécsey Béla

Választmány:
dr. Benczúr László — dr. Kornfeld Miklós — dr. Vajda Ernő
dr. Engel Géza — dr. Nemesszeghy Kálmán — dr. Vajda Vilmos
dr. Fehér Richárd — dr. Pikyl Gyula — dr. Valatin Andor
dr. Gergely József — dr. Pethő Béla — dr. Varga Gábor
dr. Grossmann Frigyes — dr. Hofer Zoltán
dr. Ilmonler Tibor — dr. Rátmann Zoltán — dr. Vályi Lajos
dr. Hódy János — dr. Rettenberg Béla — dr. Verem Jenő
dr. Kenes Miklós — dr. Steiner Ármin — dr. Weber Salamon
dr. Szabó Kornél

Az Egyesült Ügyvéd Pártok szavazólapja, 1934, Budapesti Ügyvédi Kamara • Ballot Paper for United Lawyers' Parties, 1934, Budapest Bar Association

XX. (1937) ÉVFOLYAM. — 1. SZÁM

IGAZSÁGÜGYI TÖRVÉNYEK TÁRA

AZ IGAZSÁGÜGYI KÖZLÖNY MELLÉKLAPJA

KIADJA A MAGYAR KIRÁLYI IGAZSÁGÜGYMINISZTÉRIUM

BUDAPEST, 1937. MÁRCIUS 31.

TARTALOM: 1937: IV. t.-c. az ügyvédi rendtartásról.

1937 : IV. TÖRVÉNYCIKK

az ügyvédi rendtartás tárgyában.

(Kihirdetve elnökölésével 1937. évi március hó 17-én. — Kötelezettsége az Országos Törvénytár szerint 1937. évi március hó 25-ére kezdődik 2 számban.)

1. fejezet. Az ügyvédi kamara.

1. Általános rendelkezések.

1. §. Az ügyvédi kamara a területén működő és az ügyvédek névjegyzékébe felvett ügyvédek önkormányzati szervezete.

2. §. Az ügyvédi kamarák számát, székhelyét és területét az igazságügyminiszter rendeletben állapítja meg és rendeletét szükség esetében megfelelően módosítja.

3. §. Az ügyvédi kamara hatáskörébe tartozik: az ügyvédi kar erkölcsi tekintélyének megőrzése, az ügyvédi kar testületi érdekeinek képviselete, az ügyvédség gyakorlásával járó jogok védelme s a kötelezettségek teljesítésének ellenőrzése, fegyelmi hatóság gyakorlása az ügyvédek, helyettes ügyvédek és ügyvédjelöltek felett, állásfoglalás és javaslattétel igazságszolgáltatásra és jogalkotásra vonatkozó kérdésekben.

4. §. Az ügyvédi kamara szervei: a közgyűlés, a választmány, a tanácsok és a helyi bizottság.

Az ügyvédi kamarák közös szervei: az ügyvédi kamarák országos bizottsága.

2. Az ügyvédi kamara szervei.

a) A közgyűlés.

2. §. Az ügyvédi kamara közgyűlésének tagja az ügyvédi kamara névjegyzékébe bejegyzett valamennyi ügyvéd, kivéve, ha a törvény kizárja a kamarai tagok az önkormányzatban részvételéből (20. §).

4. §. A közgyűlés tárgyai a következők:

1. az ügyvédi megállapítása;
2. a kamara választmányának, a tisztikar tagjainak, a fegyelmi bíróság és az összeférhetetlenségi bizottság tagjainak megválasztása;
3. a költségvetésnek megállapítása és a költségek fedezésének megállapítása;
4. a költségvetésnek keretében a kamarai tisztviselők, kezelők és szolgák járandóságának megállapítása;
5. az évi számlálók felülvizsgálata (zárószámadás megállapítása);
6. képviseleti küldöttek és helyettesek választása (17. §);
7. az ügyvédi kamarai helyi bizottság tagjainak megválasztása (28. §);
8. a választmány határozata elleni beérkezett fellebbezés elbírálása (24. §);

Az 1937:4. tc. bekötött példánya, dr. Holczer Ferenc tulajdona • Bound copy of Act 4 of 1937, property of Dr. Ferenc Holczer

A Budapesti Ügyvédi Kamara elnöki csengője, felirata: A 100 éves Budapesti Ügyvédi Kamarának 1975, Dr. Kubinyi Sándor, Budapesti Ügyvédi Kamara • Presidential bell of Budapest Bar Association with the inscription "For the 100-year-old Budapest Bar Association, 1975, Dr. Sándor Kubinyi", Budapest Bar Association

A Budapesti Ügyvédi Kamara 125 éves fennállására kiadott emlékérem, 1875–2000, aranyozott ezüst, Budapesti Ügyvédi Kamara • Commemorative medal of the 125th anniversary of Budapest Bar Association's foundation, 1875–2000, gilded silver, Budapest Bar Association

Elnöki jogar, 1875–2000, az elnökválasztások alkalmával használják, a leköszönő elnök adja át utódjának, Budapesti Ügyvédi Kamara • Presidential mace, 1875–2000. This mace is used during presidential elections: the outgoing president hands it over to his successor, Budapest Bar Association

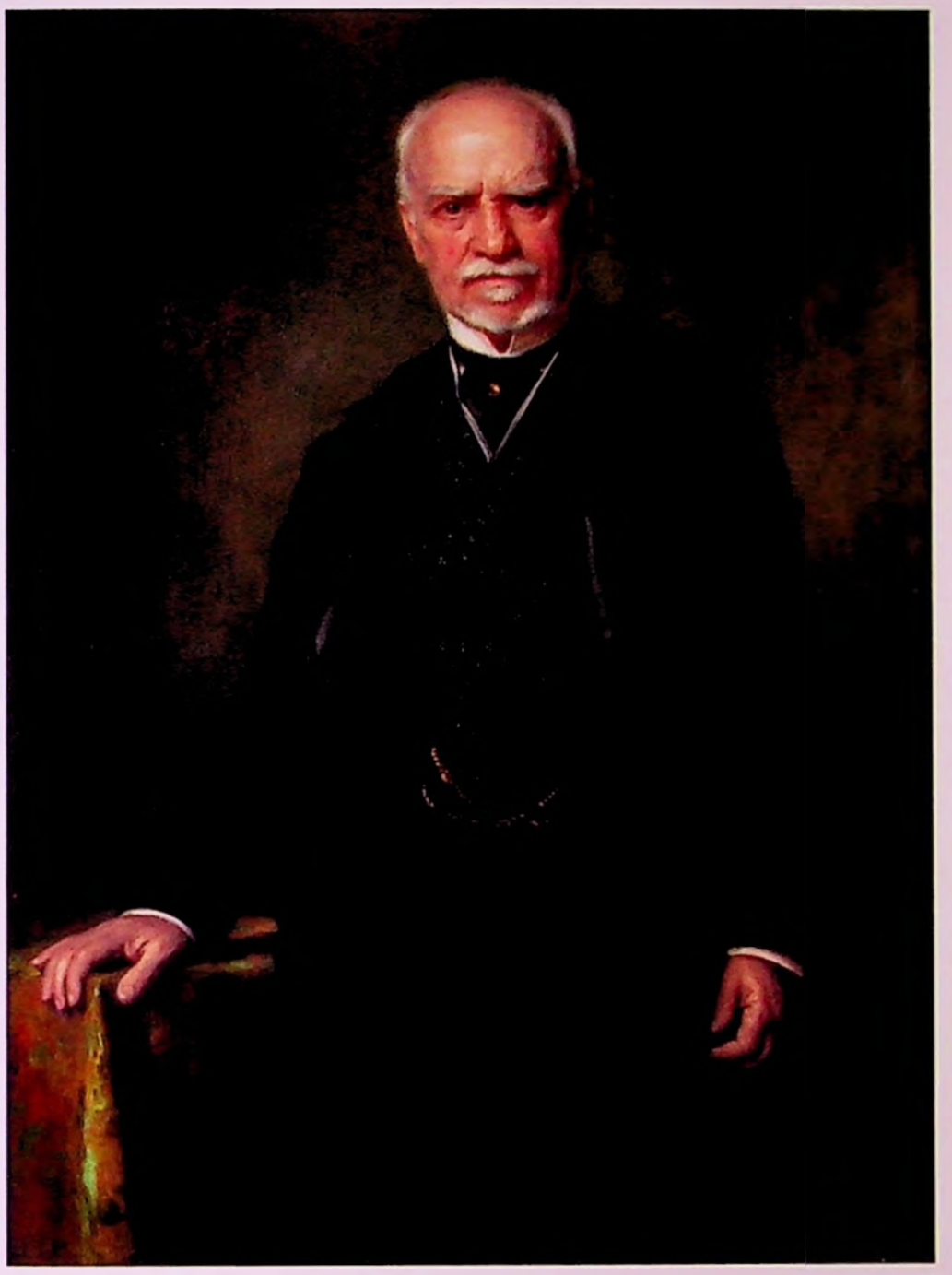

Balló Ede: Sárkány József portréja (1828–1903; miniszteri biztosként ő szervezte meg a budapesti királyi törvényszéket, melynek 1872. január 1-től 1875. október 20-ig elnöke volt, e minőségében különös érdemeket szerzett a budapesti ügyvédi kamara létrehozásában), vászon, olaj, Budapesti Ügyvédi Kamara • Ede Balló: Portrait of Bar President Dr. Imre Hodossy (1841–1909), preparations for the construction of the Bar's seat began during Dr. Hodossy's presidency (1878–1893), Budapest Bar Association

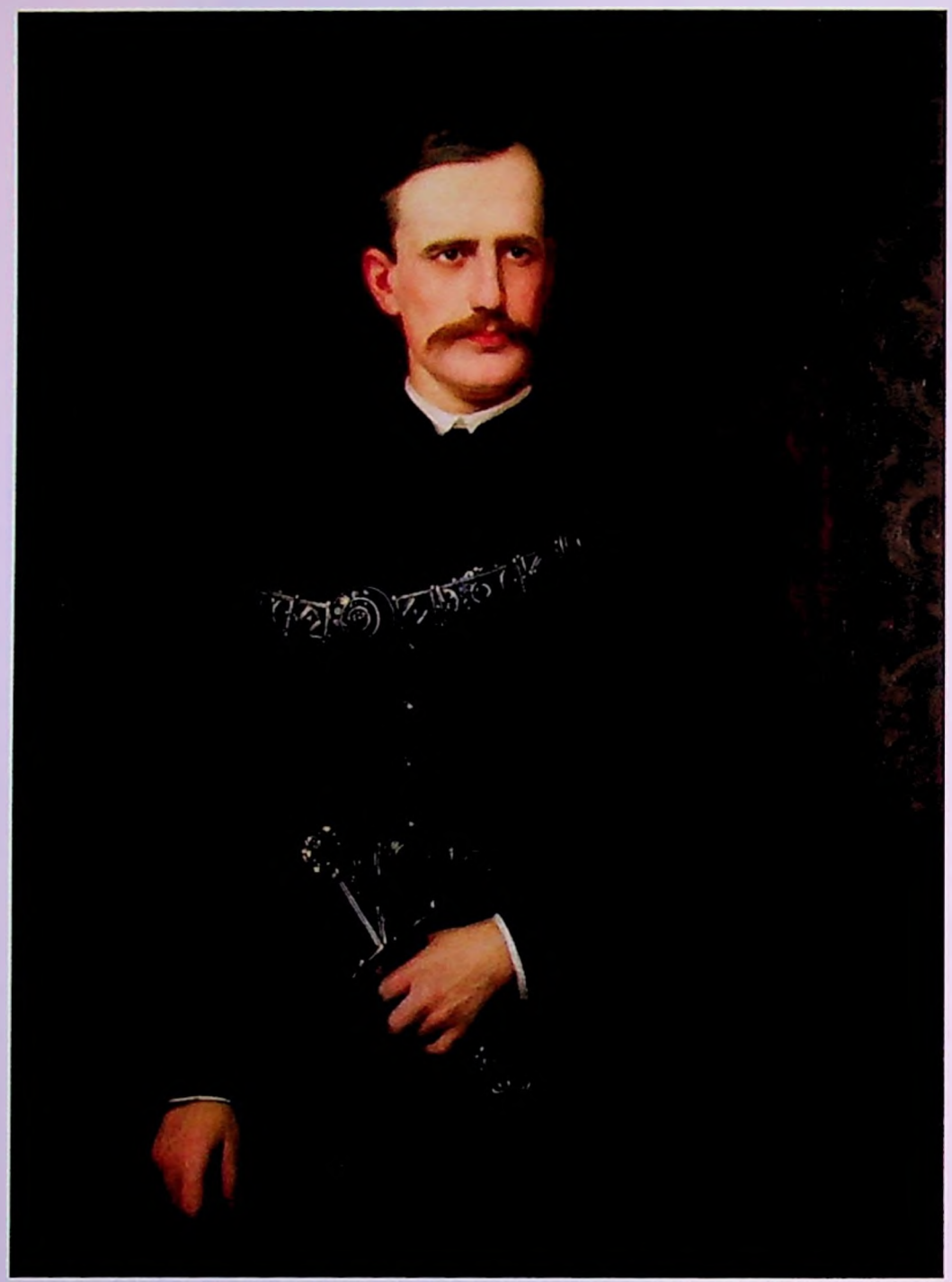

Dr. Ghyczy Gyula portréja (1833–1876; a BÜK első elnöke 1875–1876 között, tragikusan fiatalon hunyt el), vászon, olaj, Budapesti Ügyvédi Kamara • Portrait of Dr. Gyula Ghyczy (1833–1876; Budapest Bar Association's first President between 1875 and 1876, died tragically young), oil on canvas, Budapest Bar Association

Burghardt Rezső: Dr. Pap József portréja (1861–1942; kamarai elnök 1918–1935 között, a magyar felsőház tagja), vászon, olaj, Budapesti Ügyvédi Kamara • Rezső Burghardt: Portrait of Dr. József Pap (1861–1942; Budapest Bar Association's President between 1918 and 1935, member of the Hungarian Parliament's Upper House), oil on canvas, Budapest Bar Association

A BUDAPESTI ÜGYVÉDI KAMARA SZÉKHÁZÁNAK TÖRTÉNETE

A székház története 1893-ig nyúlik vissza, amikor a szeptember 30-i bejegyzés szerint Budapest székesfőváros tanácsa az 1893. július 28-án kelt ajándékozási szerződés alapján a Szalay u. 7. természetbeni címen található telek tulajdonjogát a Budapesti Ügyvédi Kamarának adományozta azzal a feltétellel, hogy a telek és az arra emelendő épület kizárólag a Budapesti Ügyvédi Kamara céljaira használható. Ha a kamara ennek a kötelezettségnek nem felelne meg, vagy ha a telek vagy épület elidegenítésre kerülne, akkor az ügyvédi kamara vagy az ingatlan mindenkori tulajdonosa a telek négyszögölenkénti területére vonatkozóan 200 forinttal számolva összesen 56 858 forintot köteles megfizetni Budapest főváros közönségének. A kamara az ajándékozást követően a székház megtervezésével egy jó nevű építészpárost – Korb Flórist és Giergl Kálmánt – bízott meg. Az építési terveket Budapest székesfővárosa 1894. október 13-án hagyta jóvá, 1895. május 20. napján pedig lerakták az alapkövet, s egy év alatt, 1896-ra befejezték a kivitelezést.

A székház a második világháború után súlyos károkat szenvedett, emiatt az újjáépítés elengedhetetlen volt, ekkor történt meg az épület első rekonstrukciója.

A budapesti ügyvédség ismételten bizonyította érzelmi kötődését az épülethez, és a rettenetesen nehéz körülmények ellenére rengeteg adománnyal teremtette elő a helyreállítás anyagi alapjait. A világháborút követő felújítási munkálatok ugyan 1947-ben befejeződtek, ám a budapesti ügyvédek nem sokáig maradtak tulajdonosai a székháznak: a Rákosi-korszakban, 1952-ben államosították. Szerencsére az államosítást követően az épület jelentős részében (a díszteremben és az első emeleten) a kamara birtokon belül maradhatott bérlőként, míg a földszinti helyiségeket a Magyar Jogászegylet bérelhette ki.

Bánáti János a rendszerváltást követően, a kamara elnökeként tárgyalásokat kezdett az Állami Privatizációs és Vagyonkezelő Rt.-vel a tulajdonjog visszaszármaztatásáról, ám az ügyet rendkívüli módon bonyolította egy törvény, amely az ingatlan tulajdonjogát időközben az V. kerületi önkormányzatnak adta át. Ennélfogva a kamarai elnöknek gyakorlatilag újra nulláról kellett kezdenie az egyeztetéseket. Végül Bánáti meggyőzte az illetékeseket arról, hogy a tulajdonjog visszakerülése a kamarához történelmi jóvátétel lenne. Végül kváziingyenes juttatásként kapta vissza a kamara a székház tulajdonjogát, amihez

hozzájárult a Magyar Jogászegylet is, elfogadva, hogy a Magyar Ügyvédi Kamarával csereszerződést kössön. A székház ezek után, 2009-ben külső felújításon esett át.

A budapesti ügyvédség testületbe szervezésének 150. évfordulójára, 2025 februárjára a tagság tehervállalásával felújították a patinás székházat. A beruházás során megújultak a székház gépészeti, elektromos és tűzvédelmi rendszerei, liftet építettek, befedték a belső udvart, ahol új oktatótermet alakítottak ki, míg annak tetején a tagság számára használható terasz és zöld tetőkert kapott helyet.

History of Budapest Bar Association's Seat

The seat of Budapest Bar Association, designed by renowned architects Flóris Korb and Kálmán Giergl, was completed in 1896.

The house suffered severe damage after World War II, which necessitated its reconstruction: it was at that time that the first reconstruction of the building was completed.

Once again, members of Budapest Bar Association demonstrated their emotional attachment to the building and, despite the indigent era, donated a large sum of money for its reconstruction. Post-war renovation works were completed on the building already in 1947, but the members of the Association did not own the building for long: in 1952 – during Hungary's Communist Rákosi era – it was acquired by the State. Fortunately, following nationalisation, Budapest Bar Association was able to continue using a large part of the building as tenant.

After the political changes of 1989–1990, President of Budapest Bar Association János Bánáti started negotiations with the State Privatisation and Asset Management Company to regain ownership. Eventually, the Association was granted ownership of the building practically free of charge: the Hungarian Lawyers Association was ready to agree to the deal, and – in the scope of this transaction – it was also willing to sign an exchange agreement with the Hungarian Bar Association. The exterior of the building was then renovated in 2009.

For the commemoration of the 150th anniversary of the establishment of an association for Budapest-based legal professionals, by February 2025, the stately seat of Budapest Bar Association had undergone complete interior renovation, which was partly financed by its members.

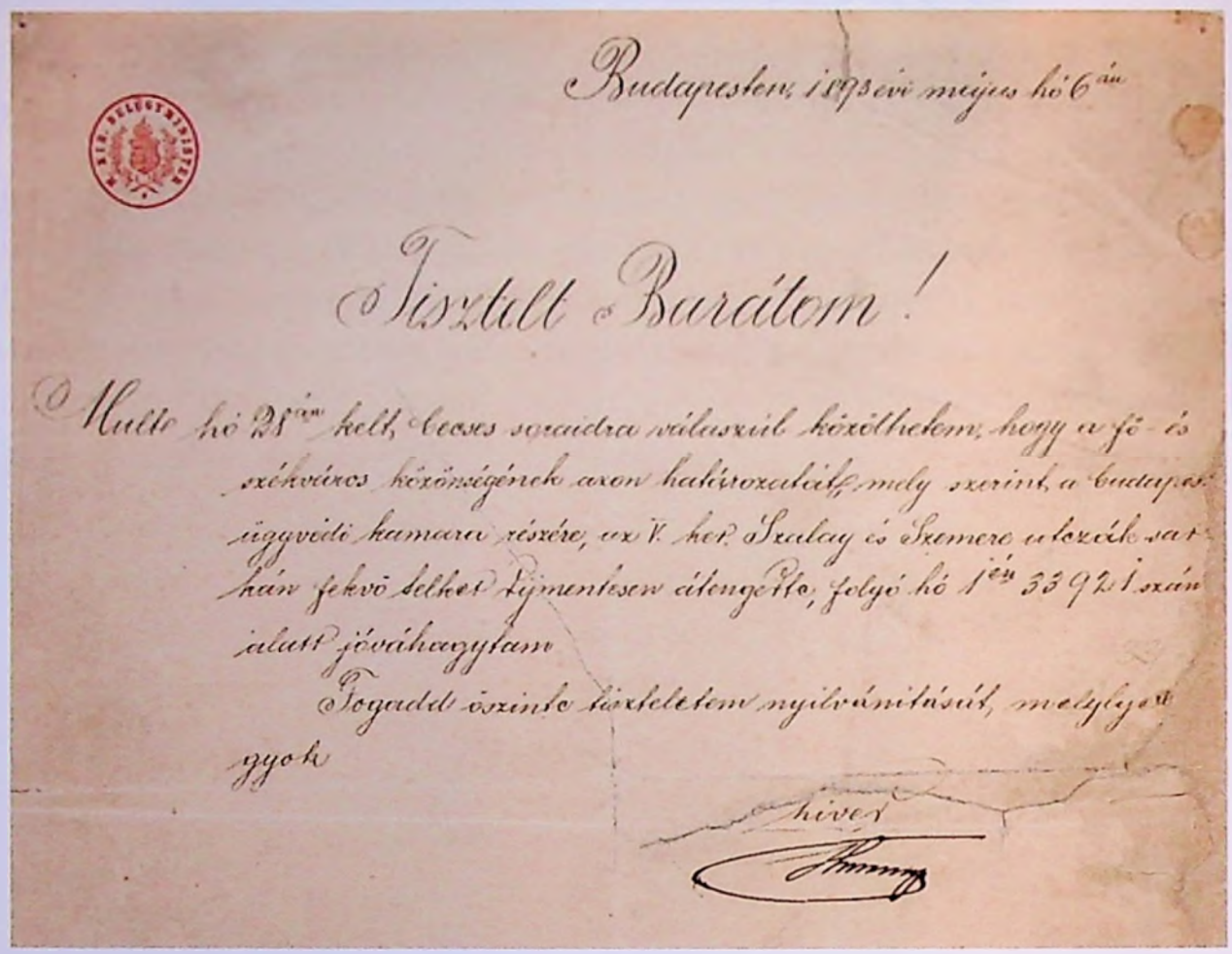

Budapesten, 1893 évi május hó 6án

Tisztelt Barátom!

Multo hó 28án kelt, becses sorainak válaszul közölhetem, hogy a fő- és székvárros közönségének azon határozatát, mely szerint a budapesti ügyvédi kamara részére, ex V. ker. Szalay és Szemere utczák sarkán fekvő telket díjmentesen átengette, folyó hó 1en 33921 szám alatt jóváhagytam.

Fogadd őszinte tisztelettem nyilvánítását, melylyel vagyok

híved

A székház telkének adományozásáról szóló levél Hieronymi Károly belügyminisztertől, 1893. május 6., Budapesti Ügyvédi Kamara • Letter from Minister of the Interior Károly Hieronymi on the donation of the site for a future seat of Budapest Bar Association, 6th May 1893, Budapest Bar Association

Épületkő, emléktárgy; a kamara elnöksége a székhely felújításakor száz kibontott téglát ajándékozott a munkálatokat adománnyal támogató tagoknak; 1894–2009, Magyar Ügyvédi Kamara • Building stones, commemorative objects; the Association's presidency donated one hundred stones removed from the building of its seat during its renovation to the members who financially contributed to the project, 1894–2009, Budapest Bar Association

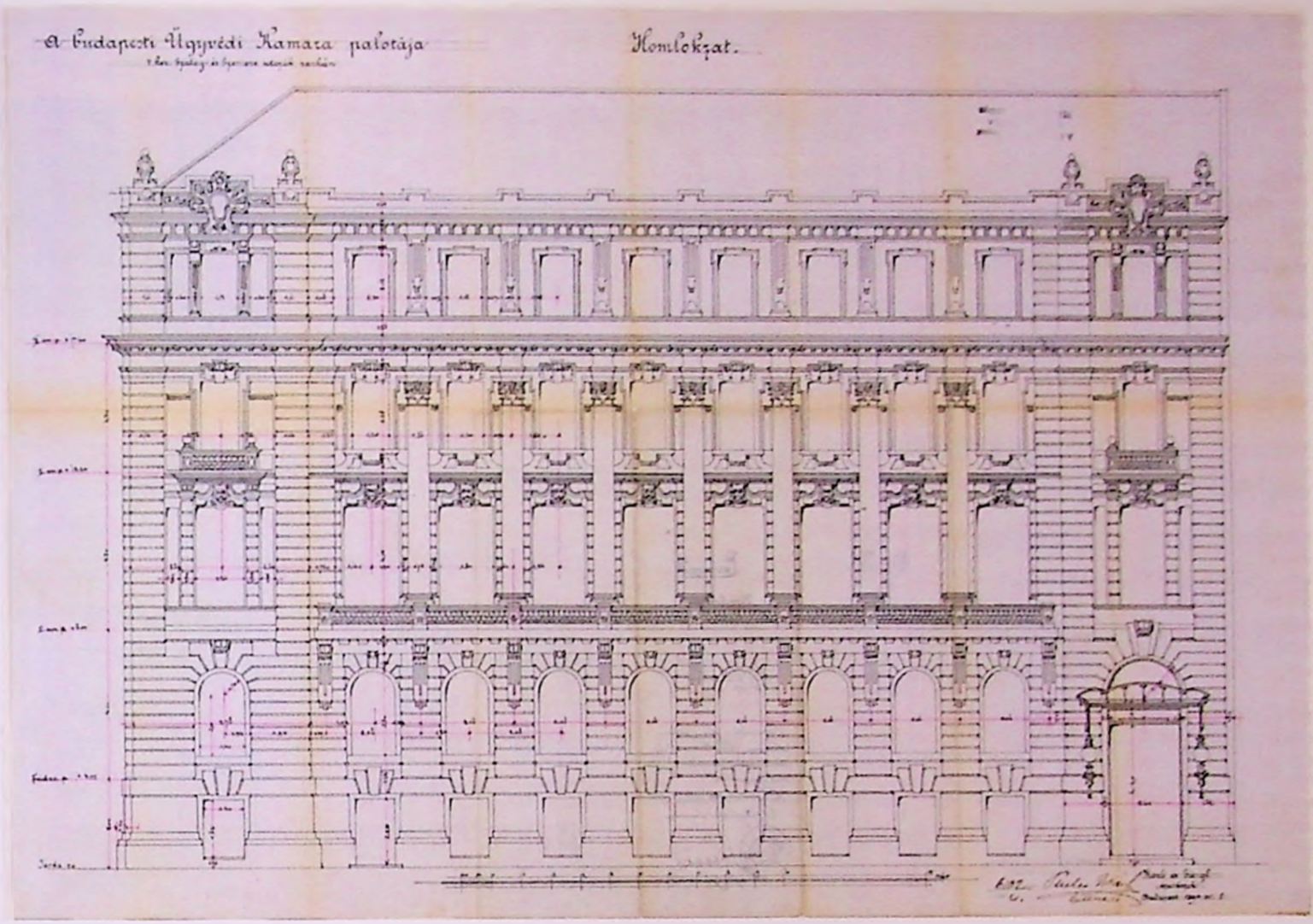

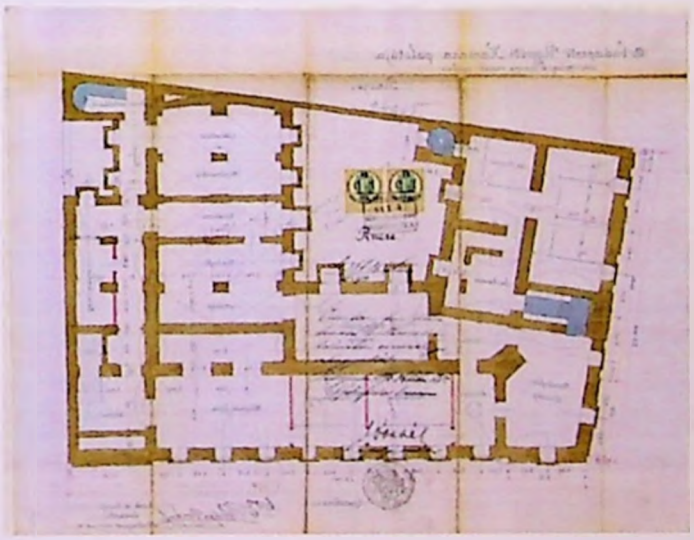

Válogatás a Budapesti Ügyvédi Kamara székházának tervrajzaiból, 1894–1896, Budapest Főváros Levéltára • A selection of plans for Budapest Bar Association's seat, 1894–1896, Budapest City Archives

Balló Ede: Dr. Hodossy Imre (1841–1909) kamarai elnök portréja; a székházépítés előkészítése Hodossy elnöksége (1878–1893) alatt kezdődött el, Budapesti Ügyvédi Kamara • Ede Balló: Portrait of Bar President Dr. Imre Hodossy (1841–1909); preparations for the construction of the Bar's seat began during Dr. Hodossy's presidency (1878–1893), Budapest Bar Association

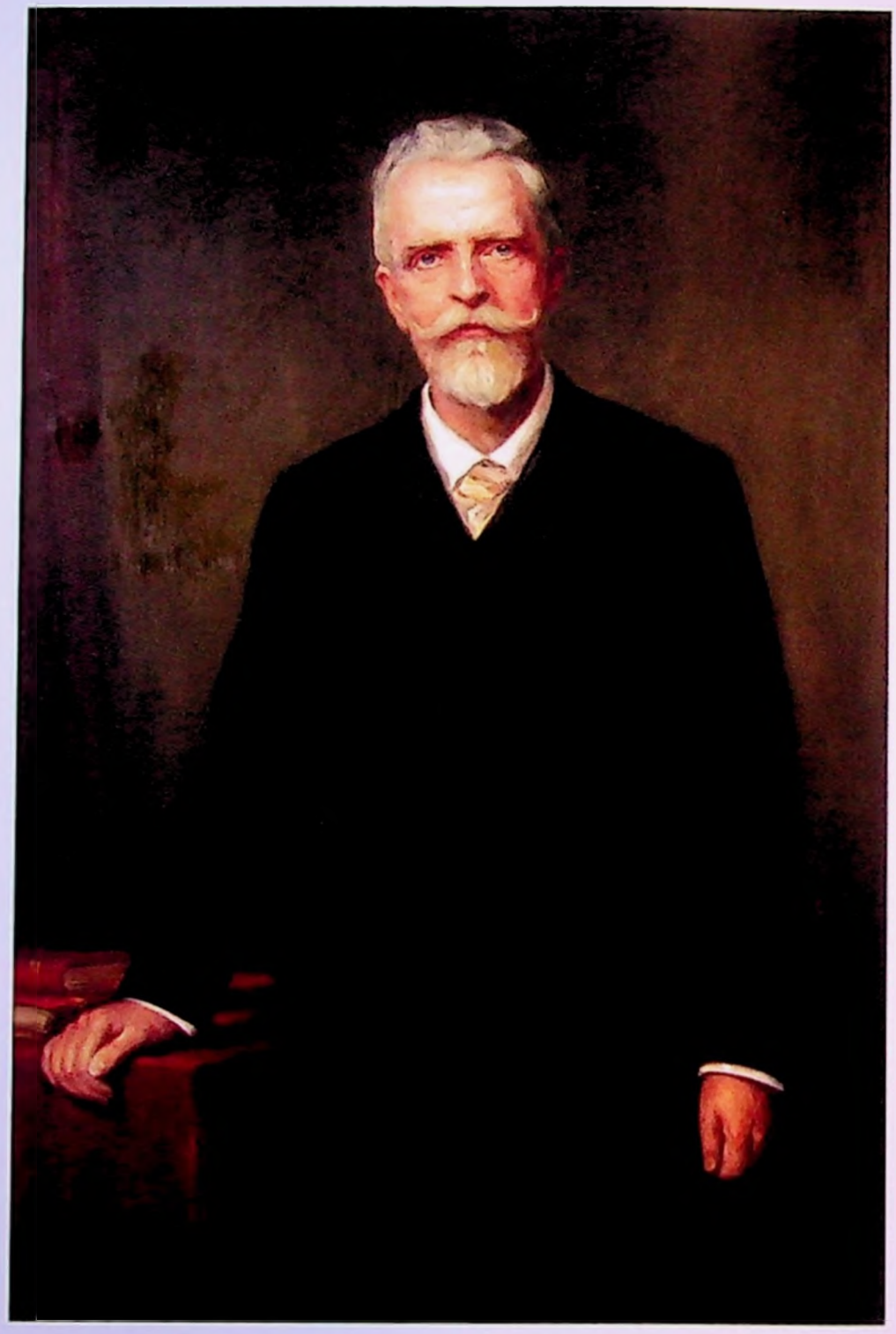

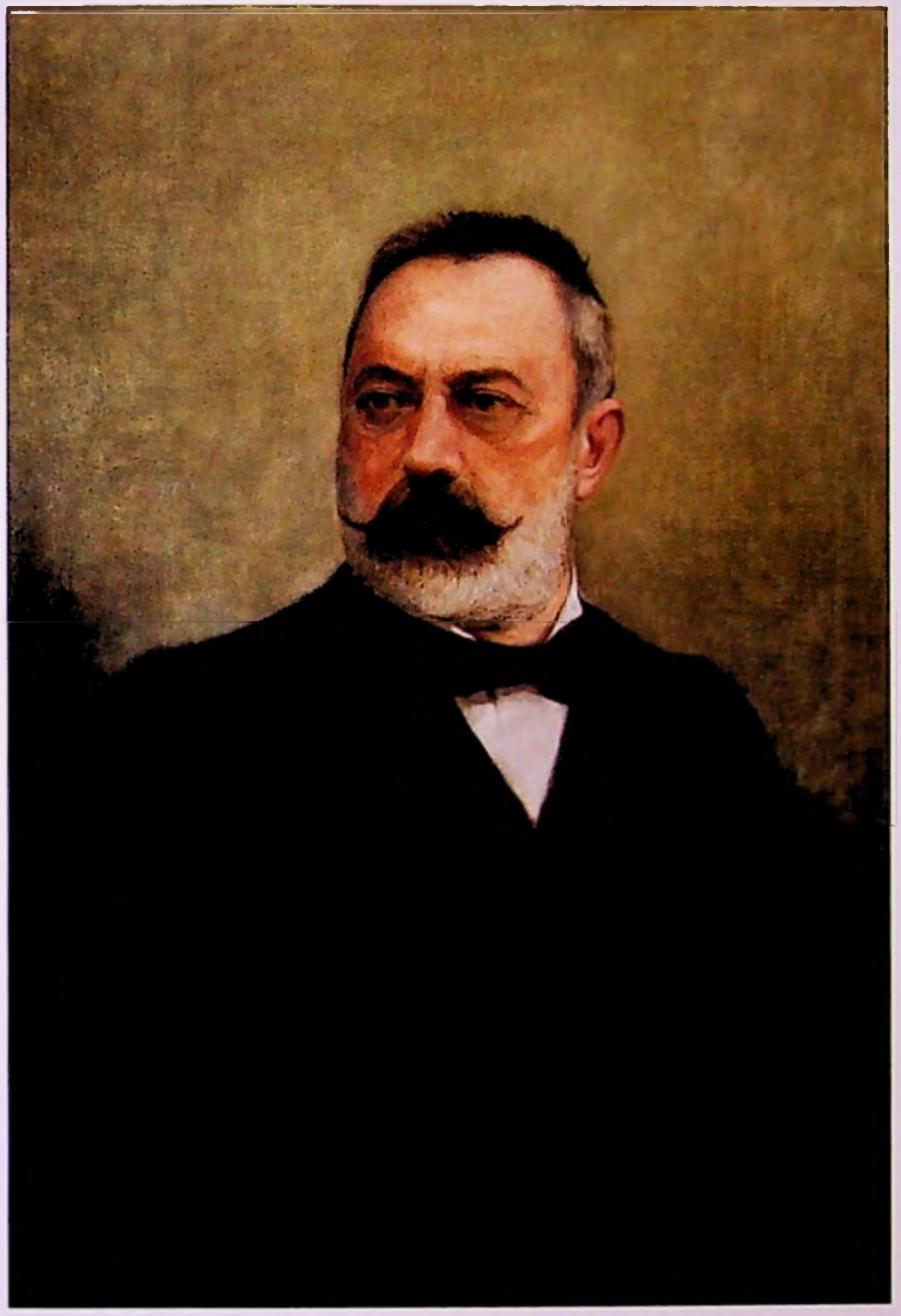

Dr. Győri Elek (1841–1902) kamarai elnök portréja, ismeretlen festő, Győri regnálása (1893–1901) idején készült el a székház épülete, Budapesti Ügyvédi Kamara • Portrait of Bar President Dr. Elek Győri (1841–1902), unknown; the construction of the Bar's seat was completed during Dr. Győri's presidency (1893–1901), Budapest Bar Association

Szunyoghy András: Bánáti János (1944–), 2007 körül, kamarai elnök 1992–2006 között, fontos szerepet játszott a kamara székházának visszaszerzésében, Budapesti Ügyvédi Kamara • András Szunyoghy: Portrait of Bánáti János (1944–) ca. 2007, Bar President between 1992 and 2006, who assumed an important role in regaining the Bar's seat, Budapest Bar Association

AZ ORSZÁGOS ÜGYVÉDMÚZEUM TÖRTÉNETE

Amikor ezt a kiállításunkat terveztük és kutatásokat végeztünk a Budapesti Ügyvédi Kamara iratanyagában, meglepve tapasztaltuk, hogy a kamarának a két világháború közötti időszakban a székházban létezett egy nyilvános muzeális gyűjteménye. A kamarai iratokból válogattunk néhány érdekesebbet, illetve a remek fényképekből is be tudunk mutatni néhányat, amelyek az egykori, feledésbe merült Ügyvédmúzeumról nyújtanak szűk keresztmetszetű képet.

Az iratanyagból kitűnik, hogy a magyar ügyvédtársadalom már az 1896-os ezredéves kiállításra is komoly történeti anyaggal készült, és a Magyar Történeti Kiállítás részeként a magyar jogásztársadalom múltja is bemutatásra került, egy forrás szerint az Igazságügyi Minisztérium nagytermében. Ekkor döntött úgy a magyar ügyvédtársadalom, hogy a magyar ügyvédség történetének monográfiáját is létrehozza.

Ezt követően dr. Pap József elnöksége idején, 1930-ban merült fel komolyan egy ügyvédmúzeum (és törvénykezéstörténeti gyűjtemény) létrehozása, ennek előkészítő munkája meg is indult. Ebben fontos szerepet játszott dr. Szilágyi Artúr Károly és dr. Boda Ernő ügyvéd. Az iratok szerint Móra Ferencet is bevonták a munkába mint jelentős muzeológiai szaktekintélyt, aki el is fogadta a felkérést. 1932-ben a Ribáry-csoport (amely egy fontos ügyvéd-érdekvédelmi és kulturális egyesület volt) számos értékes kora újkori kéziratot adott át az Ügyvédmúzeum számára. A sajtóforrások szerint 1933. május 6-án a Budapesti Ügyvédi Kamara székházában nyílt meg az Ügyvédmúzeum első kiállítása. Egy 1934-es sajtócikk szerint a múzeum a Magyar Ügyvédszövetség keretein belül működött. Az iratok szerint a gyűjtőmunka

Díszalbum, az Országos Ügyvédmúzeum első alapító tagja a Ribáry-csoport, 1930, Budapesti Ügyvédi Kamara • Decorative album, Ribáry Group was the first founding member of the National Museum of Lawyers, 1930, Budapest Bar Association

1930–1935 között folyamatosan haladt előre, és 1935-ben egy Katona Józsefet a középpontba állító kiállításról döntött a szervezőbizottság. Pontos adataink nincsenek, de minden bizonnyal ezt követően a második világháború végéig, illetve a székház részleges pusztulásáig állhatott fenn a Budapesti Ügyvédi Kamara épületében az Országos Ügyvédmúzeum. Jelen pillanatban nincs lehetőségünk a kiállítás megnyitásáig részletes levéltári kutatásokat végeznünk arra nézve, miként is sorvadt el ez a gyűjtemény. Annyi bizonyos, hogy 1969-ben ismét létrejött egy Ügyvédmúzeum (ismét a Budapesti Ügyvédi Kamara székházában), ennek sajtóforrásait is megtaláltuk, illetve a Budapesti Ügyvédi Kamara iratai között is nyomára leltünk. Egy 1979-es újsághír tudósításából arra következtethetünk, miszerint már akkor is feledésbe merült a két világháború közötti Ügyvédmúzeum létezése, ugyanis csupán egy 1935-ös Katona József emlékkiállítást említenek mint előzményt.

A Budapesti Ügyvédi Kamarában fellelt iratok és fényképek mellett a jelen kiállításban is bemutatásra kerülő néhány régi tárgyról – melyek történetéről semmiféle adattal nem rendelkezünk – elképzelhető, hogy az Ügyvédmúzeum anyagából maradt fenn mementó gyanánt.

History of the National Museum of Lawyers

The demand for establishing a Museum of Lawyers and a collection of the history of justice in Hungary arose first in 1930, during the presidency of Dr. József Pap, and the preparations begun. Lawyers Dr. Artúr Károly Szilágyi and Dr. Ernő Boda played an important role in this process. According to available documents, even famous Hungarian writer Ferenc Móra was involved in the work as an important museological expert, who accepted the lawyers' invitation. In 1932, the Ribáry Group (an important interest representation body and cultural association of lawyers) donated several valuable manuscripts dating from the early modern era to the Museum of Lawyers. According to press sources, the first exhibition of the Museum opened at the seat of Budapest Bar Association on 6th May 1933. According to a 1934 press article, the Museum operated under the auspices of the Hungarian Association of Lawyers. Contemporary documents attest that the work of collecting objects for the Museum progressed steadily between 1930 and 1935, and in 1935, the organising committee decided to stage an exhibition focusing on Hungarian playwright and poet József Katona. We cannot be certain as no exact details have survived, but it is likely that Budapest Bar Association's building accommodated the National Museum of Lawyers until the end of World War II or, more precisely, the partial destruction of the Bar's seat.

Enteriőrfénykép az Ügyvédmúzeum anyagából, 1935, Budapesti Ügyvédi Kamara • Photograph of the interior of the National Museum of Lawyers, 1935, Budapest Bar Association

Magánügyek – Ügyvédek adományai a kiállítás számára – Közösségi kiállítás

Dr. Tóth M. Gábor, a Budapesti Ügyvédi Kamara elnöke az évfordulós kiállítás ötletétől vezérelve felhívást tett közzé a magyar ügyvédek között, amelyben arra kérte a közösség tagjait, hogy az ügyvédi hivatáshoz kapcsolódó tárgyi emlékeiket ajánlják fel a kiállításon történő bemutatásra. A felhívásnak számos lelkes ügyvéd eleget is tett, a kiállítás ezen részében ezekből a felajánlásokból mutatjuk be a legérdekesebb darabokat.

Callings and Objects: Lawyers' Donations for the Exhibition – Community Exhibition

Inspired by the idea of the celebratory exhibition commemorating Budapest Bar Association's 150-year anniversary, Gábor Tóth M., President of Budapest Bar Association, issued a call to Hungarian lawyers: he asked members of the community to lend for display at this exhibition objects related to the legal profession. Many enthusiastic lawyers responded to the call, and this section of the current exhibition presents the most intriguing pieces amongst these contributions.

A Budapesti Ügyvédi Kamara alapításának 125. évfordulójára készült hollóházi porcelánok Faragó Miklós tervei alapján készültek, 1999–2000, dr. Bóka Zsolt tulajdona • Decorative porcelain products by the Porcelain Manufactory of Hollóháza (Hungary), commemorating the 125th anniversary of Budapest Bar Association's foundation, designed by Miklós Faragó, 1999–2000, property of Dr. Zsolt Bóka

MI ELSŐ FERDINÁND,

Isten Kegyelméből Austria Császárja, Magyar és Csech Országoknak e' néven Ötödik,

Marczibányi Lőrinc ügyvédi oklevele, 1841, dr. Grád András tulajdona • Lőrinc Marczibányi's lawyer's certificate, 1841, property of Dr. András Grád

Tánctevékenységi kimutatás, táncrend, 1929, dr. Grád András tulajdona • List and description of dance activities, order of dances, 1929, property of Dr. András Grád

NOS RECTOR

ET ALMA AC CELEBERRIMA

REGIA SCIENTIARUM UNIVERSITAS HUNGARICA
A FUNDATORE PETRO PÁZMÁNY NOMINATA

LECTURIS SALUTEM.

Fazekas Pál jogi diplomája 1938-ból, dr. Holczer Ferenc tulajdona • Pál Fazekas' law degree from 1938, property of Dr. Ferenc Holczer

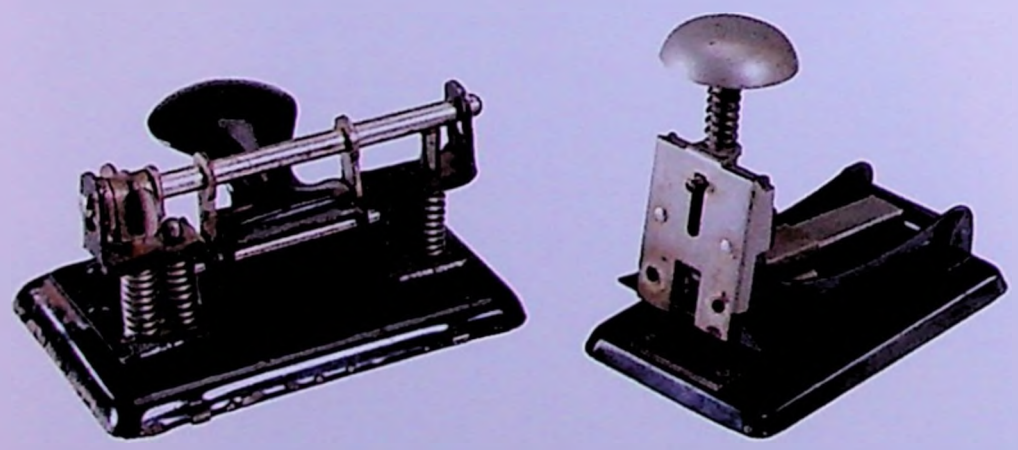

Irodai tűző-, valamint lyukasztógép, amelyet dr. Ladányi Ernő, majd dr. Ladányi György ügyvédek használtak ügyvédi irodájukban, dr. Ladányi Tamás tulajdona • Office stapler and punching machine used by Dr. Ernő Ladányi and later by Dr. György Ladányi, property of Dr. Tamás Ladányi

A pesti királyi itélő tábla részéről bizonyitatik

hogy

Szecskay Antal

Pest-Budán a királyi itélő tábla 1869 September 27-e napján tartott teljes ülésében

Szecskay Antal ügyvédi oklevele, 1869, dr. Szecskay András tulajdona • Antal Szecskay's lawyer's certificate, 1869, property of Dr. András Szecskay

DR. UNGÁR MARGIT ÜGYVÉD, AZ ELSŐ NŐ AZ ÜGYVÉDEK KÖZÖTT

Ungár Margit 1897-ben Diósgyőrben született, Miskolcon érettségizett kitűnő eredménnyel, amire szüksége is volt, ugyanis – a férfiakkal ellentétben – neki mint nőnek csak kitűnő középiskolai eredménnyel lehetett egyáltalán felvételiznie a jogi egyetemre.

1918-ban módosítottak a magyarországi felsőoktatási törvényen, s míg korábban nőket kizárólag bölcsészettudományi egyetemi szakokra vehettek fel, ettől kezdve a mérnöki és a jogi pálya is megnyílt előttük. Persze útjuk nem volt kikövezve, sőt... Pedig Margit számára a felvételi abszolválása nem jelentett problémát, ám az akadályok nem fogytak. Budapesten szeretett volna továbbtanulni, de ezt nem engedélyezték számára, így előbb Debrecenben, majd Szegeden folytatta jogi tanulmányait. Elsőéves volt, amikor visszavonták azt a rendelkezést, amely engedélyezte, hogy nők is járhassanak jogi egyetemre. Szerencséjére az 1920. évi XXV. törvénycikk azt is kimondta, hogy a tiltások „az előző tanévekben már beiratkozva volt rendes hallgatók [...] további beiratkozási jogát nem érintik, amennyiben nemzethűségi és erkölcsi tekintetben feltétlenül megbízhatók". Ungár kisasszony így 1923-ban megszerezhette a jogi diplomát.

Miután ügyvéd szeretett volna lenni, igencsak felkavarta az állóvizet a kizárólag férfiakból álló ügyvédi kamarában, ahol szavazásra bocsátották a kérdést: bekerülhet-e nőként az ügyvédjelöltek közé. A kamarai tagok többsége józan férfiakból állt, és többségük igennel voksolt. A szakmai gyakorlatot Margitnak egy tapasztalt ügyvédnél, úgynevezett principálisnál kellett elvégeznie. Senki nem vette fel ügyvédbojtárnak, ezért a bátyja mellett kezdte meg a szakmai gyakorlatot. Később Vági József ügyvéd irodájába került, akihez nem sokkal később férjhez ment.

Az Ujsag 1928. január 10-én a *Nőket is felvesz az Ügyvédi Kamara* című tudósításában arról számolt be, hogy a kamara választmánya nem támogatta azt az intézkedést, amely szembehelyezkedik a nők egyenjogosításának általánosan megkövetelt alapelveivel.

Margit végül 1928. június 24-én sikeresen letette az ügyvédi vizsgát. Az eseményről számos hazai napilap beszámolt. Ezek szerint a vizsgát a Kúria egyik első emeleti termében tartották vasárnap reggel, szokatlanul nagyszámú érdeklődő előtt. „A jelölt helyén a megszokott, frissen borotvált, zsakettes fiatalember helyett mosolygós fiatal nő, dr. Ungár Margit, az első magyar ügyvédnőjelölt várja a kérdéseket második és befejező ügyvédi vizsgáján."

Margit nem szerette, ha ügyvédnőnek hívják, egész életében ragaszkodott a „dr. Ungár Margit ügyvéd" formulához.

1933-ban ő fogalmazta meg a házasságon kívül született gyermekek védelméről szóló parlamenti előterjesztést. Tevékeny részese volt annak a beadványnak, amelynek célja a nők választójogának megadása és szabad pályaválasztásuk törvénybe iktatása volt. Társszerzője volt az 1938-ban megjelent a *Csábítás, jegyszegés és jog – a magyar királyi Kúria legújabb gyakorlata* című könyvnek.

Egy 1937-es törvénymódosítás miatt a női ügyvédjelöltek ismét ellehetelenültek, mivel a paragrafusban benne foglaltatott, hogy „az Ügyvédi Kamara névjegyzékébe csak a férfinemhez tartozó nagykorú állampolgárt lehet felvenni". Ez alól csupán a korábban felvettek, illetve az 1940–41-ben visszafoglalt magyarlakta vidékeken már korábban praktizáló ügyvédnők voltak kivételek.

Miután Ungár Margit zsidó származású volt, a második világháború előtt már nemcsak női mivolta, hanem zsidó származása miatt is nehezebb helyzetbe került: 1939 nyarán áttették a „zsidó ügyvédek névjegyzékébe", majd a nyilas hatalomátvétel után, 1944 októberétől egy csillagos házban folytathatta a munkáját.

Arról, hogy miként élte túl a második világháború borzalmait, keveset tudunk. „1944 óta egész korábbi normális életemről le kellett mondanom."

A háború után rövid ideig az egységes bírói és ügyvédi vizsgabizottság tagja volt. A kommunista pártba soha nem lépett be, férje súlyos betegségére hivatkozott, amikor ezzel zaklatták. 1953-ig férjével közösen vitte ügyvédi irodájukat, majd nyugdíjba vonulásáig ügyvédi munkaközösség tagjaként dolgozott. Nagy szegénységben élte le utolsó éveit, 1969-ben hunyt el.

Dr. Ungár Margit szellemi és erkölcsi örökségét a dr. Szűcs Andrea kezdeményezésére 2004-ben megalakult Magyar Ügyvédnők Egyesülete ápolja és viszi tovább.

Dr. Ungár Margit első önálló pere

Dr. Ungár Margit 1929 januárjában lépett először tárgyalótermi pulpitusra egy sérelmet szenvedő Újpest-szurkoló megbízásából a klub ellen. Az 1928-as futballidényt megnyitó Újpest–Ferencváros mérkőzésre a házigazda klub a férőhelyeknél jóval több jegyet adott el,

Dr. Ungár Margit portréja, másolat, *Képes Krónika*, 1928 • Portrait of Margit Ungár, copy, weekly newspaper *Képes Krónika*, 1928

a zsúfoltság hatására nézők egymásnak estek a lelátón, ökölharc bontakozott ki, előkerültek a botok, kések, esernyők, a büfé pedig beomlott a tumultusban.

A verekedésben legalább tízen komolyabban megsérültek, többeknek pedig a ruhája ment tönkre, összesen százötven károsultat számoltak össze, akik hiába kértek kártérítést a pályatulajdonos UTE Rt.-től, igényüket elutasították. Fekete Pál, a Kőolajfinomító Rt. cégvezetője eltépett kabátja miatt keresetet nyújtott be az újpesti járásbíróságon a klub ellen, és jogi képviselőnek Ungárt fogadta fel, aki meg is nyerte pert. A bíró kimondta, hogy a pályatulajdonosnak kötelessége lett volna gondoskodnia a mérkőzésre látogatók kényelméről, és a sértett részére 80 pengő kártérítés megfizetésére kötelezte az Újpestet.

Lawyer Dr. Margit Ungár: The First Woman Lawyer

Born in Diósgyőr in 1897, Margit Ungár graduated with excellent results from a secondary school in Miskolc. She needed an outstanding academic performance, because she, as a woman, – unlike men – could only be admitted to a university of law with excellent secondary school results. In 1918, the Hungarian Higher Education Act was eventually amended: while women had previously been admitted only to humanities programmes at universities, from then on, they could also be admitted to engineering and law programmes. This paved the way for Ms. Ungár to obtain a degree in law in 1923.

As she wanted to become a lawyer, she caused quite a commotion in the all-male bar association, which put the following question to a vote: can she, a woman, be a trainee lawyer? The majority of the members of the bar were sensible men, and they voted in favour.

Ms. Ungár finally passed the bar exam on 24th June 1928. The event was reported in several Hungarian newspapers. She did not like to be called "madam lawyer", and insisted on being called "Dr. Margit Ungár lawyer" all her life. In the coming years, besides her work as a lawyer,

she was a dedicated feminist who fought for equal rights for Hungarian women. Interestingly, her first independent case was related to a scandal at a football match.

In 1933, it was her who drafted a parliamentary bill on the protection of children born out of wedlock. She was also an active participant in drafting a bill for women's suffrage and the enactment into law of their free choice of career. He was co-author of the book "*Csábítás, jegyszegés és jog – a magyar királyi Kúria legújabb gyakorlata*" [Seduction, Breach of Promise to Marry and Law: The Hungarian Royal Curia's most recent practice] published in 1938.

DR. HORVÁTH JENŐ KAMARAI ELNÖK ÉLETÚTJA

(Fehérgyarmat, 1929. november 4. – Budapest, 2021. december 31.)
ügyvéd, a Magyar Ügyvédi Kamara örökös tiszteletbeli elnöke,
címzetes egyetemi tanár, országgyűlési képviselő

1929. november 4-én született Fehérgyarmaton. Édesapja dr. Horváth Béla belgyógyász-tüdőspecialista, édesanyja Vaszkó Margit. Középiskolai tanulmányait a Szatmárnémeti Református Gimnáziumban, majd a felső tagozatot a Debreceni Református Kollégiumban végezte, ahol 1948-ban kitüntetéssel érettségizett.

1948-ban kezdte meg egyetemi tanulmányait a Pázmány Péter Tudományegyetem (1950-től Eötvös Loránd Tudományegyetem) Állam- és Jogtudományi Karán, ahol 1952-ben szerzett jogi diplomát. Mindenáron orvos akart lenni, de mivel az 1950-es évek sajátos káderpolitikája nem szimpatizált az orvosdinasztiák kialakításával, átirányították a jogi karra, ahonnan még másodéves korában is elkívánkozott.

Ügyvédjelölti idejét Budapesten, a Fő utcában, az akkori 29. számú Ügyvédi Munkaközösségnél töltötte el. Ügyvédjelölti gyakorlatát követően 1956-ban került bejegyzésre a Budapesti Ügyvédi Kamarába, melynek halála napjáig tagja volt, és ily módon ő volt a leghosszabb folyamatos kamarai tagsággal rendelkező ügyvéd.

Ügyvédi tevékenységét a 29. sz. Ügyvédi Munkaközösségben (Budapest, Fő utca 11.) kezdte meg mint tag, és később mint a munkaközösség vezetője. Itt dolgozott mint ügy-

A Debreceni Ügyvédi Kamara pecsétgyűrűjét a kamara fennállásának 125. évfordulóján kapta meg dr. Horváth Jenő, dr. Horváth Péter, dr. Horváth Orsolya és dr. Horváth István tulajdona • Debrecen Bar Association's signet ring awarded to Dr. Jenő Horváth on the 125th anniversary of the foundation of Debrecen Bar Association, property of Dr. Péter Horváth, Dr. Orsolya Horváth and Dr. István Horváth

véd 1991. december 1. napjáig, amikor az új ügyvédi törvény hatálybalépését követően élt az egyéni ügyvédkedés lehetőségével, és önálló ügyvédi irodát nyitott.

Az alapítása, így 1991 óta tagja volt a MÜBSE küldöttgyűlésének.

Az ELTE címzetes egyetemi tanára, az ELTE Polgári eljárásjogi tanszékének oktatója.

A Magyar Jogászegyletben és több nemzetközi ügyvédi szervezetben tisztségviselő.

2003-tól a Pénz- és Tőkepiaci Állandó Választottbíróság tagja.

A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara (MKIK) mellett működő választottbíróságon választottbíró.

A CCBE magyar delegációjának szakosztályi tagja.

Közéleti pályafutása

1959-től a Budapesti Ügyvédi Kamara titkára, 1968-tól elnökhelyettese, majd 1974-től többszöri újraválasztással 1989-ig elnöke. 1985–1990-ig országgyűlési képviselő (Budapest 1. vk., pártonkívüli), az Országgyűlés jogi, igazgatási és igazságügyi bizottságának tagja. Számtalan kodifikációs bizottságnak is tagja, jelentős közreműködője a jogszabály-előkészítő munkának. Tagja a Halálbüntetés Eltörlését Követelők Csoportjának. 1989-től 2006-ig, négy cikluson keresztül az Országos Ügyvédi Tanács, mai nevén Magyar Ügyvédi Kamara elnöke. E tisztségében tíz éven át az Országos Igazságszolgáltatási Tanács tagja. 1992-ben megválasztották az Állami Vagyonkezelő Rt. felügyelőbizottságának elnökévé.

Munkássága

Szakterülete a polgári jog és polgári eljárásjog volt. Ügyvédi gyakorlatának első időszakában általános praxist folytatott, azonban jellemzően a civilisztika területén fejtette ki tevékenységét. A gazdasági társaságokról szóló 1988. évi VI. törvény hatálybalépését követően főleg a törvény hatálya alá eső ügyeket vállalt, majd a rendszerváltást követően közreműködött számos jelentős magyar és külföldi cégalapításban, valamint ingatlanforgalmi jogügyletben. Alapítóként segítette – úgy is mint biztosítási jogi specialista – a korábban előzmény nélküli kötelező ügyvédi felelősségbiztosítás hazai intézményrendszerének elindítását.

Német és francia nyelven beszélt.

Ügyvédi tevékenysége és ügyvédi közéleti tevékenysége során a szomszédos európai országok ügyvédi kamaráival jelentős kapcsolatot épített ki.

Hosszú és gazdag életpályája lehetővé tette, hogy az ügyvédi hivatás sorsfordító időszakának tanúja és aktív részese, alakítója legyen.

Családja

1954-ben megnősült, 1956-ban megszületett első gyermeke, Péter. 1964-ben másodszorra is megnősült, mely házasságból 1965-ben megszületett második gyermeke, István. 1985-ben harmadik kapcsolatából megszületett harmadik gyermeke, Orsolya. Mindhárom gyermeke jogot végzett, utóbbi kettő az ügyvédi hivatásban is követője volt.

Dr. Horváth Jenő kitüntetése, a magyar Érdemrend tisztikeresztje, dr. Horváth Péter, dr. Horváth Orsolya és dr. Horváth István tulajdona • Decoration of Dr. Jenő Horváth: Officer's Cross of the Hungarian Order of Merit, property of Dr. Péter Horváth, Dr. Orsolya Horváth and Dr. István Horváth

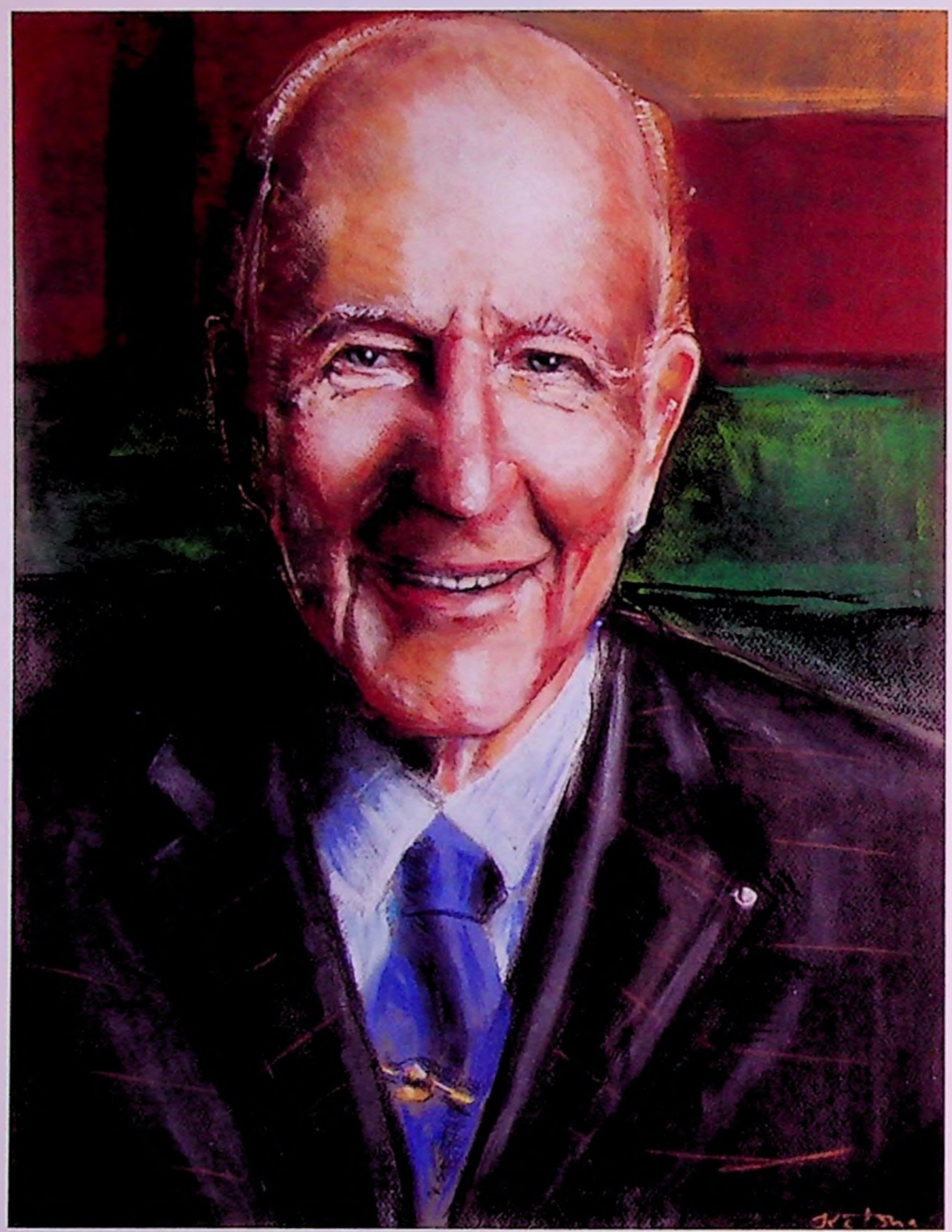

Katona Ildikó: Dr. Horváth Jenő (1929–2021) portréja, vászon, olaj, Budapesti Ügyvédi Kamara • Ildikó Katona: Portrait of Dr. Jenő Horváth (1929–2021), oil on canvas, Budapest Bar Association

ÜGYVÉDEK A MINDENNAPOKBAN ÉS AZ ÜNNEPNAPOKON

A Magyar Nemzeti Múzeum számos érdekes fényképet őriz, amelyeken ügyvédek élik családi életüket, éppen kirándulnak, vadásznak vagy házasodnak. E fényképek mellett találtunk néhány érdekes iratot, szöveget is, amelyeket digitálisan mutatunk be. E blokk tematikájához szervesen kapcsolódnak Füzér József ügyvéd karikatúrái, amelyeket a Budapesti Ügyvédi Kamarától kaptunk kölcsön.

Everyday Life and Holiday Activities of Lawyers

The Hungarian National Museum holds many interesting photographs of lawyers living their family lives, going hiking or hunting, or even getting married. In fact, these photographs are accompanied by several interesting documents and texts, which are digitally presented in this exhibition. The caricatures by lawyer József Füzér, on loan from Budapest Bar Association, are closely related to the theme of this section.

Dr. Füzér József (1944–) ügyvéd, karikaturista. 1962-ben a szegedi Vedres István Építőipari Technikumban érettségizett. Ifjúkorában a futball mellett legfontosabb szenvedélye a karikatúra-rajzolás volt. Pályája elején a *Dél-Magyarország*, a *Petőfi Népe*, az *Észak-Magyarország*, majd a katonai *Igaz Szó* hozta le rajzait, később a *Magyar Ifjúság* és az *Ifjúsági Magazin* humormellékletében jelentek meg munkái. Peterdi Pál sportújságíró és humorista a *Képes Sport*ba (1968–71) rendszeresen beszerkesztette portré- és sportkarikatúráit. Legtermékenyebb időszakában, 1973-tól 1988-ig a *Füles*, az *Élet és Irodalom*, a *Reform*, a *Ludas Matyi*, a *Velünk Történt*, a *Honvéd Program*, a *Népsport*, a *Pesti Hírlap*, a *Hahota* és a *Nemzeti Képes Sport* foglalkoztatta.

1971–1976 között végezte el a fővárosban a jogi egyetemet, 1976-ban doktorált az ELTE-n. 1986-tól ügyvédként dolgozik. Munkája mellett portrékat rajzol közéleti ismert emberekről, kiadási szándékkal. Ars poétikája: mindenkor komolynak látszani, de isten őrizzen a komolyságtól.

Ideális jelölt, dr. Füzér József karikatúrája, Budapesti Ügyvédi Kamara • The ideal trainee lawyer, caricature by Dr. József Füzér, Budapest Bar Association

Jogi kellékek, dr. Füzér József karikatúrája, Budapesti Ügyvédi Kamara • "Ingredients" of the legal profession, caricature by Dr. József Füzér, Budapest Bar Association

DR. LADÁNYI ÁRMIN (1881–1973) KAMARAI ELNÖK KONCEPCIÓS PERE

Lusztig László és Lampel Cecília gyermekeként született. A Budapesti Tudományegyetem Jog- és Államtudományi Karán doktorált. 1897-ben belépett a Magyar Szociáldemokrata Pártba. Eötvös Károly irodájában töltötte ügyvédbojtáréveit. 1900-ban részt vett az Ügyvédek Országos Egyesületének megalapításában, majd 1903-ban a Nőmunkás Egyesület létrehozásában, és a nőmunkások első országos értekezletének összehívásában is fontos szerepet játszott. 1905-től ügyvédként dolgozott Budapesten. 1905-ben megalapította és szerkesztette a *Nőmunkás* és az *Ifjúmunkás* című lapot. 1910-ben a Munkás Termelő- és Fogyasztási Szövetkezet megalapításának ügye mellé állt. A háború alatt is folytatta érdekvédő munkáját, ennek köszönhetően jött létre 1916-ban a Czóbel Ernővel létrehozott Városi Alkalmazottak Szakszervezete. Még a Tanácsköztársaság terrorja alatt Bécsbe emigrált, mert nem értett egyet a kommunistákkal történő egyesüléssel. 1934-ben kiutasították Ausztriából, hazatért Budapestre. Ismét ügyvédi irodát nyitott, egészen 1944-ig praktizált, amikor zsidó származása miatt eltiltották hivatása gyakorlásától. 1945-től ismét folytathatta munkáját, közben a budapesti törvényhatóság bizottsági tagjává nevezték ki. 1946–1948 között a *Magyar Jog* szerkesztője volt, 1947 és 1948 között a Budapesti Ügyvédi Kamara elnöke. Utódja Joannovich Emil lett (elnök: 1948–1955). 1951-ben ő volt Grősz József (kirendelt) védője. Már elnöki tevékenységét is sok kritika érte a kommunista hatalom részéről, állandó támadások közepette végezte munkáját. 1950-ben koholt vádak alapján letartóztatták és tizenkét évi börtönre ítélték, majd 1955-ben rehabilitálták. 1965-ig, nyugdíjazásáig működését ügyvédi munkaközösségben folytatta.

A Ladányi-per

1950. júniusában több szociáldemokrata vezető ellen koholt vádak alapján eljárást indítottak. A fővádlott Kálmán József volt, rajta kívül még huszonegy vádlottat sorakoztattak fel a perben. Elsősorban jobboldalinak beállított szociáldemokraták voltak, a Peyer-vonal legaktívabb képviselői, ekkor fejezték le az Országgyűlés volt szociáldemokrata csoportját,

és ez a koncepciós per képezte bázisát szociáldemokraták elleni további ügyeknek. Amit a per felülvizsgálatát végzők később egyáltalán bizonyítani tudtak, az csupán annyi volt, hogy ezek a „volt városházi ellenforradalmi elemek" rendszeresen összejöttek és beszélgettek. A Kálmán-per vádlottainak egy része az 1944-ig főtitkári funkciót ellátó Szeder Ferenc, Büchler József, a Nemzeti Bank alelnöke, Takács Ferenc volt földművelésügyi államtitkár, Szakasits Antal, az Állami Vállalatok Központi Nyugdíjpénztár önkormányzatának elnöke, Gáspár Árpád, a MABI volt vezérigazgatója, dr. Ladányi Ármin, az Ügyvédi Kamara volt elnöke, Király Géza államvasúti igazgató, valamint Sima Paula, Kéthly parlamenti titkárnője – az akkor már őrizetben lévő Kéthly Annát nevezték meg fő beszervezőnek. A vádirat szerint ezek a pártból kizárt emberek arra számítottak, hogy újra legalitást kap az SZDP – mert a nyugati hatalmak nem nézik tétlenül az itteni eseményeket, és tárgyalások lesznek majd az ENSZ-ben Magyarország kérdését illetően –, és tervbe vették, hogy állami, közigazgatási és ideológiai kérdéseket dolgoznak ki annak érdekében, hogy adott esetben kész programmal tudjanak a választásokra menni. A Kálmán-perben elítélt Pozsgay Gyula volt kereskedelmi és közlekedésügyi politikai, majd adminisztratív államtitkár, valamint Kőműves József volt OTI-elnök esetében az összeesküvés egy másik szála került előtérbe. Pozsgay a Peyer-csoport vonalát képviselte, Pécsett korteskedett 1947-ben, a választások előtt a Magyar Radikális Párt megbízásából. A vád szerint az összeesküvés fedőszerve a Petőfi Szabadkőműves Páholy néven működő, jobboldali szociáldemokratákat tömörítő csoportosulás volt. A vizsgálók Pozsgayék útján próbáltak eljutni a peyerista emigrációhoz, a kapcsolódások és összeköttetések feltárásához. A Kálmán József és társai ügyben fogták perbe Zentai Vilmos volt honvédelmi államtitkárt. Több, zömében katonai perben vallomást kényszerítettek ki tőle, melyeket a rehabilitáció során visszavont. Zentait azzal az indokkal ítélték el, hogy államtitkári működésének idején magas rangú katonatiszteket szervezett be, így Bodrossy Erik ezredest, Török János és Tóth Mihály vezérőrnagyokat, továbbá Dumbovich Ernát, Virág Lászlót, Kőváry Marcellt. A per ítéletében szerepelt még a besúgás is, ami a világháború idején Kulich Gyula lebukását eredményezte. Vallomása szerint 1948-ban, mikor kizárták a pártból és leváltották államtitkári beosztásából, rendszeresen kapcsolatot tartott fenn jobboldali szociáldemokratákkal, együtt dolgozott Pálffyval és Sólyommal, és rendszeresen szolgáltatott kémadatokat Brankovnak. Zentai Vilmos esete jól mutatja, miként vonták be a szociáldemokrata perekbe a katonai vonalat. Végső soron

itt is megragadható, hogy a jobboldali szociáldemokraták meghurcolása, Rajkék, Sólyomék és társaik ügye egymásra épült. Az ítélethirdetésre 1950 szeptemberében került sor, Ladányi Ármint tizenkét év börtönre ítélték, 1955-ben rehabilitálták. 1957-ben a Legfelsőbb Bíróság újratárgyalta ügyét, és bizonyítékok hiányában felmentették.

EGY KITELEPÍTETT ÜGYVÉDCSALÁD TÖRTÉNETE

Dr. Hoffmann Miklós 1905. november 17-én született Budapesten, szülei Szendrey Irén és Hoffmann Károly magyar királyi mérnök, miniszteri tanácsos, államtitkár. Testvére Hoffmann Klára (dr. Massányi Aurélné, 1907–2002).

A rózsadombi Szemlőhegy utcai villába születő gyermeket tízéves koráig magántanár oktatta Móra Ferenc személyében, majd nyolc évig az Érseki Főgimnázium (ma II. Rákóczi Ferenc Gimnázium) tanulója volt. Egyetemi tanulmányait a Magyar Királyi Pázmány Péter Tudományegyetemen folytatta, ahol 1927 novemberében avatták jogi doktorrá.

Saját ügyvédi irodát alapított a Nádor u. 6., majd a Petőfi Sándor u. 14. sz. alatt. Sikeres, igen jó nevű ügyvéddé vált. Kiváló megbízói között tudhatta többek között a Méray-Horváth Motorkerékpár Gyárat (amely 1934-ben már a Steyr–Daimler-Puch Művek 200 köbcentis, 6 lóerős motorjait gyártotta), valamint a Molnár & Moser kozmetikai laboratóriumot és üzlethálózatot.

A második világháború idején katonai szolgálatot teljesített a légvédelemnél egészen a háború befejezéséig Frühm Hugó ezredes, légvédelmi parancsnok mellett.

1948-ban megnősült, szép felesége lett nemesi származású felmenőkkel, elmondások szerint „az utolsó szép, nagypolgári esküvő" volt az övék. Egy kislányuk született. Nagy társasági életet élt, imádta a vízi sportokat, evezett, vitorlázott, emellett teniszezett és síelt is a boldog időkben.

1950 nyarán jött a hivatalos értesítés: ügyvédi kamarai tagságát azonnali hatállyal megszüntetik, s még aznap érkezett a következő: „másnap reggel 6 órakor legyenek összecsomagolva (max. 1 m^3) a kapuban, kényszer-lakhely kijelölés" (értsd: kitelepítés Nagyhalászra, az orosz határ mentén). Az ügyvéd úr erdőt irtott, kubikus volt. A családi villát

államosították. Hite és optimizmusa tartotta benne a lelket, hogy a teljes lelki és anyagi összeroppanásból fel tudjon állni. Hitt és reménykedett abban, hogy ennek a borzalomnak egyszer vége lesz.

1954 kora nyár: amilyen hirtelen érkezett a kitelepítési határozat, olyan váratlanul jött az újabb irat, másnaptól szabadok, Budapestről azonban ki vannak tiltva. Kislányuk óvatosságból a nagymamához került a Füge utcába, az államosított (másik, anyai ági) rózsadombi villa földszinti hármas társbérletébe, míg felesége Szentendrén kapott rokonoknál elhelyezést.

Családfőként (a családjától teljesen elszakítva) a Mester utcában élt, ahol a IX. kerületben praktizáló belgyógyász főorvos sógora bújtatta. Titkon volt munkája egy kisiparosnál. 1956 őszén kérvényezte az ügyvédi kamarába való visszavételét. Tagságát visszaállították ugyan, azzal azonban, hogy a fővárosban ügyvédi tevékenységet nem folytathat. Közel száz korábbi kartársának írt levelet segítséget kérve, hogy állást találjon. Mindössze öten mertek válaszolni: hárman sajnálkoztak, ketten jelezték, hogy próbálnak segíteni. Ezek egyike eredményezte a rétsági munkalehetőséget, ahol nyugdíjba vonulásáig megalázó körülmények között dolgozott (a húsz négyzetméteres irodából függönnyel volt elválasztva egy fekhely és egy mosdóállvány). Felesége elvállalta a régi villájuk házmesteri állását, így jutottak hozzá egy tizenöt négyzetméteres alagsori szobához. Családjával csak a hétvégéken tudott együtt lenni: hétfő hajnalban elutazott, péntek este tért vissza. Lakásviszonyaik csak 1967-re rendeződtek. Háromszor kérvényezte, hogy munkáját a nyugdíjkorhatár elérését követően is folytathassa, de ezt már nem engedélyezték. Teljes szellemi frissességét ez az újabb tiltás erőteljesen rombolta, hiába voltak a felesége által jól megszervezett bridzsdélutánok hetente többször.

Aranydiplomát 1978-ban, gyémánt oklevelet 1988-ban kapott.

Egyik kimagasló sikere volt, amikor az 1960-as években egy régi barátja csodálatos balatonföldvári villájának – akkorra már jogellenesen bitorolt – tulajdonjogát visszaszerezte. Moholy-Nagy Jenő, a neves sportszerkereskedő 1942-ben – származása miatt – ingatlanszerzési tilalom alá esett, ezért sógora „szívességből" a saját nevén vette meg a telket és építtette fel a villát, természetesen nem a saját vagyonából.

A megpróbáltatások utáni többszöri talpra állás eufóriája lassan alábbhagyott: mosolygós, derűs lénye megtört, depressziós lett, élete utolsó éveiben bibliaként forgatta

Simonffy András *Kompország katonái* című művét. Dr. Hoffmann Miklós 1988 végén hunyt el. A családi sírt a Farkasréti Temetőben az 1-A/0/1/41-42-es parcellában Telcs Ede csodálatos síremléke díszíti.

A kiállítás utolsó részében, galériánkon dr. Ladányi Ármin ügyvéd és kamarai elnök, valamint dr. Hoffmann Miklós ügyvéd sorsán keresztül az 1948 és 1956 közötti kommunista terror rettenetét szeretnénk bemutatni, amikor vélt és alaptalan indokok, vádak alapján koncepciós perekben ítéltek el számos magyar ügyvédet, vagy ítélet nélkül fosztották meg őket ingó és ingatlan vagyonuktól, és hosszú évekre kitelepítették őket, messze eredeti lakhelyüktől.

In the final part of the exhibition, a cosy loft space presents the horrors of the Communist terror from the period between 1948 and 1956 through the fates of lawyer and President of Budapest Bar Association Dr. Ármin Ladányi and lawyer Dr. Miklós Hoffmann. In these years, many Hungarian lawyers were convicted in show trials on alleged and unfounded charges, were deprived of their movable and immovable property without a conviction, or were deported to places far away from their original places of residence, where they were made to live for many, many years.

Dr. Ladányi Ármin cigarettatartó díszdoboza, MNMKK Magyar Nemzeti Múzeum • Dr. Ármin Ladányi's decorative cigarette box, Hungarian National Museum Public Collection Centre Hungarian National Museum

Dr. Ladányi Ármin íróasztala, 20. század első fele, MNMKK Magyar Nemzeti Múzeum • Dr. Ármin Ladányi's desk, first half of the 20th century, Hungarian National Museum Public Collection Centre Hungarian National Museum

A várakozók számára fenntartott pad dr. Ladányi Ármin irodájából – a család ismerete szerint e pad eredetileg Eötvös Károly irodájában szolgált, onnan került az egykor Eötvösnél ügyvédbojtárkodó Ladányihoz, aki egész életében nagy becsben tartotta; 20. század első fele, Demján Sándorné tulajdona • Waiting bench from Dr. Ármin Ladányi's office; according to information available to Dr. Ármin Ladányi's family, this bench was originally used in Károly Eötvös' office and then ended up in Dr. Ladányi's office. Dr. Ladányi once worked as a trainee lawyer for Károly Eötvös, and treasured this piece of furniture throughout his life; first half of the 20th century, property of Sándorné Demján

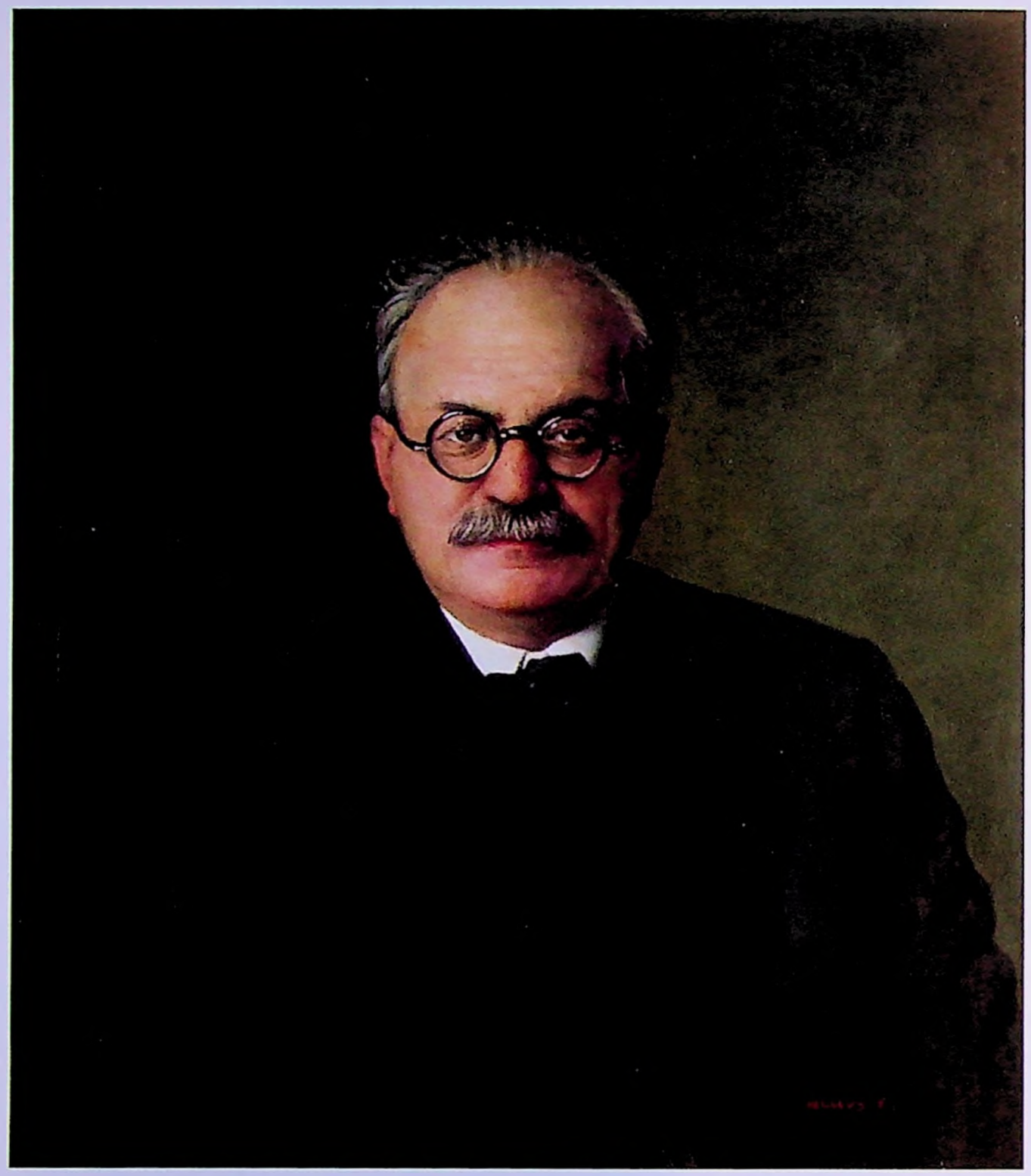

Hollós Károly: Dr. Ladányi Ármin (1881–1973) portréja, vászon, olaj, 1948 körül, Budapesti Ügyvédi Kamara •
Károly Hollós: Portrait of Dr. Ármin Ladányi (1881–1973), oil on canvas, ca. 1948, Budapest Bar Association

R. EÖTVÖS KÁROLY
ÜGYVÉDI IRODÁJA

Bizonyítvány

Alulírott bizonyítom, hogy Ladányi Ármin úr a budapesti ügyvédi kamaránál bejegyzett ügyvédjelölt irodámban 1902-évi Junius 14-től kezdve mai napig is alkalmazva van és alapos készültsége, szorgalma s megbízhatósága által teljes megelégedésemet kiérdemelte.

Budapest, 1905. Augusztus 11.

Eötvös Károly
ügyvéd

Eötvös Károly bizonyítványa Ladányi Ármin ügyvédjelölt részére, 1902, Budapesti Ügyvédi Kamara • Certificate by Károly Eötvös for trainee lawyer Ármin Ladányi, 1902, Budapest Bar Association

MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG
LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA

K i v o n a t.

Katf: 084/1957.

dr. Ladányi Ármin p.e.

B u d a p e s t.
V., Alkotmány u. 31.

/: 1881. május 5-én Jászladányban született, apja: László anyja: Lamper Cecilia, nős: Fóti Sárával, két gyermeke van. gyakorló ügyvéd, foglalkozásu, büntetlen előéletü, Budapest V. Alkotmány u. 35. sz. alatti lakos:/ XIX.r. vádlottat

a háborus büntett alól

büncselekmény hiányában,

a népi demokratikus államrend megdöntésére irányuló szervezkedésben való tevékeny részvétel büntette és
a deviza gazdálkodás érdekeit sértő büntett alól

bizonyitékok hiányában,-

f e l m e n t i .
Budapest, 1957. augusztus 27.

dr. Sömjén György hb.őrgy.sk.
tanácsvezető.

A másolat hiteles:
Bp. 1957. okt. 23.
/Kelemen Imre fhgy in.vez/

A Legfelsőbb Bíróság által lefolytatott eljárás 1957-ben felmentette dr. Ladányi Ármint az 1950-ben, koncepciós perben meghozott elítélése alól, MNMKK Magyar Nemzeti Múzeum • Proceedings by the Supreme Court in 1957 acquitted Dr. Ármin Ladányi of his conviction delivered in a show trial in 1950, Hungarian National Museum Public Collection Centre Hungarian National Museum

DÍSZOKLEVÉL

Dr. Ladányi Ármin

okleveles jogász -nek, aki

a Ferenc József Tudomány-

egyetemen (főiskolán) 1904. évi április hó

30. napján 1500-1903/4. számú

oklevelet kapott hatvan éven át kifejtett

értékes szakmai tevékenységét elismerjük.

Ennek bizonyságául állítottuk ki ezt a

GYÉMÁNTOKLEVELET

melyet a József Attila Tudomány-

egyetem (főiskola) pecsétjével és aláírásunkkal

hitelesítettünk.

Szeged, 1964. évi szept. hó 14. -n.

P. H.

Dékán (Igazgató h.) Rektor (Igazgató)

A. TÜ. 1039. r. sz. — Nyomell. 8653 — Sághvári Nyomda 9668

84. 359 1.

Dr. Ladányi Ármin gyémántdiplomája, MNMKK Magyar Nemzeti Múzeum • Dr. Ármin Ladányi's diamond jubilee certificate (awarded 60 years after graduation), Hungarian National Museum Public Collection Centre Hungarian National Museum

DÍSZOKLEVÉL

Dr. Hoffmann Miklós

okleveles jogász -nek, nak, aki

Egyetemünkön

~~egyetemen (főiskolán)~~ 1927. év hó

..... napján ..... számú oklevelet kapott,

ÖTVEN

éven át kifejtett értékes szakmai tevékenységét

elismerjük. Ennek bizonyságául állítottuk ki ezt az

ARANYOKLEVELET

melyet az Eötvös Loránd Tudomány-

egyetem ~~(főiskola)~~ pecsétjével és aláírásunkkal

hitelesítettünk.

Kelt, Budapest, 1978. év nov. hó 13. n.

P. H.

dékán ~~igazgató h.~~ rektor ~~igazgató~~

A. TÜ. 1128/a. r. sz. — Ny... — FNyV. 16.

Dr. Hoffmann Miklós aranydiplomája 1978-ból, Osváthné Hoffmann Erzsébet tulajdona • Dr. Miklós Hoffmann's gold jubilee certificate (awarded 50 years after graduation) from 1978, property of Erzsébet Osváthné Hoffmann

Dr. Hoffmann Miklós Mercedes típusú írógépe, Osváthné Hoffmann Erzsébet tulajdona • Dr. Miklós Hoffmann's Mercedes typewriter, property of Erzsébet Osváthné Hoffmann

Dr. Hoffmann Miklós (középen), mellette barátja, a szintén meghurcolt dr. Tholt Gábor 1978-ban, az aranydiploma átadó ünnepségén, Osváthné Hoffmann Erzsébet tulajdona • Dr. Miklós Hoffmann (centre) with his friend Dr. Gábor Tholt (also victimised by Hungary's Communist and Socialist regime) at the ceremony of their gold jubilee ceremony (awarded 50 years after graduation) in 1978, property of Erzsébet Osváthné Hoffmann

A TÖRTÉNELMI MAGYARORSZÁG TELEPÜLÉSNEVEINEK MAI MEGFELELŐI

SETTLEMENTS IN HISTORICAL HUNGARY AND THEIR MODERN NAMES APPEARING IN THE EXHIBITION

Albis • Albiş (Románia; Romania)
Arad • Arad (Románia; Romania)
Belényes • Beiuş (Románia; Romania)
Besztercebánya • Banská Bystrica (Szlovákia; Slovakia)
Eperjes • Prešov (Szlovákia; Slovakia)
Kassa • Košice (Szlovákia; Slovakia)
Késmárk • Kežmarok (Szlovákia; Slovakia)
Kolozsvár • Cluj-Napoca (Románia; Romania)
Nagybánya • Baia Mare (Románia; Romania)
Nagyszeben • Sibiu (Románia; Romania)
Nagyszombat • Trnava (Szlovákia; Slovakia)
Nagyvárad • Oradea (Románia; Romania)
Piski • Piski, Simeri (Románia; Romania)
Pozsony • Bratislava (Szlovákia; Slovakia)
Rozsnyó • Rožňava (Szlovákia; Slovakia)
Szinte • Sintea Mare (Románia; Romania)
Temesvár • Timişoara (Románia; Romania)
Versec • Vršac (Szerbia; Serbia)
Világos • Şiria (Románia; Romania)

ÜGYFELEM ÉRDEKÉBEN
150 éves a Budapesti Ügyvédi Kamara
A Magyar Nemzeti Múzeum Közgyűjteményi Központ Magyar Nemzeti Múzeum és a Budapesti Ügyvédi Kamara közös időszaki kiállítása
Magyar Nemzeti Múzeum
2025. február 20. – 2025. június 22.

In Defence of my Client
Budapest Bar Association 150
Joint temporary exhibition by the Hungarian National Museum Public Collection Centre – Hungarian National Museum and the Budapest Bar Association
Hungarian National Museum
20th February 2025 – 22nd July 2025

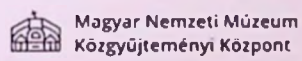

Kurátorok • Curators: Dr. TÓTH M. Gábor, GÁL Vilmos, BALAHÓ Zoltán

Kölcsönző ügyvédek és szervezetek • Lawyers and organisations lending objects for display:
DEMJÁN Sándorné
Dr. BÓKA Zsolt
Dr. GRÁD András
Dr. HOLCZER Ferenc
Dr. HORVÁTH István
Dr. Horváth Orsolya
Dr. Horváth Péter
Dr. ISTVÁNFI Dániel
Dr. LADÁNYI Tamás
Dr. LÁNCZI Ádám
OSVÁTHNÉ HOFFMANN Erzsébet
Dr. SAVANYÓ Zsuzsanna
Dr. SZECSKAY András
Dr. SZŰCS Andrea
Győri Ügyvédi Kamara
Eötvös Károly Községi Könyvtár és Művelődési Ház, Mezőszentgyörgy

Projektirányítás • Project management:
Dr. ZSIGMOND Gábor főigazgató • director general
Kommunikációs vezető • Head of communications: BOHUS Zsófia
Projektmenedzser • Project manager: SZAKÁCS Annamária
Grafikai arculat és látványterv • Design and graphics: HEGYI Béla
Kiállításrendezés • Exhibition design:
BAK Andrea, MIKLOVICS Gyula, MAROSFALVI Ákos, BUCSI Áron
A kiállításban közreműködő munkatársak • Contributors:
Dragan TRAJAN, KEMENCZEI Ágota, BAJÁK László, RIDOVICS Anna, BOGNÁR Katalin, KIRÁLY Attila, VARGA Sámuel, SÁNTA Ákos, KUTI Klára, MÉZES Ádám, SZVITEK Róbert
Nyomda • Printing: Platinum Grafikai Laboratórium
Képkeretezés • Image framing: Szilágyi képkeretezés
Installációgyártás • Construction of exhibition: Ackbar Seli Kft
Világítástechnika • Lighting: Lisys-Project Kft.

Műtárgyfényképezés • Art object photography:
FERANCZ Attila, ROSTA József, JAKSITY Iván, TÖRŐ Vivien Anna
Műtárgyszállítás • Delivery of artworks:
Nemzeti Múzeum Kft.
Fordítás, nyelvi lektorálás • English version and proofreading:
Dr. BÁNHEGYI Mátyás
Multimédia • Multimedia: KISS Lőrinc Simeon, MARTON Ferenc

Kölcsönző intézmények • With loans from:
MNMKK Magyar Nemzeti Múzeum
MNMKK Semmelweis Orvostörténeti Múzeum
Rendőrmúzeum

Restaurálás • Conservation: NAGY Melinda,
KOZÁK Brigitta

Köszönetünket fejezzük ki:
A Magyar Nemzeti Múzeum Közgyűjteményi Központ fenntartója
a Kulturális és Innovációs Minisztérium

We hereby express our thanks to the
Ministry of Culture and Innovation, maintainer
of the Hungarian National Museum Public Collection Centre

Kulturális
és Innovációs
Minisztérium

Magyar Nemzeti Múzeum
Közgyűjteményi Központ

MAGYAR
NEMZETI
MÚZEUM

A kiadvány, amelyet a kedves látogató a kezében tart, a Budapesti Ügyvédi Kamara alapításának 150. évfordulójára született időszaki kiállítás vezetője.

A kiegyezést követő „boldog békeidő" korszaka nemcsak a polgári fejlődés, hanem az önálló hivatásrendként megjelenő ügyvédségnek is jelentős időszaka volt, hiszen az Országgyűlés 1874 decemberében elfogadta a XXXIV. törvénycikket. A király december 4-én szentesítette, a képviselőház december 10-én, a főrendiház pedig december 12-én hirdette ki, és tulajdonképpen megszületett az első olyan írott rendtartás az ügyvédi hivatás kapcsán, amely több mint hatvan évig volt hatályban. Az egyik legfontosabb újítása volt, hogy létrehozta a hivatásrend függetlenségét mai napig biztosító szervezetrendszert, a kamarákat. 1875. február 20. napján 430 ügyvéd részvételével tartotta alakuló közgyűlését a Budapesti Ügyvédi Kamara, amely első elnökévé a tragikusan fiatalon elhunyt Ghyczy Gyulát választotta.

Az 1875-ben hatályba lépő jogszabály egyik legfontosabb újítása volt, hogy az ügyvédség számára előírta a kötelező kamarai tagságot és létrehozta az ehhez szükséges szervezetrendszert, mert ahogy az indokolás fogalmazott, „csak az ügyvédi kamarák helyes szervezete teszi lehetségessé, hogy azok a reájuk ruházott hatáskört az ügyvédség valódi érdekében használják".

Méltó módon szeretnénk ünnepelni, ezt hivatott szolgálni többek között a most megnyíló, június 22-ig látogatható „kiállítás a kiállításban" koncepció is. Híres ügyvédek, híres perek, tárgyi emlékek és kordokumentumok, valamint a magyar történelem elmúlt másfél évszázada elevenednek meg a termekben, tárlókban, bemutatva hivatásrendünket. Tartson velünk az emlékezésen!

9 786150 227627